

014

Fagrappport friluftsliv i Verneplan IV vassdrag i Troms og Finnmark

Verdivurdering av friluftslivsinteressene
i vassdrag foreslått i verneplan IV
i Troms og Finnmark

Øystein Aas

oppdragsmelding

NINA

NORSK INSTITUTT FOR NATURFORSKNING

Fagrappport friluftsliv i Verneplan IV vassdrag i Troms og Finnmark –

Verdivurdering av friluftslivsinteressene
i vassdrag foreslått i verneplan IV
i Troms og Finnmark

Øystein Aas

Aas, Ø.
NINA's publikasjoner
Fagrapport friluftsliv
Verneplan IV vassdrag i Troms og Finnmark
NINA oppdragsmelding 14:1-121

ISSN 0802-4103
ISBN 82-426-0031-7

Klassifisering av publikasjonen:
Norsk: Friluftsliv - Verneplan for vassdrag
Engelsk: Outdoor recreation - National River
Protection Plan

Rettighetshaver:
NINA Norsk institutt for naturforskning

Redaksjon:
Jon Teigland/Øystein Aas

Opplag: 20

Kontaktadresse:
NINA-Lillehammer
Fåberggt. 106
N-2600 Lillehammer
Tlf. 062-60611

Referat

Aas, Ø. 1989. Fagrapport friluftsliv og reiseliv i Verneplan IV vassdrag, Troms og Finnmark.

NINA oppdragsmelding 15

Utredningen inneholder beskrivelse og verdivurdering av friluftsliv- og reiselivsinteressene knyttet til 13 av 16 vassdrag i Troms og Finnmark som er foreslått for Verneplan IV for vassdrag. Vassdragene er hver for seg plassert i en av fire verdikategorier, hhv.

- **** meget stor verdi
- *** stor verdi
- ** middels verdi
- * liten verdi

Med bakgrunn i den gitte metoden, ble

8 vassdrag vurdert til å ha meget stor verdi for friluftslivsinteressene, 2 hadde stor verdi, og 3 vassdrag hadde middels verdi for friluftslivsinteressene.

4 vassdrag hadde meget stor verdi for reiselivsinteressene, 3 hadde stor verdi, 5 hadde middels verdi og 2 hadde liten verdi for dette fagfeltet.

Emneord: Friluftsliv - reiseliv - verneplan for vassdrag - verdivurdering.

Øystein Aas, NINA-Lillehammer, Fåberggt. 106, 2600 Lillehammer

Abstract

Aas, Ø. 1989. Outdoor Recreation and tourism interests in River Protection Plan IV, Troms and Finnmark counties, Norway.

NINA oppdragsmelding 15

The report contains a description and evaluation of outdoor recreation and tourism interest in 13 of the 16 rivers nominated to the Norwegian River Protection Plan IV, in the two northern counties Troms and Finnmark. The rivers are classified into one of four categories,

- **** very large value
- *** large value
- ** medium value
- * little value

According to the methods employed,

8 rivers had very large value for the recreation interests, 2 had large value and 3 had medium value for recreation.

4 rivers had very large value for tourism, 3 had large value, 5 had medium value and 2 had little value for tourism.

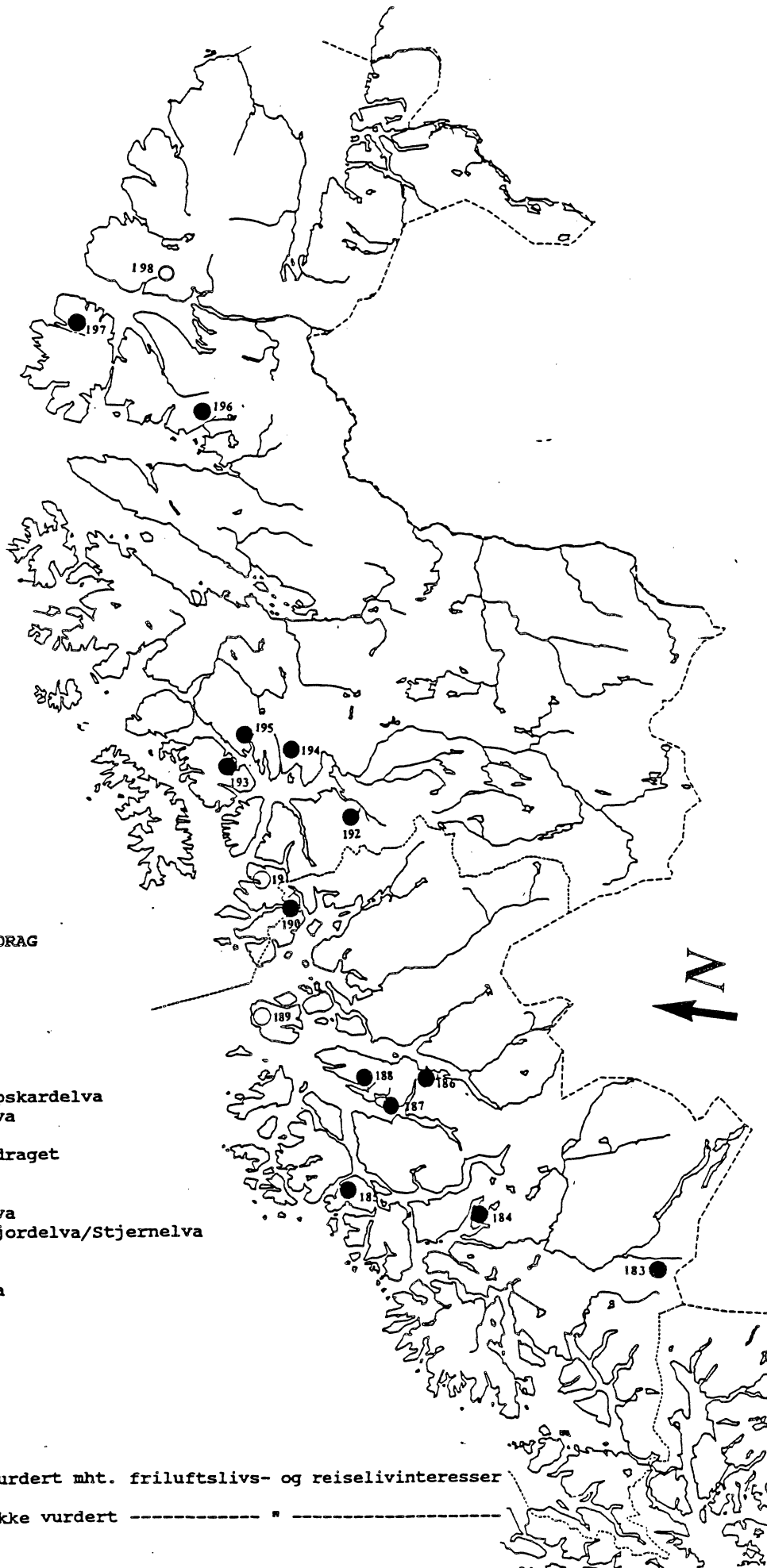
Key words: Outdoor Recreation - Tourism - River Protection Plan

Øystein Aas, NINA-Lillehammer, Fåberggt. 106, 2600 Lillehammer

VERNEPLAN IV VASSDRAG
TROMS OG FINNMARK

- 183 Sjørdalselva
- 184 Lakselva
- 185 Rakkfjordelva
- 186 Kvalvikelva
- 187 Jägerelva
- 188 Botnelva/Strupskardelva
- 189 Nord-Rekvikelva
- 190 Skalsaelva
- 191 Fjorddalsvassdraget
- 192 Mattiselva
- 193 Melkelva
- 194 Skillefjordelva
- 195 Store Lærresfjordelva/Stjernelva
- 196 Ifjordelva
- 197 Risfjordelva
- 198 Trollfjordelva

- Vassdrag vurdert mht. friluftslivs- og reiselivinteresser
- Vassdrag ikke vurdert

Rangert liste over undersøkte vassdrag i Troms og Finnmark

Friluftsliv

**** Meget stor verdi for friluftslivet

- Sjørdalselva
- Lakselva
- Kvalvikelva
- Jægerelva
- Strupskardelva
- Mattiselva
- Melkelva
- Risfjordelva

*** Stor verdi for friluftslivet

- Skillefjordelva
- Ifjordelva

** Middels verdi for friluftslivet

- Rakkfjordelva
- Skalsaelva
- store Lerresfjordelva

Det vises til vassdragsrapportene for kommentarer til plassering i verdiklasser.

Reiseliv

**** Meget stor verdi for reiselivet

- Sjørdalselva
- Lakselva
- Jægerelva
- Strupskardelva

*** Stor verdi for reiselivet

- Kvalvikelva
- Mattiselva

** Middels verdi for reiseliv

- Skalsaelva
- Melkelva
- Skillefjordelva
- Ifjordelva
- Risfjordelva

* Liten verdi for reiselivet

- Rakkfjordelva
- store Lerresfjordelva

Det vises til vassdragsrapportene for kommentarer til plasseringen i verdiklasser.

FAGRAPPORF FRILUFTSLIV, VERNEPLAN IV, TROMS OG FINNMARK

FAGRAPPORF FOR VERNEPLAN IV		
Tittel Friluftsliv og reiseliv i Troms og Finnmark	Ant sider 8	Objekt nr 183
Medarbeider Øystein Aas	Vassdrag 196.ABZ Sjørdalselva	
Fagfelt Friluftsliv/reiseliv	Kommune Bardu	
Institusjon NINA	Dato 12.1989	Sign. O. Aas

VERDIMÅL FRILUFTSLIV	BEDØMMELSE (liten - middels - stor)
Opplevelsesmuligheter	* * *
Egnethet	* * *
Dagens bruk	* * *

VERDIMÅL REISELIV	BEDØMMELSE (liten - middels - stor)
Dagens verdi for reiseliv	*
Framtidig verdi for reiseliv	* * *

Sjørdalsvassdraget har store natur- og opplevelseskvaliteter, med slående kontraster mellom fjell- og breområdene og de frodige dalførene. Det er knyttet interessante geologiske forekomster til området, som botanisk sett er overmåte rikt.

Som friluftsområde har nedbørfeltet stor betydning for en rekke grupper. Det ligger godt tilrette for mange aktiviteter, i særlig grad for fotturer og skiturer, jakt og naturstudier. DNT har strategisk viktige merkede turruter i området, samt en ubetjent turisthytte. Dalene har meget gode bestander av elg, og lokalbefolkningen driver aktiv jakt.

Reiselivsinteressene er idag begrenset i området, men i Reiselivsplanen for Troms legges det opp til økt bruk og satsing i vassdraget, bl.a. knyttet til forslagene om ny nasjonalpark i vassdraget.

<p>KONKLUSJON: **** Meget stor verdi for friluftsliv. **** Meget stor verdi for reiseliv.</p>
--

FAGRAPPORF FRILUFTSLIV, VERNEPLAN IV, TROMS OG FINNMARK

FAGRAPPORF FOR VERNEPLAN IV		
Tittel Friluftsliv og reiseliv i Troms og Finnmark	Ant sider 9	Objekt nr 184
Medarbeider Øystein Aas	Vassdrag 196.5Z	
Fagfelt Friluftsliv/reiseliv	Kommune Balsfjord	
Institusjon NINA	Dato 12.1989	Sign. O.Aas

VERDIMÅL FRILUFTSLIV	BEDØMMELSE (liten - middels - stor)
Opplevelsesmuligheter	* * *
Egnethet	* * *
Dagens bruk	* * *

VERDIMÅL REISELIV	BEDØMMELSE (liten - middels - stor)
Dagens verdi for reiseliv	* *
Framtidig verdi for reiseliv	* * *

Lakselvas nedbørfelt inneholder varierte landskapstyper som veksler mellom fjord- hei- og fjellområder. Et severdig museumsanlegg er lokalisert ved utløpet. Området er preget av inngrep.

Vassdraget er et mye brukt friluftsområde, preget av høy tilgjengelighets- og tilretteleggingsgrad. Området er først og fremst et svært viktig regionalt og lokalt friluftsområde. Viktige aktiviteter er sportsfiske etter laks, bading, rasting og opphold ved utløpet kombinert med besøk på Aursfjordsaga. Det ligger også godt tilrette for turer til fots og på ski, bærplukking, innlandsfiske og jakt.

Både fra kommunalt og regionalt hold prioriteres etablering av et naturbasert reiselivsprosjekt i vassdraget for å utnytte naturressurser og kulturminner i reiselivssammenheng.

KONKLUSJON: **** Meget stor verdi for friluftsliv.
**** Meget stor verdi for reiseliv.

FAGRAPPORT FRILUFTSLIV, VERNEPLAN IV, TROMS OG FINNMARK

FAGRAPPORT FOR VERNEPLAN IV		
Tittel Friluftsliv og reiseliv i Troms og Finnmark	Ant sider 6	Objekt nr 185
Medarbeider Øystein Aas	Vassdrag 197.12 Rakkfjordelva	
Fagfelt Frilufsliv/reiseliv	Kommune Tromsø	
Institusjon NINA	Dato/2.1989	Sign. Ø.Aas

VERDIMÅL FRILUFTSLIV	BEDØMMELSE (liten - middels - stor)
Opplevelsesmuligheter	* *
Egnethet	* *
Dagens bruk	* *

VERDIMÅL REISELIV	BEDØMMELSE (liten - middels - stor)
Dagens verdi for reiseliv	*
Framtidig verdi for reiseliv	*

Rakkfjordelva er et lite, relativt bynært vassdrag med rolige landskapslinjer. Nedre deler av vassdraget domineres av myrer og vatn. Et nasjonalt verneverdig myrområde ligger nedbørfeltet.

Området er egnet til turer til fots og på ski, til fiske, jakt og naturstudier. Det er først og fremst befolkningen i Tromsø som bruker vassdraget til dagsturer.

Det er ingen reislivsinteresser knyttet til vassdraget. Ut i fra opplevelsesverdiene er det lite trolig at vassdraget får økt betydning i framtida.

<p>KONKLUSJON: ** Middels verdi for friluftslivet * Liten verdi for reiselivet</p>

FAGRAPPORF FRILUFTSLIV, VERNEPLAN IV, TROMS OG FINNMARK

FAGRAPPORF FOR VERNEPLAN IV		
Tittel Friluftsliv og reiseliv i Troms og Finnmark	Ant sider 7	Objekt nr 186
Medarbeider Øystein Aas	Vassdrag 204.4Z Kvalvikelva	
Fagfelt Friluftsliv/reiseliv	Kommune Lyngen, Tromsø	
Institusjon NINA	Dato 12.1989	Sign. Ø. Aas

VERDIMÅL FRILUFTSLIV	BEDØMMELSE (liten - middels - stor)
Opplevelsesmuligheter	* * *
Egnethet	* * *
Dagens bruk	* * *

VERDIMÅL REISELIV	BEDØMMELSE (liten - middels - stor)
Dagens verdi for reiseliv	* * *
Framtidig verdi for reiseliv	* * *

Kvalvikvassdraget drenerer et alpint villmarksområde på nordsiden av Jiekkevarrimassivet, Troms høyeste fjell. En rekke opplevelsesverdige lokaliteter finnes i nedbørfeltet, bl.a. Dalfossen, oreskogen i nedre del og det brepregede landskapet rundt indre Rypedalsvatn.

Som friluftsområde har vassdraget ulike funksjoner. For lokalbefolkningen er nedre deler særlig mye brukt som nærfriluftsområde, mens andre bosatte i kommunen bruker området som dagsturområde. I indre del av området går en rute til toppen av Jiekkevarri, som benyttes både av lokalbefolkning og tilreisende.

Vassdragets betydning for reiselivet knytter seg i første rekke til den verdi Lyngenthalvøya har som severdighet for besøkende i regionen, på linje med andre landskjente landskap.

<p>KONKLUSJON: **** Meget stor verdi for friluftslivet *** Stor verdi for reiselivet</p>
--

FAGRAPPORF FRILUFTSLIV, VERNEPLAN IV, TROMS OG FINNMARK

FAGRAPPORF FOR VERNEPLAN IV		
Tittel Friluftsliv og reiseliv i Troms og Finnmark	Ant sider 8	Objekt nr 187
Medarbeider Øystein Aas	Vassdrag 203.8Z Jægerelva	
Fagfelt Friluftsliv/reiseliv	Kommune Lyngen	
Institusjon NINA	Dato 12.1989	Sign. Ø.Aas

VERDIMÅL FRILUFTSLIV	BEDØMMELSE (liten - middels - stor)
Opplevelsesmuligheter	* * *
Egnethet	* * *
Dagens bruk	* * *

VERDIMÅL REISELIV	BEDØMMELSE (liten - middels - stor)
Dagens verdi for reiseliv	* * *
Framtidig verdi for reiseliv	* * *

Jægervassdraget må sies å være særegent for Lyngen, med halvøyas eneste større, lavereliggende vatn. Området er derfor særlig variert, med kontrastrike overganger mellom de flate arealene rundt vatnet og de berømte Jægervasstindan som stiger rett opp fra vatnet. Det er flere vernede og foreslått vernede områder i nedbørfeltet.

Vassdraget byr på meget gode muligheter for allsidige friluftaktiviteter, fra fising, bading og båtliv til fjellturer med alle vanskelighetsgrader. Lokale, regionale, nasjonale og internasjonale grupper bruker området.

Nedbørfeltet utgjør viktige deler av Lyngsalpene, en sentral severdighet i landsdelen. Det er både regionale og lokale reiselivsplaner om økt bruk av området, som i dag brukes som mål for opplevelsesturer.

<p>KONKLUSJON: **** Meget stor verdi for friluftslivet **** Meget stor verdi for reiselivet</p>

FAGRAPPORF FRILUFTSLIV, VERNEPLAN IV, TROMS OG FINNMARK

FAGRAPPORF FOR VERNEPLAN IV		
Tittel Friluftsliv og reiseliv i Troms og Finnmark	Ant sider 6	Objekt nr 188
Medarbeider Øystein Aas	Vassdrag 203.82Z Botnelva	
Fagfelt Friluftsliv/reiseliv	Kommune Lyngen	
Institusjon NINA	Dato 12.1989	Sign. Ø. Aas

VERDIMÅL FRILUFTSLIV	BEDØMMELSE (liten - middels - stor)
Opplevelsesmuligheter	* * *
Egnethet	* *
Dagens bruk	* * *

VERDIMÅL REISELIV	BEDØMMELSE (liten - middels - stor)
Dagens verdi for reiseliv	* * *
Framtidig verdi for reiseliv	* * *

Botnelva er et relativt lite, men sentralt beliggende vassdrag i Lyngen som utgjør en helhet sammen med Jægerelva. Innen området ligger en sjelden stor konsentrasjon av vernede og foreslått vernede naturområder, med meget stor opplevelsesverdi.

I friluftslivssammenheng har dalen en viktig funksjon som turområde både sommer og vinter med muligheter for å krysse halvøya, samtidig som den brukes som utgangspunkt for krevende fjell- og breturer. Det ligger særlig godt tilrette for naturstudier i området.

Severdige deler av Lyngenhavvøya inngår i nedbørfeltet, som i dag brukes som mål for opplevelsesturer. Det er planer om økt bruk av området som reiselivsmål, med bakgrunn i mulighetene for naturopplevelser.

KONKLUSJON: **** Meget stor verdi for friluftslivet **** Meget stor verdi for reiselivet
--

FAGRAPPORF FRILUFTSLIV, VERNEPLAN IV, TROMS OG FINNMARK

FAGRAPPORF FOR VERNEPLAN IV		
Tittel Friluftsliv og reiseliv i Troms og Finnmark	Ant sider 6	Objekt nr 190
Medarbeider Øystein Aas	Vassdrag 210.42Z Skalsaelva	
Fagfelt Friluftsliv/reiseliv	Kommune Kvænangen	
Institusjon NINA	Dato 12.1989	Sign. Ø. Aas

VERDIMÅL FRILUFTSLIV	BEDØMMELSE (liten - middels - stor)
Opplevelsesmuligheter	* * *
Egnethet	* *
Dagens bruk	*

VERDIMÅL REISELIV	BEDØMMELSE (liten - middels - stor)
Dagens verdi for reiseliv	*
Framtidig verdi for reiseliv	* *

Skalsavassdraget er et lite brevassdrag, med store natur- og landskapskvaliteter, som er vanskelig tilgjengelig. Elva drenerer søndre del av Øksfjordjøkelen, landsdelens største bre. Nedbørfeltet byr på store kontraster mellom vennlige grassletter langs fjorden og Skalsavatn, og de forrevne granitt- og breområdene i nord.

Området er egnet for turer til fots, fjellsport og jakt, dagens bruk er imidlertid begrenset.

Det er ingen reiselivsinteresser knyttet til vassdraget i dag, men nedbørfeltets landskapskvaliteter tilsier at betydningen kan øke.

<p>KONKLUSJON: **(*) Middels/stor verdi for friluftsliv ** Middels verdi for reiseliv</p>
--

FAGRAPPORF FRILUFTSLIV, VERNEPLAN IV, TROMS OG FINNMARK

FAGRAPPORF FOR VERNEPLAN IV		
Tittel Friluftsliv og reiseliv i Troms og Finnmark	Ant sider 9	Objekt nr 192
Medarbeider Øystein Aas	Vassdrag 212.4Z Mattiselva	
Fagfelt Friluftsliv/reiseliv	Kommune Alta	
Institusjon NINA	Dato/2.1989	Sign. O. Aas

VERDIMÅL FRILUFTSLIV	BEDØMMELSE (liten - middels - stor)
Opplevelsesmuligheter	* * *
Egnethet	* * *
Dagens bruk	* * *

VERDIMÅL REISELIV	BEDØMMELSE (liten - middels - stor)
Dagens verdi for reiseliv	* *
Framtidig verdi for reiseliv	* * *

Mattisvassdraget er et relativt stort vassdrag som utgjør nordre del av et større naturområde lite preget av inngrep. Området er villmarkspreget, med forekomster av urskog, sjeldne dyr og planter. Det er tildels meget gode forekomster av innlandsfisk, småvilt og bær.

Området er lett tilgjengelig fra Alta, med fylkets største befolkning, og brukes til turer av kortere og lengre varighet. Området er særlig godt egnet for fotturer og skiturer kombinert med jakt, fiske eller bærplukking.

En nyetablert reiselivsbedrift basert på naturopplevelser ligger i nedbørfeltet og det er planer om etablering av campingsenter ved utløpet. Alta er et av tre hovedsatsingsområder i fylkets reiselivsplan.

<p>KONKLUSJON: **** Meget stor verdi for friluftsliv *** Stor verdi for reiseliv</p>

FAGRAPPORF FRILUFTSLIV, VERNEPLAN IV, TROMS OG FINNMARK

FAGRAPPORF FOR VERNEPLAN IV		
Tittel Friluftsliv og reiseliv i Troms og Finnmark	Ant sider 6	Objekt nr 193
Medarbeider Øystein Aas	Vassdrag 215.3Z Melkelv	
Fagfelt Friluftsliv/reiseliv	Kommune Alta	
Institusjon NINA	Dato 12.1989	Sign. Ø. Aas

VERDIMÅL FRILUFTSLIV	BEDØMMELSE (liten - middels - stor)
Opplevelsesmuligheter	* * *
Egnethet	* *
Dagens bruk	*

VERDIMÅL REISELIV	BEDØMMELSE (liten - middels - stor)
Dagens verdi for reiseliv	*
Framtidig verdi for reiseliv	* *

Melkelva er et vanskelig tilgjengelig brevassdrag. Øya Seiland generelt og Melkelvas nedbørfelt generelt har svært store natur- og landskapskvaliteter helt uten inngrep. Villmarksområdet har gradienter fra de meget frodige høgstaudeslettene ved Bekkarfjorden via de småkuperte fjell- og bergpartiene til breen øverst.

Området er godt egnet som utfartsmål for båtturer, til fotturer, skiturer, breturer og småviltjakt. Tilgjengeligheten reduserer bruken, som i hovedsak utgjøres av spesielt interesserte grupper av bosatte i Alta.

Området brukes i dag ikke i reiselivssammenheng, men opplevelseskvalitetene samt nasjonalparkforslaget kan øke områdets betydning.

<p>KONKLUSJON: **** Meget stor verdi for friluftsliv ** Middels verdi for reiseliv</p>

FAGRAPPORF FRILUFTSLIV, VERNEPLAN IV, TROMS OG FINNMARK

FAGRAPPORF FOR VERNEPLAN IV		
Tittel Friluftsliv og reiseliv i Troms og Finnmark	Ant sider 7	Objekt nr 194
Medarbeider Øystein Aas	Vassdrag 213.2Z Skillefjordelva	
Fagfelt Friluftsliv/reiseliv	Kommune Alta, Kvalsund	
Institusjon NINA	Dato/2.1989	Sign. Ø. Aas

VERDIMÅL FRILUFTSLIV	BEDØMMELSE (liten - middels - stor)
Opplevelsesmuligheter	* *
Egnethet	* * *
Dagens bruk	* *

VERDIMÅL REISELIV	BEDØMMELSE (liten - middels - stor)
Dagens verdi for reiseliv	*
Framtidig verdi for reiseliv	* *

Skillefjordvassdraget er et middels stort vassdrag som drenerer et småkupert fjellområde på vestsiden av Sennalandet, et større natur- og friluftsområde mellom Alta og Skaidi. Området er variert, med en vakker og frodig dalgang nederst.

Det er tildels meget gode forekomster av fisk og småvilt i området. Størst interesse knytter seg til sjøaurebestanden i vassdraget, røyebestandene i fjellvatna og fjellrypeforekomstene i fjellet. Både lokale og regionale grupper bruker vassdraget til jakt og fiske.

Det er ingen reiselivsinteresser knytta til vassdraget i dag, men spesielt fiskemulighetene vil trolig føre til at vassdragets verdi for reiselivet øker i framtida.

<p>KONKLUSJON: *** Stor verdi for friluftsliv ** Middels verdi for reiseliv</p>
--

FAGRAPPORF FRILUFTSLIV, VERNEPLAN IV, TROMS OG FINNMARK

FAGRAPPORF FOR VERNEPLAN IV		
Tittel Friluftsliv og reiseliv i Troms og Finnmark	Ant sider 6	Objekt nr 195
Medarbeider Øystein Aas	Vassdrag 213.41Z st.Lerresfjordelva	
Fagfelt Friluftsliv/reiseliv	Kommune Alta, Kvalsund	
Institusjon NINA	Dato 12.1989	Sign. Ø.Aas

VERDIMÅL FRILUFTSLIV	BEDØMMELSE (liten - middels - stor)
Opplevelsesmuligheter	* *
Egnethet	* *
Dagens bruk	*

VERDIMÅL REISELIV	BEDØMMELSE (liten - middels - stor)
Dagens verdi for reiseliv	*
Framtidig verdi for reiseliv	*

Store Lerresfjordelva er et lite fjord til fjellvassdrag som ligger like nord for Skillefjordelva. Nedbørfeltet er uten inngrep, med variert og kontrastrik natur med kort avstand fra fjord til fjell.

Vassdraget har bestander av fisk og vilt som er typisk for regionen, med enkelte gode fiskevatn og jaktområder. Det ligger derfor godt tilrette for jakt og fiske kombinert med turer til fots eller på ski. Området er relativt lite brukt, i første rekke av lokalbefolkningen.

Det er ingen reiselivsinteresser knyttet til området i dag. Områdets beliggenhet og opplevelsesmuligheter tilsier begrenset verdi også i framtida.

KONKLUSJON: ** Middels verdi for friluftsliv * Liten verdi for reiseliv

FAGRAPPORF FRILUFTSLIV, VERNEPLAN IV, TROMS OG FINNMARK

FAGRAPPORF FOR VERNEPLAN IV		
Tittel Friluftsliv og reiseliv i Troms og Finnmark	Ant sider 7	Objekt nr 196
Medarbeider Øystein Aas	Vassdrag 229.4Z Ifjordelva	
Fagfelt Friluftsliv/reiseliv	Kommune Lebesby	
Institusjon NINA	Dato 12.1989	Sign. Ø.Aas

VERDIMÅL FRILUFTSLIV	BEDØMMELSE (liten - middels - stor)
Oppløvelsesmuligheter	* *
Egnethet	* * *
Dagens bruk	* *

VERDIMÅL REISELIV	BEDØMMELSE (liten - middels - stor)
Dagens verdi for reiseliv	* *
Framtidig verdi for reiseliv	* *

Ifjordvassdraget ligger i nordre del av Ifjordfjellet, et større natur- og friluftsområde mellom Laksefjorden og Tanadalen. Området er lite påvirket av inngrep, med variert natur som veksler fra skogvokste, åpne daler til småkuperte og viddepregede fjellområder med en mosaikkaktig struktur av vatn og tjern, elver og bekker.

Området har flere meget gode fiskevatn, og det er gode forekomster av småvilt. Vassdraget utgjør en letttilgjengelig del av Ifjordfjellet som er et regionalt svært viktig friluftsområde.

Det ligger to reiselivsbedrifter i nedbørfeltet, men det foreligger ingen planer om økt satsing på reiselivet i området hverken fra lokalt eller regionalt hold.

KONKLUSJON: *** Stor verdi for friluftslivet ** Middels verdi for reiselivet
--

FAGRAPPORF FRILUFTSLIV, VERNEPLAN IV, TROMS OG FINNMARK

FAGRAPPORF FOR VERNEPLAN IV		
Tittel Friluftsliv og reiseliv i Troms og Finnmark	Ant sider 5	Objekt nr 197
Medarbeider Øystein Aas	Vassdrag 231.8Z Risfjordelva	
Fagfelt Friluftsliv/reiseliv	Kommune Gamvik	
Institusjon NINA	Dato 12.1989	Sign. <i>O. Aas</i>

VERDIMÅL FRILUFTSLIV	BEDØMMELSE (liten - middels - stor)
Opplevelsesmuligheter	***
Egnethet	***
Dagens bruk	***

VERDIMÅL REISELIV	BEDØMMELSE (liten - middels - stor)
Dagens verdi for reiseliv	**
Framtidig verdi for reiseliv	**

Risfjordelva ligger i nordøstre del av Nordkynhalvøya, i nærheten av Gamvik. Området er uten vegforbindelse og lite preget av inngrep.

Området brukes i stor utstrekning av lokalbefolkningen på hele Nordkynhalvøya og tilreisende fra hele Norden til fiske, jakt og turgåing. Nedbørfeltet regnes som Nordkynhalvøyas viktigste og mest varierte friluftsliv- og naturområde, og brukes både som dagsturområde og ferie- og helgeturområde. Vassdraget står i en særstilling som friluftsliv- og utfartsområde for Gamvikbefolkningen.

Det er ingen reiselivsbedrifter i området, og ingen konkrete planer om reiselivsutvikling direkte knyttet til vassdraget. Sportsfiskemulighetene i Risfjordelva gir likevel vassdraget en viss betydning for reiselivet i området.

KONKLUSJON: **** Meget stor verdi for friluftsliv ** Middels verdi for reiseliv

Forord

Foreliggende fagrapport om friluftsliv og reiselivsinteresser inngår som et av flere fagfelt i registreringsfasen i Verneplan IV for vassdrag. 13 av i alt 16 foreslåtte vassdrag i Troms og Finnmark er med i rapporten.

Arbeidet er basert på befaringer i de fleste vassdragene samt muntlige og skriftlige kilder. Gjennomsnittlig tid på befaring var ca. en dag pr. vassdrag, inkludert reise mellom de ulike lokalitetene.

En takk rettes til alle som har bidratt med opplysninger og informasjon som har gjort arbeidet mulig.

Øystein Aas

Lillehammer, november 1989.

Innhold

Referat	
Abstract	
Oversiktskart	
Rangert liste over undersøkte vassdrag	
Sammendragsskjema for hvert enkelt vassdrag	
Innhold.....	19
Forord.....	19
1 Innledning.....	20
2 Friluftslivsbegrepet.....	20
3 Metodikk.....	21
4 Kriterier og verdivurdering friluftsliv.....	22
5 Kriterier og verdivurdering - reiseliv.....	24
6 Feilkilder og metodiske problemer.....	25
7 Samlet vurdering av vassdragene.....	25
8 Litteratur.....	30
Vassdragsrapporter.....	31
1 Beliggenhet og omland	
2 Naturgrunnlag	
3 Inngrep	
4 Friluftsliv	
4.1 Egnethet	
4.2 Opplevelsesmuligheter	
4.3 Dagens bruk	
5 Reiseliv	
5.1 Eksisterende reiselivsbedrifter	
5.2 Attraksjoner og aktiviteter	
5.3 Dagens verdi	
6 Plansituasjon	
7 Sammendrag og konklusjon	
8 Kilder	
183 Sördalselva.....	31
184 Lakselva.....	39
185 Rakkfjordelva.....	48
186 Kvalvikelva.....	54
187 Jægerelva.....	61
188 Botnelva.....	69
190 Skalsaelva.....	75
192 Mattiselva.....	81
193 Melkelva.....	90
194 Skillefjordelva.....	96
195 Store Lerresfjordelva.....	103
196 Ifjordelva.....	109
197 Risfjordelva.....	116

1 Innledning

Denne rapporten har som formål å kartlegge friluftslivs- og reiselivsinteresser i vassdrag aktuelle for verneplan IV i Troms og Finnmark, og foreta en verdivurdering av hvert enkelt vassdrag for hvert av fagfeltene.

Oversiktskartet foran viser navn og beliggenhet for alle vassdragene som er aktuelle i følge NVEs liste. Pga. begrensede ressurser er tre vassdrag foreslått i verneplanen ikke beskrevet i denne rapporten. Dette er Nord-Rekvikelva, Fjorddalsvassdraget og Trollfjordelva. Vassdragene er ikke vurdert pga. vanskelig tilgjengelighet og begrenset befolkning i nærheten av vassdraget. Samtidig foreligger det minimale kunnskaper om opplevelsverdi, egnethet og bruk av områdene. Dette tilsier i utgangspunktet at vassdragene har begrenset verdi for friluftslivet i dag.

Reiselivsvurderingene tar utgangspunkt i et forsøk på å kartlegge det enkelte vassdrags betydning for naturbasert reiseliv på ulike nivåer.

Budsjettrammene gjør samtidig at vi ikke har sett oss i stand til å framstille eget kartmateriale med tematiske interesser inntegnet.

2 Friluftslivsbegrepet

I følge Stortingsmelding om friluftsliv (St. meld. nr. 40, 1986-87) defineres friluftsliv som "opphold og fysisk aktivitet i fritiden med sikte på miljøforandring og naturopplevelse". Følgende aktiviteter defineres bl.a. inn under begrepet når de foregår i fritiden og i naturpregede omgivelser:

- * Turer til fots
- * Skiturer
- * Bær- og soppturer
- * Naturstudier, naturfotografering
- * Bading og soling
- * Ulike former for båtliv
- * Fritidsfiske
- * Jakt
- * Skøyteøping på islagte vatn
- * Løpe- og joggeturer
- * Turorientering
- * Sykkelturer
- * Rideturer
- * Lek og mosjon forøvrig

Dette er ikke noen klar avgrensning av begrepet friluftsliv, som har mange gråsoner bl.a. mot idrettsaktiviteter.

3 Metodikk

3.1 Generelt

Metoden som er brukt i arbeidet, bygger på erfaringer fra Verneplan III, Samlet plan for vassdrag og et prosjekt som hadde til formål å utarbeide en metode for konsekvensanalyser for friluftsliv (Toftdal 1986).

Metodikken går ut på å systematisk kartlegge viktige egenskaper ved vassdragene ut fra friluftsfaglige kriterier og veie disse kriteriene sammen til en helhetsvurdering.

3.2 Datainnsamling

Kartleggingen har foregått i følgende tre faser:

Innledende fase

De aktuelle kommunene ble kontaktet pr. brev med ønske om tilbakemelding. Følgende opplysninger ble etterlyst:

- kommunale planer/andre planer for vassdraget
- opplysninger om reiselivsbedrifter
- opplysninger om naturbaserte severdigheter og kulturminner
- navn på aktuelle kontaktpersoner innen reiseliv/friluftsliv

Responser på henvendelsene var stort sett god, enkelte kommuner måtte purres på. Kvaliteten på det tilsendte materialet var av svært varierende kvalitet. Flere av kommunene hadde ikke utarbeidet kommuneplan, eller hadde så gamle planer at de var uaktuelle.

Feltarbeidet

Feltarbeidet skjedde i perioden 2.-12.8.1989.

Det ble foretatt befaring i 10 av vassdragene. De vassdrag som ikke ble befart var Rakkfjordelva, Melkelva og Risfjordelva.

Vassdragsrapportene fra disse sistnevnte vassdragene bygger i hovedsak på:

Rakkfjordelva: Opplysninger fra vassdragsforvalter Nergård hos fylkesmannen i Troms samt tilgjengelig litteratur.

Melkelva: Vassdragsrapport i Samlet plan, NOU 1986:13 og samtaler med folk i Alta.

Risfjordelva: Befaringer og opplysninger fra miljøvernssjef i Gamvik, Torgrim Kristensen.

I gjennomsnitt ble det brukt ca. en dag pr. vassdrag til befaring, inkludert kontakt med kommuneadministrasjon, aktuelle nemdmedlemmer, reiselivsbedrifter, kjentfolk og andre med kunnskap om fagfeltene i vassdragene. Dersom viktige personer ikke var tilstede, ble de forsøkt kontaktet etter befaringsperioden.

Avslutningsfasen

Tiden er brukt til etterarbeid og rapportskriving. Oppfølging mot viktige kontaktpersoner er prioritert, men for enkelte vassdrag er fortsatt datagrunnlaget relativt svakt.

4 Kriterier for verdivurdering av friluftslivsinteressene

4.1 Hovedkriteriene og vektleggingen av dem

Undersøkelser i utlandet og i de senere år også i Norge, viser at kriteriene som har vært brukt i verneplanarbeidet er sentrale for friluftslivsinteressene. Valg og prioriteringer av kriterier er gjort på grunnlag av Toftdal (1986).

Kriteriene kan sammenfattes til følgende:

- * opplevelsesmuligheter i vassdraget
- * egnethet for ulike aktiviteter
- * bruksinteresser og bruksverdi i dag
- * plansituasjon

Under hvert av disse hovedkriteriene er følgende delkriterier vurdert:

- * opplevelsesmuligheter
 - landskapskvaliteter
 - fauna og flora
 - grad av påvirkning/urørthet
 - størrelse
 - kulturhistorie og forekomster av spesielle kulturminner
- * egnethet
 - fysisk egnethet for ulike aktiviteter
 - forekomst av bær og sopp
 - forekomst av fisk og jaktbart vilt
- * dagens bruk
 - brukertall
 - brukergrupper (lokale/regionale/nasjonale/internasjonale)
 - innfallssteder
 - aktivitetsområder
 - aktiviteter
 - funksjon som friluftsområde
- * plansituasjon
 - kommunale planer
 - verneplaner
 - andre planer/ønsker for området

Hovedkriteriene tillegges ikke samme vekt. Det anbefales generelt at:

- det legges størst vekt på opplevelsesmulighetene og egnetheten, med vektlegging av urørte områder.

- dagens bruk tillegges vekt på linje med de andre kriteriene når området har nasjonal bruksverdi eller nedbørfeltet er meget viktig for det lokale/regionale friluftslivet og det mangler alternative områder.

Disse forutsetningene har vært lagt til grunn bl.a. av Sjong (under publisering) og Strømø og Bråtå (1989) ved tilsvarende vurderinger i en rekke andre fylker.

Tildels i Troms og i særlig grad i Finnmark gjør en del spesielle forhold seg gjeldende. Jakt, fiske og bærplukking utgjør helt sentrale friluftslivsaktiviteter for store grupper av befolkningen. Dette framgår av flere undersøkelser, bl.a. den nasjonale ferie- og fritidsundersøkelsen NINA har gjennomført i september 1989 (under publisering). Likeledes er tilgangen på naturområder generelt og urørte naturområder spesielt større i våre to nordligste fylker enn ellers i landet sett i forhold til befolkningstallet (Magne Bruun, flere arbeider).

Dette har medført at det i disse fylkene legges noe større vekt på:

- * egnethet
 - forekomst av bær
 - forekomst av fisk og jaktbart vilt
- * dagens bruk

Opplevelsesmulighetene er imidlertid også her vektlagt i særlig grad dersom det finnes kvaliteter av nasjonal/internasjonal verdi.

4.2 Verdikategorier og rangering

Hvert enkelt vassdrag er plassert i en av fire verdikategorier basert på kriteriene foran. Følgende verdikategorier blir benyttet:

- **** meget stor verdi for friluftslivet
- *** stor verdi for friluftslivet
- ** middels verdi for friluftslivet
- * liten verdi for friluftslivet

Rangeringen bygger på følgende krav til vassdragenes egenskaper, stort sett sammenfallende med Samlet plan - metodikken:

- **** Meget stor verdi for friluftslivet
 - Mangfoldet eller særpreget som landskapet

har, gjør at opplevelsesverdien i landskapet sett i regionalt/nasjonalt perspektiv er meget stor. Dette gjelder både naturforholdene og eventuelle kulturpregede elementer.

- Vassdragsområdet er et av de få gjenværende urørte naturområder hvor regionale, eventuelt nasjonale friluftslivsinteresser er viktige eller forventes å bli av betydning.

- Vassdragsområdet er av en viss størrelse eller det henger sammen med andre viktige friluftsområder. Det gjør at variasjonene innen området gir et meget godt grunnlag for ulike typer friluftsliv.

- Vassdragsområdet inneholder et av få gjenværende landskapselementer, f.eks. fossefall, som har stor opplevelsesverdi for friluftsliv- og rekreasjonsinteressene.

- Vassdraget er meget viktig for det lokale/regionale friluftslivet. Befolkningen mangler alternative områder av samme kvalitet.

- Vassdraget blir brukt til enkeltaktiviteter som det landsdelsmessig eller nasjonalt ikke finnes alternative områder for av samme kvalitet.

- Vassdragsområdet alene eller knyttet sammen med andre områder er av internasjonal/nasjonal verdi.

*** Stor verdi for friluftslivet

- Mangfoldet eller særpreget gjør at opplevelsesverdien i landskapet er stor for friluftslivsinteressene.

- Deler av vassdragsområdet er påvirket av varige inngrep, men disse er av relativt liten betydning for friluftsliv- og rekreasjonsinteressene.

- Dagens bruk av området til friluftsliv er særlig stor, og det finnes få alternative områder.

- Vassdraget er godt egnet til utøvelse av en rekke aktiviteter.

** Middels verdi for friluftslivet

- Områdets mangfold og opplevelsesverdi er typiske for regionen.

- Vassdraget er betydelig påvirket av varige inngrep.

- Området er middels egnet til å utøve forskjellige aktiviteter.

- Andre områder med minst tilsvarende egnethet

og opplevelsesverdi er lett tilgjengelig.

- Dagens bruk er middels/liten.

* Liten verdi for friluftslivet

- Innen nedbørfeltet er det ikke spesielle opplevelseskvaliteter for friluftslivet.

- Området er sterkt preget av varige inngrep.

- Området er lite egnet for friluftslivsaktiviteter og det blir lite brukt.

5 Kriterier for verdivurdering av reiselivsinteressene

5.1 Hovedkriterier og vektleggingen av dem

Vurderingen av vassdragenes verdi for reiselivet er i stor grad knyttet til næringsmessige og markedsmessige kjennetegn. Opplevelses- og egnethetsvurderinger sett med forbrukernes øyne er dekket i friluftslivsvurderingene.

Kriteriene som er brukt for å vurdere vassdragenes verdi for reiselivet, er følgende:

**vassdragets verdi for dagens reiseliv

**vassdragets verdi for framtidig reiseliv

*Verdien for dagens reiseliv

Ved fastsettelsen av dagens verdi har en basert seg på det eksisterende reiselivet i området, og den form for tilknytning som reiselivet har til vassdraget.

**Verdien for framtidig reiseliv

Fastsettelsen av den framtidige verdien for vassdragene i reiselivssammenheng er vanskeligere å bedømme.

Vi har ikke vurdert markedsgrunnlaget for framtidig satsning i de enkelte områder eller for den enkelte bedrift. Dette fordi det faglige grunnlaget for slike vurderinger ikke er godt nok, og fordi slike vurderinger ville rekke ut over prosjektets rammer. Det er imidlertid utformet noen kriterier til hjelp ved vurderingen av de enkelte vassdragenes framtidige verdi i reiselivssammenheng.

Det ene kriteriet for vurdering av framtidigsverdi tar utgangspunkt i kommunale eller fylkeskommunale planer om bruk av vassdraget i reiselivssammenheng. Det tillegges betydelig vekt dersom vassdraget ligger i nærheten eller tenkes brukt i forbindelse med fylkeskommunale eller andre regionale satsingsområder eller prosjekter.

Det andre kriteriet for vurdering av framtidigsverdi er basert på vassdragets markedsverdi. Dette innebærer en vurdering av vassdragets naturkvaliteter, slik de er beskrevet under friluftslivsdelen. Likeledes vurderes tilgjengeligheten for brukerne, særlig fra gjennomfartsårer som i stor grad kanaliserer turisttrafikken i Nord-Norge. Hvis et vassdrag har uvanlige naturkvaliteter av internasjonal eller nasjonal interesse er vassdraget vurdert til å ha stor verdi selv om dagens bruk eller

tilgjengelighet i dag er liten.

5.2 Verdikategorier og rangering

Hvert enkelt vassdrag er plassert i en av fire kategorier:

**** meget stor verdi for reiselivet

- Området er utpekt som fylkeskommunalt satsingsområde for reiselivet, området har meget stor markedsverdi i form av mange brukere i dag, lett tilgjengelighet fra gjennomfartsårer eller uvanlig store naturkvaliteter.

*** stor verdi for reiselivet

- Kommunen har utpekt området for reiselivssatsing, området har stor markedsverdi i form av mange høye naturkvaliteter og/eller det er god adkomst fra gjennomfartsårer.

** middels verdi for reiselivet

- Vassdraget kan ha høye naturkvaliteter, men er stort sett lite brukt av reiselivsinteressene i dag. Det er begrenset satsing fra lokale interesser, området er ikke utpekt som kommunalt satsingsområde. Tilgjengeligheten er gjerne mindre god.

* liten verdi for reiselivet

- Vassdraget er vanskelig tilgjengelig, ingen satsing fra lokale eller andre interesser og ingen uvanlige naturkvaliteter ut over det som er i regionen forøvrig.

6 Feilkilder og metodiske problemer

En faktor i denne analysen er for enkelte vassdrag begrenset datatilgang, og at vurderingene i noen tilfelle er gjort uten befarng av forfatteren. I enkelte tilfeller er opplysningene om ett og samme vassdrag svært sprikende, spesielt når det gjelder vurdering av bruk. Det faktum at rammene for prosjektet ikke har tillatt grundigere undersøkelser, har også gjort det vanskelig å begrense denne feilkilden.

De rent metodiske problemene knytter seg i hovedsak til vurderingen av verdimålene, både for reiseliv og friluftsliv. Verdimalene kan i mange tilfelle motsi hverandre, f.eks. kan et vassdrag med meget stor opplevelsesverdi og egnethet ha få bruksinteresser knyttet til seg. Denne konkrete problemstillingen er trolig mer aktuell i Troms og Finnmark enn i noen andre deler av landet.

Dette betyr at de tre hovedverdimålene ikke kan slås sammen rent matematisk, for å få vassdragets samlede verdi direkte som ett tall. Av samme grunn er det også vanskelig å vurdere vassdragene opp mot hverandre.

7 Samlet vurdering av vassdragene

7.1 Friluftsliv

Vurderingen av friluftslivsinteressene i Verneplan IV vassdragene i Troms og Finnmark gir et resultat som vist i oversikten under. Der er verdikategori-plasseringen oppgitt.

Analysen viser at 8 av 13 vassdrag er vurdert til å ha meget stor verdi for friluftslivet. 2 av vassdragene er vurdert til å ha stor verdi for friluftslivet, mens 3 vassdrag er vurdert til å ha middels verdi for friluftslivet. Ingen av vassdragene er vurdert til å ha liten verdi for friluftslivet.

Følgende liste viser rangeringen for enkeltvassdragene.

Det er viktig å merke seg at det ikke er foretatt noen prioritering mellom de enkelte vassdragene innen samme verdikategori.

******** Meget stor verdi for friluftslivet

- Sjørdalselva
- Lakselva
- Kvalvikelva
- Jægerelva
- Botnelva/Strupskardelva
- Mattiselva
- Melkelva
- Risfjordelva

******* Stor verdi for friluftslivet

- Skillefjordelva
- Ifjordelva

****** Middels verdi for friluftslivet

- Rakkfjordelva
- Skalsaelva
- store Lerresfjordelva

7.2 Reiseliv

Analysen viser at 4 av 13 vassdrag er vurdert til å ha meget stor verdi for reiselivet, 2 vassdrag er vurdert til å ha stor verdi for reiselivet, 5 til å middels verdi og 2 vassdrag har liten verdi for reiselivet.

Følgende liste viser kategoriplassering av enkeltvassdragene. Det er ikke foretatt noen prioritering mellom de enkelte vassdrag innen samme vernekategori.

******** Meget stor verdi for reiselivet

- Sjørdalselva
- Lakselva
- Jægerelva
- Botnelva/Strupskardelva

******* Stor verdi for reiselivet

- Kvalvikelva
- Mattiselva

****** Middels verdi for reiseliv

- Skalsaelva
- Melkelva
- Skillefjordelva
- Ifjordelva
- Risfjordelva

***** Liten verdi for reiselivet

- Rakkfjordelva
- store Lerresfjordelva

7.3 Regional fordeling av vassdragene

Vassdragene er fordelt på følgende regioner/distrikter:

Indre Troms:

- Sjørdalselva

Midt-Troms:

- Rakkfjordelva
- Lakselva

Lyngenthalvøya:

- Kvalvikelva
- Jægerelva
- Botnelva

Altadistriktet:

- Skalsaelva
- Mattiselva
- Melkelva
- Skillefjordelva
- store Lerresfjordelva

Nordkinnområdet:

- Ifjordelva
- Risfjordelva

Bortsett fra vassdragene i Lyngen og i Altadistriktet har det vært vanskelig å samle vassdragene i hensiktsmessige regioner.

Både geografisk beliggenhet, hensyn til lokale og regionale brukergrupper/tilgjengelighet og vassdragenes friluftsfaglige funksjoner har vanskeliggjort samlingen av vassdragene.

Tabell 1 viser vassdragene fordelt på regioner, samt resultatet av verdivurderingene for hvert enkelt vassdrag, hhv. for friluftsliv og reiseliv.

7.4 Regional vurdering

7.4.1 Indre Troms

Innenfor denne regionen finner vi kun ett vassdrag, Sjørdalselva. Vassdraget er et av de største i denne undersøkelsen. Samtidig representerer nedbørfeltet et særegent naturområde, med stor verneverdi både i geologisk og botanisk sammenheng. Det er foreslått ny nasjonalpark i området. Flere av DNTs ruter går gjennom eller inn til området, og det ligger en ubetjent turisthytte i området. Nedre del av vassdraget har en svært god bestand av elg, og det er et aktivt jaktmiljø i området. Tilsammen er det store og varierte brukergrupper som bruker de ulike delene av vassdraget, men det ligger også godt tilrette for en rekke andre aktiviteter.

Vassdraget er ansett å ha meget stor verdi for friluftslivet.

Det ligger som nevnt store opplevelseskvaliteter i vassdraget, som i dag er lite benyttet i reiselivssammenheng. Fylkets reiselivsplan signaliserer økt satsing på hele øvre Bardu, der en også tar sikte på utnytting av opplevelsesressursene i Sjørdalsvassdraget.

Vassdraget er vurdert til å ha meget stor verdi for reiselivet.

7.4.2 Midt Troms

To vassdrag er plassert i denne regionen, men vassdragenes fellestrekk er få.

Lakselva i Aursfjord er preget av lett tilgjengelighet og høy tilretteleggingsgrad. Vassdraget er preget av inngrep, men byr

REGION/KOMMUNE	VASSDRAG	VERDI	
		FRILUFTSLIV	REISELIV
INDRE TROMS			
Bardu	Sørdalselva	****	****
MIDT TROMS			
Tromsø	Rakkfjordelva	**	*
Balsfjord	Lakselva	****	****
LYNGENHALVØYA			
Lyngen, Tromsø	Kvalvikelva	****	***
Lyngen	Jegerelva	****	****
Lyngen	Botnelva	****	****
ALTADISTRIKTET			
Kvænangen	Skalsaelva	***	**
Alta	Mattiselva	****	***
Alta	Melkelva	****	**
Alta, Kvalsund	Skillefjordelva	***	**
Alta, Kvalsund	St.Lerresfjordelva	**	*
NORDKINNOMRÅDET			
Lebesby	Ifjordelva	***	**
Gamvik	Risfjordelva	****	**

Tabell 1. Regionvis oversikt over vurderingene av vassdragene foreslått i Verneplan IV i Troms og Finnmark.

alikevel på varierte opplevelses- og aktivitetsmuligheter, knyttet til variert natur, særegne kulturminner/museumsanlegg, laksefiske og svært gode muligheter for bading, resting og opphold langs strendene ved utløpet. Vassdraget er svært mye brukt både som lokalt og regionalt friluftsområde.

Vassdraget er vurdert til å ha meget stor verdi for friluftslivet.

Både laksefiske og Aursfjordsaga har betydning som attraksjoner i reiselivssammenheng, og det planlegges økt satsing i området som prioriteres både av lokale myndigheter og fra regionale organisasjoner.

Lakselva er ansett å ha meget stor verdi for reiselivet.

Rakkfjordelva er et relativt bynært vassdrag nord for Tromsø.

Landskapet preges av rolige linjer uten store kontraster. Det er et vernet myrreservat i nedbørfeltet. Området egner seg for turer til fots og på ski, til naturstudier, jakt og fiske. Området brukes i hovedsak av befolkningen i Tromsø.

Vassdraget er vurdert til å ha middels verdi for friluftslivet.

Det er ingen reiselivsinteresser eller planer for reiselivet i vassdraget, som er vurdert til å liten verdi for reiselivet.

7.4.3 Lyngenhavøya

Tre vassdrag på Lyngenhavøya er med i denne vurderingen, hhv. to nabovassdrag i ytre Lyngen og ett vassdrag i indre Lyngen.

Vassdragene preges alle av Lyngenhavøyas enestående alpine fjellandskap, hvor nedbørfeltene hver for seg fanger opp sentrale deler av halvøyas fjell- og breverden.

Lyngnområdet har en særstilling som landskap både nasjonalt og internasjonalt. Området er en av landsdelens viktige severdigheter, og har internasjonal betydning som fjellklatringsområde.

Jægervassdraget har ytterligere særpreg og variasjon både landskapsmessig og i friluftslivssammenheng. Det store Jægervatnet er spesielt i Lyngenlandskapet, samtidig som det gir rom for flere friluftaktiviteter enn de tradisjonelle fjellsportsaktivitetene, herunder et attraktivt fiske etter sjørøye, bærplukking, bading og båtliv.

Botnelva har et relativt lite nedbørfelt, typisk for Lyngen, men med en særlig stor konsentrasjon av

vernede og foreslått vernede områder av nasjonal verdi inne nedbørfeltet. Området fanger sammen med Jægervassdraget opp et av halvøyas viktigste fjellparti, Jægervassindan og er mye brukt som innfallsport for klatring i dette området. samtidig er området et letttilgjengelig turområde og godt egnet for kortere turer, opphold og rekreasjon i nedre deler.

Kvalvikelva ligger i indre Lyngen, og drenerer nordre del av Jiekkevarrimassivet. Området har i tillegg til opplevelsrike alpine fjellpartier, spesielle enkeltforekomster med stor opplevelsesverdi, f.eks. Dalfossen. Området er et svært mye brukt nærfriluftsområde, samtidig som indre deler av nedbørfeltet brukes i fjellsportssammenheng.

Alle vassdragene i Lyngen er vurdert til å ha meget stor verdi for friluftslivet.

Lyngenhavøyas spesielle betydning som severdighet, og vassdragenes sentrale plassering på halvøya tilsier at vassdragene har betydelig verdi for det regionale reiselivet. I tillegg brukes allerede Botnelva og Jægerelvas nedbørfelt til opplevelsesturer, og det planlegges økt reiselivssatsing i dette området, både fra myndigheter, organisasjoner og privatpersoner.

Botnelva og Jægerelva er vurdert til å ha meget stor verdi for reiselivet, mens Kvalvikelva er vurdert til å ha stor verdi for reiselivet.

7.4.4 Altadistriktet

I dette området er det hele fem vassdrag.

Skalsavassdraget i vest er et relativt lite brevassdrag preget av villmark med store og varierte landskapskvaliteter og opplevelsesmuligheter. Nedbørfeltet er imidlertid vanskelig tilgjengelig og lite brukt i friluftslivs- og reiselivssammenheng.

De store landskapskvalitetene tilsier alikevel at området har stor verdi for friluftsliv og middels verdi for reiseliv.

Melkelva på Seiland er også vanskelig tilgjengelig, men har nasjonalt en helt særegen natur, uten noen form for inngrep. Nedbørfeltet fanger inn kontraster fra fjordidyll og frodige høstaudelie til golde fjell- og breområder. Området brukes noe som friluftsområde, vesentlig som mål for båtturer, men og som tur- og jaktområde for de som søker urørt natur. Området er foreslått som nasjonalpark.

De særegne landskaps-, natur- og opplevelseskvalitetene gjør at området vurderes til å ha meget stor verdi for friluftsliv.

Tilgjengelighet og bruk tilsier at området har middels verdi for reiselivet.

Mattiselve ligger like vest for Alta, og er denne undersøkelsens største vassdrag. Området er tilgjengelig fra flere kanter, og inneholder både letttilgjengelige deler preget av inngrep, og mer fjerntliggende villmarksområder. Nedbørfeltet har tildels meget gode forekomster av jaktbart vilt, innlandsfisk og bær. Samtidig går det flere stier og løyper i området. Det ligger derfor meget godt tilrette for turer til fots og på ski kombinert med jakt, fiske og bærplukking. Området brukes vesentlig av befolkningen i Alta, men i noen grad også av tilreisende.

Vassdraget er vurdert til å ha meget stor verdi for friluftslivet.

En nyetablert reiselivsbedrift basert på natur- og villmarksopplevelser er plassert inne i nedbørfeltet. Samtidig er Alta et av de fylkeskommunale satsingsområder i reiselivssammenheng. Dette tilsier at vassdraget har stor verdi for reiselivet.

Skillefjordvassdraget ligger på østsiden av Altafjorden, og drenerer vestlige områder av Sennalandet, et viktig regionalt natur- og friluftsområde. Vassdraget har variert og opplevelsrik natur, med særlig friluftslivsinteresse knyttet til en svært god bestand av sjøaure, enkelte gode vatn for innlandsfiske og en varierende men ofte god bestand av fjellrype.

Vassdraget er vurdert til å ha stor verdi for friluftslivet.

Det er ingen direkte reiselivsinteresser knyttet til vassdraget, utover de generelle aktivitets- og opplevelsesmulighetene. Vassdraget er antatt å ha middels verdi for reiselivet.

Nord for Skillefjordvassdraget, men vanskeligere tilgjengelig for tilreisende, ligger store Lerresfjordelva. Nedbørfeltet er lite, preget av kort avstand mellom fjord og fjell. Det er gode jakt- og fiskemuligheter i området, som i første rekke brukes av lokalbefolkningen.

Vassdraget er vurdert til å ha middels verdi for friluftslivet.

Det er ingen reiselivsinteresser knyttet til vassdraget som heller ikke har spesielle opplevelsesverdier. Dette tilsier at store Lerresfjordelva har liten verdi for reiselivet.

7.4.6 Nordkinnområdet

To vassdrag ligger i tilknytning til Nordkinnhalvøya, men i nokså stor avstand fra hverandre.

Ifjordelva ligger i nordre del av Laksefjordvidda, helt innerst i Nordkynområdet. Laksefjordvidda er et svært viktig regionalt friluftsområde, og Ifjordvassdraget utgjør nordlige og letttilgjengelige deler av dette fjellpartiet, men er samtidig lite preget av inngrep. I vassdraget er det meget gode muligheter for innlandsfiske.

Vassdraget er vurdert til å ha stor verdi for friluftslivet.

Det ligger to reiselivsbedrifter i området, men det foreligger ikke planer om videre reiselivssatsing i distriktet.

Ifjordvassdraget er vurdert til å ha middels verdi for reiselivet.

Risfjordelva ligger på nordøstsiden av Nordkynhalvøya.

Nedbørfeltet er variert og frodig, og trolig det viktigste friluftsområdet på Nordkynhalvøya. I tillegg brukes vassdraget av tilreisende fiskere, både fra Norge og andre land. Risfjordelva er et av Finnmarks beste sjørøyevassdrag og derfor særlig godt egnet for sportsfiske, men brukes i betydelig grad også som jakt- og turområde. Foruten enkelte hytter rundt vassdragets nedre del er det helt uten inngrep.

Vassdraget er vurdert til å ha meget stor verdi for friluftslivsinteressene.

Det er ingen reiselivsinteresser knyttet til vassdraget eller planer om direkte bruk i reiselivssammenheng. Vassdragets naturkvaliteter og betydning for tilreisende sportsfiskere tilsier likevel at vassdraget har middels verdi for reiselivet.

8 LITTERATUR

- Alta kommune 1989. Hovedutfordringer for kommuneplanen 1989-2000. Notat.
- Alta kommune 1989. Løyper for motorferdsel i utmark. Kart.
- Alta kommune 1989. Vi lander i Alta. Informasjonsbrosjyre.
- Balsfjord kommune 1987. Informasjonsbrosjyre.
- Bardu kommune 1986. Generalplan.
- Berg, M. 1964. Nordnorske lakseelver.
- Blå Strek arkitekter 1988. Aursfjordprosjektet. Rapport, forprosjekt.
- Brækken, T. 1963. Jiekkevarri, Lyngsalpenes Breheim. - I Just, C. (red.) 1963. Norge i rød Den norske Turistforenings årbok.
- Den norske Turistforening 1986. Til fots i fjellet. Beskrivelse av merkede fjellruter i Norge. Fjell og Vidde 3.
- Den norske Turistforening 1986. Årsmelding.
- Den norske Turistforening 1987. Årsmelding.
- Den norske turistforening 1988. Årsmelding.
- Direktoratet for naturforvaltning under utarb. Norsk sti- og løypeplan.
- Finnmark fylkeskommune 1986. Fylkesplanen 1987-91.
- Finnmark Jordsalgskontor 1989. Småviltjakt i Finnmark 1989-90.
- Forsvarets bygningstjeneste 1989. Forsvarets skyte- og øvingsfelt Mauken - Blåtind. Rapport 1/89.
- Fremstad, E. og Nordmann, Ø. 1982. Inventering av rik løvskog i Troms. Tromura 34.
- Fylkesmannen i Troms 1981. Handlingsprogram - friluftsliv.
- Fylkesmannen i Troms 1987. Handlingsprogram for friluftsliv. Høringsutkast. Fylkets foregangsprosjekt.
- Fylkesmannen i Troms 1988. EDNA - naturvernregister for Troms.
- Johnsen, B. og Skjerven, O. 1984. Lyngsalpene.
- Kvænangen kommune 1982. Generalplan.
- Lebesby kommune 1989. Reiselivsplan for kommunene Gamvik og Lebesby. Utkast.
- Lyngen kommune 1988. Kommuneplan.
- Lyngen kommune 1989. Bruks- og verneplan for naturområdene i Lyngen kommune. Arbeidsnotat 1-5.
- Miljøverndepartementet 1984, 1989. Samlet plan for vassdrag. Div. vassdragsrapporter og fylkesvise prosjekttaler og høringsuttalelser.
- Miljøverndepartementet 1986/87. Om friluftsliv. Stortingsmelding nr. 40.
- Nordisk Ministerråd 1984. Naturgeografisk regioninndeling av Norden.
- Norges Automobilforbund 1989. NAF veibok.
- Norges geografiske Oppmåling 1984. Nasjonalatlas for Norge. Berggrunn 1.
- Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen 1989. Vassdragsregisteret.
- NOU 1983:41. Verneplan for vassdrag III.
- NOU 1986:13. Ny landsplan for nasjonalparker.
- Sjong, M. L. under publ. Fagrapport friluftsliv Verneplan IV, Sogn og Fjordane.
- Statens kartverk. Topografisk kart 1:50 000, serie M711.
- Statens Naturvårdsverk 1989. Nasjonalparksplan for Sverige. Naturvårdsverket informerer.
- Statistisk sentralbyrå 1987. Fiske og oppdrett av laks mv. 1986.
- Statistisk sentralbyrå 1988. Fiske og oppdrett av laks mv. 1987.
- Strømø, E. B. og Bråtå, H. O. 1989. Fagrapport friluftsliv Verneplan IV, Nordland.
- Teigland, J. under publ. Ferie- og fritidsundersøkelsen 1989.
- Toftdal, H. 1986. Konsekvensanalyser i friluftsliv.
- Troms fylkeskommune 1987. Reiselivsplan for Troms 1988-91.

SØRDALSELVA

Barduelva

Melhusdalen

Snøhetta

Sørmo

Geitryggvatna

Isdalen

Sørdalen

Spiikalcabmi

Rieppecákka

Vp 4 nr. 183 Sjørdalselva, Bardu kommune

1 Beliggenhet og omland

1.1 Stedsangivelse

Sjørdalselvas nedslagsfelt er en del av Barduvassdraget. Det aktuelle området ligger sør for Setermoen, mellom Altevattn - Østerdalen og Salangselvas nedslagsfelt. Nedslagsfeltets yttergrense følger i sørvest og sør stort sett riksgrensen mot Sverige. Til nedslagsfeltet hører to større sidevassdrag som drenerer områder i vest; vassdragene i Melhusdalen og Isdalen.

1.2 Atkomst

Det går fylkesveg langs de nedre 11 km av Sjørdalselva, opp til Sjørmø. En lite framkommelig anleggsveg går ca. tre km opp i Melhusdalen. En god, merket sti følger Sjørdalelva fra Sjørmø og inn til Lappjordshytta, langs hele elvas lengde.

1.3 Eiendomsforhold

Den nedre og lavereliggende delen av vassdragets nedslagsfelt er i privat eie. I Sjørdalen går grensen mellom privat og statlig grunn ca. 6 km ovenfor Sjørmø. Grunneierne er organisert i Bardu grunneierlag. Øvre og høyereliggende del av vassdraget er umatrikulert statsgrunn, som forvaltes av Troms skogforvaltning.

1.4 Befolkning

Bardu kommune har ca. 4000 innbyggere. Det bor i overkant av 100 mennesker langs nedre del av Sjørdalselva.

I tillegg er det til en hver tid stasjonert store militære styrker i kommunen.

2 Naturgrunnlag

2.1 Geologi

Kaledonske bergarter utgjør berggrunnen i området, dominert av næringsrik glimmerskifer og marmor.

Området er preget av kraftig smeltevannaktivitet etter istiden, bl.a. med en canyon øverst i Sjørdalen. Området preges ellers av breaktivitet, med ulike morener og elveavsetninger. Dalsidene domineres av rasmarek.

2.2 Topografi

Sjørdalsvassdragets nedbørfelt er 267 km², og strekker seg fra ca. 75 m o. h. til nær 1500 m o. h.

Nedslagsfeltet er preget av trange, frodige daler, bratte dalsider og høvfjellsområder med isbreer og fjelltopper. Fjellene har ofte relativt flate toppområder, mens dalsidene er stupbratte.

Øverst oppe danner Sjørdalen en flere km lang canyon.

Nedenfor Sjørmø renner elva over en bred elveslette, hvor endel av arealet er dyrket opp.

Innsjøarealet er svært beskjedent. Det er fire høyereliggende tjern, to hhv. i Melhusdalen og Isdalen. Geitryggvatnet i Isdalen, det største, var fortsatt islagt i begynnelsen av august 1989.

2.3 Klima

Det foreligger ikke klimamålinger fra nedslagsfeltet. Området har et typisk innlandsklima, med kalde vintre og forholdsvis varme somre. Årsnedbøren varierer noe innen nedslagsfeltet, men ligger trolig omkring 800 mm pr. år i de høyereliggende områdene. Mest nedbør har månedene september - november, kaldeste måned er januar, varmeste måned er juli.

2.4 Vegetasjon

I de nedre delene av hoveddalen preges vegetasjonen av rik ore- og bjørkeskog, med flommarksskog langs elveløpet.

De skogkledde delene av nedslagsfeltet utmerker seg med sine rike lauvskoger, bl.a. i de vestvendte liene på østsiden av Sjørdalen.

Høyere opp i dalene, bl.a. i Isdalen vokser velutviklede høgstaude- og storbregnedominerte bjørkeskoger på betydelige arealer.

Fjellområdene i nedslagsfeltet, spesielt Spii'kaloabmi- massivet mellom Sjørdalen og Isdalen er botanisk sett svært rike og verneverdige områder,

med store arealer rike alpine plantesamfunn, herunder særlig artsrike reinroseheier og ballblomenger.

2.5 Naturgeografisk tilhørighet

De nordre og lavereliggende deler av nedslagsfeltet hører til region 44: Troms submaritime bjørk- og furuskogsregion, underregion a) Harstad - Lyngen området.

Øvre- og høyereliggende deler av nedslagsfeltet tilhører region 36: Nordland, Troms og Lapplands Høgfjellsregion, underregion c) Ytre fjellområde på kambrosilurbergarter

Området preges av kraftig relieff, med stor høydeforskjell mellom dalbotner og fjellpartier

3 Inngrep

3.1 Eksisterende inngrep

3.1.1 Landbruk

Det drives et aktivt landbruk, vesentlig melkeproduksjon i de nedre delene av vassdraget, opp til Sørmø. På denne strekningen er 10 - 15 gårdsbruk i aktiv drift.

Enkelte skogsteiger er tilplantet med gran i de lettere tilgjengelige delene av Sjørdalen og i munningen av Isdalen.

3.1.2 Bebyggelse

I tillegg til gårdsbrukene, er det spredt bebyggelse i samme område. Ofte ligger eneboligene i tilknytning til gårdsbruk.

Private fritidshytter finnes i et svært begrenset antall i vassdraget, et lite antall i nærheten av vegen.

Lokalbefolkningen vedlikeholder to åpne hytter i Sjørdalen, ved Tverrelva og Stag'gunjunni. Den norske Turistforening har en ubetjent turishytte helt sør i nedslagsfeltet, Lappjordshytta.

På Melhussetra står en seterstue.

3.1.3 Veier

Fylkesveg 162 går opp til Sørmø. Fra denne vegen går det kortere avstikkere fram til bolighus og gårdsbruk. En anleggsveg fører ca. 3 km opp i Melhusdalen.

3.1.4 Grustekt

Ikke i betydelig omfang.

3.1.5 Kraft- og telefonlinjer

Lokalt kraftforsyningsnett går langs fylkesvegen og fram til bebyggelsen.

Større kraftoverføringslinje fra Østerdalen - Altevann passerer gjennom nedre del av Sjørdalen og hele Melhusdalen.

3.1.6 Reguleringer, forbygninger o.l.

Enkelte mindre forbygningsarbeider er foretatt i forbindelse med oppdyrking av elvesletter i de nedre delene av Sjørdalselva.

3.1.7 Andre inngrep

En mindre del av nedslagsfeltet, det nordvestre hjørnet, ligger innenfor et av Forsvarets skyte- og øvingsfelt.

3.2 Grad av påvirkning

Øvre og største deler av nedslagsfeltet er helt uten skjæmmende inngrep, og kvalifiserer i høy grad for betegnelsen villmark. I nedre del av Sjørdalen preges landskapet i dalbunnen av landbruk, veg og bebyggelse. Melhusdalen er berørt av en større kraftoverføringslinje.

4 Friluftsliv

4.1 Egnethet for friluftsliv

4.1.1 Tilgjengelighet

Atkomsten til nedslagsfeltet er god. Fra E-6 ved Setermoen er det ca. 25 km på fylkesveg fram til Sørmo.

Fra nord (Sørmo), øst (Innset) og sør (Sverige) går det gode skiltede og merkede stier inn i og gjennom det aktuelle området.

De brepåvirkede, strie elvene og de mange og ofte sammenhengende bratte dalsidene gjør at framkommeligheten på tvers av dalgangene blir svært krevende.

4.1.2 Fysisk egnethet

De øvre delene av nedslagsfeltet utgjør sammen med områder sørøstover på begge sider av grensen et stort, nær uberørt areal med store naturkvaliteter.

Både på norsk og svensk side ligger vernede og foreslått vernede områder.

I nedslagsfeltet og tilgrensende områder er det svært gode muligheter for et naturbasert friluftsliv i nær kontakt med storlåt natur.

Sommerstid ligger det godt tilrette for fotturer, med varierende vanskelighetsgrad.

I deler av nedslagsfeltet reduseres egnetheten til vinterturer på grunn av rasfare. De trange dalene er i perioder så utsatt for ras at de er lite egnet for all ferdsel. De indre delene av nedslagsfeltet, f. eks ruten mellom Lappjordshytta og Altevatn/Innset ligger ikke i rasfarlig terreng.

Storviltbestanden i nedre del av Sjørdalen er etter nordnorske forhold svært god, og dette danner grunnlaget for en rik elgjakt. Det er enkelte fine områder for småviltjakt, særlig for rypejakt. Bestanden av rypeartene er imidlertid varierende.

Røye er viktigste fiskeart i vassdraget, men bestanden har gått tilbake de senere årene og vassdraget er i dag ikke særlig attraktivt som sportsfiskevassdrag, tross for at elvene danner mange innbydende fiskekulper.

Sjørdalselva fra Sørmo og nedover bør være egnet for kanopadling for øvede padlere.

De rike naturforekomstene, spesielt floraen i

vassdraget, gjør området godt egnet til naturstudier.

4.1.3 Tilrettelegging for friluftsliv

De tilretteleggingstiltak som er gjort spesielt for friluftslivet i området, er hovedsakelig knyttet til Den norske Turistforenings (DNT) virksomhet; turisthytte og merking av stier.

Stier og løyper

DNT har disse merkede og/eller beskrevne fotturrutene som berører nedslagsfeltet:

* 808 Sørmo og opp til Lappjordshytta

* 804 Innset til Lappjordshytta

* 807 Lappjordshytta til Stordalsstua øverst i Salangsvassdraget

* 805 Lappjordshytta til Pålsmosstugan i Sverige, som også knytter rutenettet på norsk side sammen med det svenske.

Det går en gammel sti gjennom Melhusdalen over til Salangsdalen. Stien brukes i mindre utstrekning i dag.

På sørsiden av Isdalselva går det en lite synlig, men delvis merket sti.

Vinterstid går det mye brukte løyper fra Lappjordshytta mot Altevatntraktene, enten etter samme trase som rute 804, eller lenger øst og over Altevatn fram til Gaskashytta på nordsiden av Altevatn.

Turisthytter

DNT i samarbeid med Troms Turlag har Lappjordshytta plassert helt sør i nedslagsfeltet. Hytta er ubetjent.

Fiskestelltiltak

Det er tidligere foretatt noe utsetting av røye i vassdraget.

Viltstell

Storviltet i området forvaltes etter moderne prinsipper, ut i fra erkjennelsen av den store verdien som ligger i elgbestanden.

Dette innebærer f.eks rettet avskytning og hensyntagen til viktige viltområder i arealdisponeringssaker.

Andre tiltak som er med på å bedre mulighetene for friluftsliv er i første rekke:

Veger, parkering

De nedre delene av vassdraget er lett tilgjengelig fra fylkesvegen. Ved Søremo finnes det muligheter for parkering.

4.2 Opplevelsesmuligheter

4.2.1 Landskapskvaliteter, spesielle naturforekomster

Nedslagsfeltet innehar rike landskapsmessige kvaliteter, med kort avstand mellom de lune, men bratte dalgangene og de dramatiske fjellpartiene med breer og vann som er islagt store deler av året.

Canyonene øverst i Sør-dalen ble dannet i isavsmeltingsperioden, da den store sjøen Torneträsk drenerte ut gjennom Sør-dalen.

Floraen i nedslagsfeltet er overmåte rik, med sjeldent store forekomster av nordlige unisentrisk arter.

Området har en livskraftig bestand av jerv, gaupe og flere rovfuglarter.

4.2.2 Grad av påvirkning

Som nevnt under 3.2 er nedslagsfeltets øvre deler uten inngrep av betydning.

4.2.3 Kulturminner

Øvre Bardu generelt er rik på samiske kulturminner og kulturminner fra den norske koloniseringsperioden på begynnelsen av 1800-tallet.

Det er ikke kulturminner i området som besøkes i sammenheng med friluftsliv.

4.3 Dagens bruk

4.3.1 Brukergrupper

Området brukes til ulike aktiviteter og har forskjellige funksjoner. Både lokale, regionale, nasjonale og internasjonale bruksinteresser knytter seg til vassdraget.

Fotturistene kan trolig grupperes i to tilnærmet like grupper:

- Vandrere fra regionen/fylket
- Vandrere fra andre deler av landet og utlendinger

I den siste gruppen utgjør svensker en hovedandel.

Lokalbefolkningen betrakter jakt som en viktig friluftslivsaktivitet. Særlig stor interesse i lokalmiljøet er knyttet til elgjakten (tidsregning av typen "før og etter elgjakta"). Elgjakten i området er også attraktiv for utenbygdsboende. Etter gjeldene regler går 40% av jakten på statens grunn til utenbygdsboende, dvs. at i to av fem år går anbudet til folk bosatt utenfor kommunen.

4.3.2 Aktuelle friluftslivsaktiviteter

Områdets viktigste funksjoner for friluftslivet knytter seg i hovedsak til to aktiviteter:

- fotturisme
- jakt

Sørdalsvassdraget brukes også i sammenheng med:

- fiske
- bærplukking
- naturstudier

Nedenfor følger en kort beskrivelse av de viktigste aktivitetene.

Jakt

Elgbestanden i nedslagsfeltet er av de beste i Troms.

Som en følge av dette er det stor interesse for elgjakten i området. Det er i 1989 gitt fellingstillatelse for 24 elg i nedslagsfeltet, dvs. de nedre, skogkledde områdene. De langt fleste dyrene kan felles i de nedre, privateide områdene.

Totalt deltar årlig et 30 - talls jegere i elgjakta, de fleste fra lokalbefolkningen.

Det er gode rypeterreng i de høyereliggende delene av dalene og på enkelte fjellplatåer, f.eks. øst for Sør-dalen (Rabben).

I liene finnes også bestand av orrfugl.

Det selges småviltkort både på statsgrunn og privat grunn.

Interessen for småviltjakt i området er varierende, men brukes vesentlig av folk bosatt i kommunen, i tillegg til at dette er en populær friluftslivsaktivitet blant militært personell i området.

Turgåing

Som nevnt inngår nedslagsfeltet som en del av områdene i Indre Troms hvor DNT har etablert et eget rutenett. Indre Troms er det området i Nord - Norge med det best utbygde rutenettet.

I området finnes turmuligheter med variasjon både i opplevelsesmuligheter, tilretteleggingsgrad og lengde. Stien gjennom Sjørdalen, med forbindelse til svenske områder er trolig mest populær i sommerhalvåret, mens løypene fra Altevatt - Innset er mest brukt vinterstid.

De siste årene er det registrert ca. 400 overnattinger på Lappjordshytta, fordelt med halvparten i vintersesongen og halvparten i sommersesongen. Besøktallet ligger omlag på gjennomsnittet for de øvrige hyttene i indre Troms.

Lokalbefolkningen bruker dessuten veger og stier nederst i vassdraget til kortere turer.

Fiske

Vassdraget var tidligere regnet som et alminnelig bra røyevassdrag. Bestanden av røye er trolig redusert.

Det drives noe fiske i Sjørdalselva og Isdalselva. Viktigste fiskeslag er fortsatt røye, men det finnes også aure. Røya har fra utløpet i Barduelva tilgang til 26 km av vassdraget.

Brepåvirket, kaldt vann reduserer produksjonen.

I lokalmiljøet er det en utbredt oppfatning at røyefisken i vassdraget lider sterkt av reguleringene i Altevatt - området.

Bardu grunneierlag selger fiskekort til elva, som totalt sett har begrenset verdi som sportsfiskeområde.

Sanking

Nedslagsfeltet er ikke kjent som godt molteterreng.

I bjørkeliene og i den lavalpine sone finnes forekomster av blåbær. Det er vesentlig lokalbefolkningen som plukker blåbær.

Andre aktiviteter

De senere årene har det vært enkelte organiserte grupper på naturstudier i området.

Særlig de botaniske forekomstene i området vekker interesse i denne sammenheng.

Fjell- og breområdene i vassdraget har kvaliteter

som gjør området egnet til mer krevende fjell- og breturer.

4.3.3 Omlandsregistreringer, alternative områder

Lappjordshytta og rutenettet i området har en strategisk funksjon og beliggenhet, ved å knytte sammen rutenettet i Narvikområdet med Dividalsområdet, på samme måte som man via Pålssnosstugan på svensk side knytter seg til svenske rutenett og fjellområder.

Nedslagsfeltet representerer med sin uberørthet et alternativ til det nærliggende Altevattområdet, der det legges opp til en langt større tilretteleggingsgrad og utbygging av reiselivsnæringen.

5 Reiseliv

5.1 Eksisterende reiselivsbedrifter

Lappjordshytta er eneste "reiselivsbedrift" i nedslagsfeltet.

På Setermoen er det både campingplasser og hotell.

Ved Altevatt, øst for Sjørdalsvassdraget er det satset på hyttebebyggelse og campingplasser.

5.2 Attraksjoner og aktiviteter

Sentrale deler av nedslagsfeltet er foreslått som ny nasjonalpark.

Området grenser i sør mot Vadvetjåkka nasjonalpark i Sverige.

Viktigste aktivitetstilbud knytter seg til den tilretteleggingen som er gjort for fotturer i området.

5.3 Områdets verdi for reiselivet i dag

Den viktigste verdien knytter seg i første rekke til at nedslagsfeltet kan tilby muligheter for villmarkspreget friluftsliv langs merkede stier og med enklere losjmuligheter.

6 Plansituasjon

6.1 Kommunale planer

Hele nedslagsfeltet er i kommuneplanen definert som "jord-, skog- og naturområde", der nedre, bebygde del er utskilt som "A - område: Må reserveres for landbruk".

6.2 Verneplaner

Sørdalen - Isdalen er (1977) foreslått som landskapsvernområde av Fylkesmannen i Troms. Verneforslaget omfatter 240 km², og ligger hovedsakelig innenfor Sjørdalsvassdragets nedslagsfelt.

I NOU 1986:13 Ny landsplan for nasjonalparker, foreslås det samme området som nasjonalpark. Hele det foreslåtte verneområdet ligger på umatrikulert statsgrunn.

Vassdragets nedslagsfelt grenser i sør mot Vadvetjåkka nasjonalpark, en av Sveriges minste nasjonalparker på 25 km².

I den nye nasjonalparksplanen for Sverige foreslås det opprettelse av en ny, stor nasjonalpark opp mot Norges grense i dette området: Kirunafjällens nasjonalpark, som vil fange opp to eksisterende parker: Vadvetjåkka og Abisko.

6.3 Andre planer/ønsker

I nordre og nedre deler av Sjørdalselva er det registrert verneverdige rike løvskog, ved fjellfoten på østsiden av elva.

I utkastet til "Norsk Sti- og Løypeplan" (Direktoratet for naturforvaltning), foreslås det en ny merket turrute fra Sørmø, opp Isdalen, gjennom Bonnesskardet og ned til Bonnes i Salangen.

I reiselivsplanen for Troms er E-6 en av stasjonsområdene i fylket, nærmere presisert gjennom 4 punkter. Ett av disse punktene er Bardu/Setermoen/Altevatn, hvor det pekes på at innlandsturisme og aktiv ferie vil være satsingsfelt. I denne sammenheng vurderes Sjørdalen/Isdalen som en interessant del.

Det foreligger private planer om etablering av overnattingsmuligheter, parkering og transporttilbud basert på fotturister som kommer ned Sjørdalen til Sørmø.

7 Sammendrag

7.1 Friluftsliv

Sjørdalselvas nedbørfelt er relativt stort, ca. 260 km². De nedre delene av arealet er privat grunn, de dominerende høyereliggende områdene er statsgrunn.

Et lite antall mennesker bor langs de nedre delene av vassdraget. Kommunen har tilsammen ca. 4000 innbyggere, som i hovedsak er lokalisert i tettstedet Setermoen, sammen med et stort antall militært personell.

Landskapet i området er variert og storslått, og byr på mange forskjellige naturopplevelser og er aktuelt for flere former friluftsliv. Området preges av kraftig relieff, dominert av kontrasten mellom de trange, men særst frodige dalene, og de brepregede fjellpartiene mellom. Fjellene når opp i ca. 1500 meters høyde.

Nedbørfeltets høyere deler ligger i naturgeografisk region 36:

Nordland, Troms og Lapplands høgfjellsregion, underregion c) Ytre fjellområder på kambrosilurberggrunn. De lavere delene tilhører region 44: Troms subaritime bjørk- og furuskogsregion, underregion a) Området Harstad - Lyngen.

Vegetasjonen i området er spesielt rik, med store forekomster av sjeldne arter og samfunn. Nedbørfeltet har et artsrikt og mangfoldig dyreliv.

Inngrepene i vassdraget knytter seg i første rekke til landbruk og bebyggelse langs nedre deler av Sjørdalen opp til Sørmø. I Melhusdalen går en større høyspentlinje. Nedbørfeltet er ovenfor Sørmø uten tekniske inngrep, med godt bevart villmarksprege.

Tilgjengeligheten til området er god, med enklest adkomst langs fylkesvegen opp til Sørmø. Det går stier inn i området både fra Altevatn - Innset og fra Sverige. Innen området er det god sti gjennom Sjørdalen, mindre brukte stier i Melhusdalen og Isdalen. Tilgjengeligheten på tvers av dalene og vinterstid er redusert og til dels problematisk, pga. topografi og rasfare.

Naturområdene i vassdraget brukes både av lokalbefolkningen og av tilreisende, de siste fra regionen, landet ellers og fra andre land.

For lokalbefolkningen har området betydning som nærturområde, men viktigst kanskje som jaktområde. For de øvrige brukergruppene har Sjørdalselvas nedslagsfelt betydning først og fremst som dagstur- og ferieturområde.

Viktigste friluftslivsaktiviteter er jakt og kortere turer for lokalbefolkningen, mens de andre brukergruppene i første rekke bruker området som turområde til fots og på ski.

I området finnes tilrettelegging i form av DNTs rutenett, samt en ubetjent turisthytte, Lappjordshytta. Det selges fiskekort og jaktkort (småvilt).

Nedbørfeltet har en strategisk viktig funksjon i rutenettet i Indre Troms, med hytte og ruter som knytter sammen områdene i Dividalen med områder og ruter i Sverige og Narvikfjellene.

De verneverdige og villmarkspregede naturområdene er et alternativ til de mer tilrettelagte og utbygde delene i Altevatnområdet.

Sørdalen-Isdalen er foreslått vernet som nasjonalpark.

Samlet vurderes vassdraget å ha "meget stor verdi" for friluftslivet.

7.2 Reiseliv

Dagens reiseliv

Den eneste reiselivsbedriften i nedbørfeltet er Lappjordshytta. Øvrige reiselivsbedrifter finnes ved Setermoen og Altevatn. Tilretteleggingen for fotturer i området betraktes som en ressurs i reiselivssammenheng, uten at den av andre enn DNT benyttes direkte.

Områdets betydning for det regionale reiselivet er foreløpig beskjeden.

Framtidig reiseliv

Vassdraget ligger innenfor et delsatsingsområde under et av tre hovedsatsingsområder i reiselivsplanen for Troms.

Deler av området er foreslått som nasjonalpark, og grenser inn til en svensk nasjonalpark. I reiselivssammenheng er det stor interesse for nasjonalparker. Dette, sammen med generelt økende interesse for større, opplevelsesverdige naturområder, tilsier at vassdragets betydning for reiselivet i framtida er meget stor.

8 Kilder

* Befaring i vassdraget 4.8.1989.

* Litteratur

Bardu kommune 1986. Generalplan.

Den norske turistforening 1986. Fjell og vidde, Til fots i fjellet. Beskrivelse av merkede fjellruter i Norge.

Den norske turistforening 1986. Årsberetning.

- 1987. Årsberetning.

- 1988. Årsberetning.

Direktoratet for naturforvaltning under utarb. Norsk Sti- og Løypeplan, fase 1.

Fremstad E. og Nordmann Ø. 1982. Inventering av rik løvskog i Troms. Troms 34.

Fylkesmannen i Troms 1988. EDNA - naturvernregister i Troms.

Nordisk Ministerråd. 1984. Naturgeografisk regioninndeling av Norden. - Berlings, Arløv.

Norges Automobilforbund. 1989. NAF veibok 1989. - Oslo.

Norges Geografiske Oppmåling. 1984. Nasjonalatlas for Norge. Berggrunn I.

Norges Vassdrags- og energiverk 1989. Vassdragsregisteret.

NOU 1986:13. Ny landsplan for nasjonalparker.

Statens kartverk. Topografisk kart 1:50.000, serie M711, kartblad 1432 I Bardu, 1432 II Bonnes og 1532 III Salvasskardet.

Statens naturvårdsverk 1989. Nasjonalparksplan för Sverige. Naturvårdsverket informerar.

Troms fylkeskommune 1987. Reiselivsplan for Troms 1988 - 91.

* Informanter

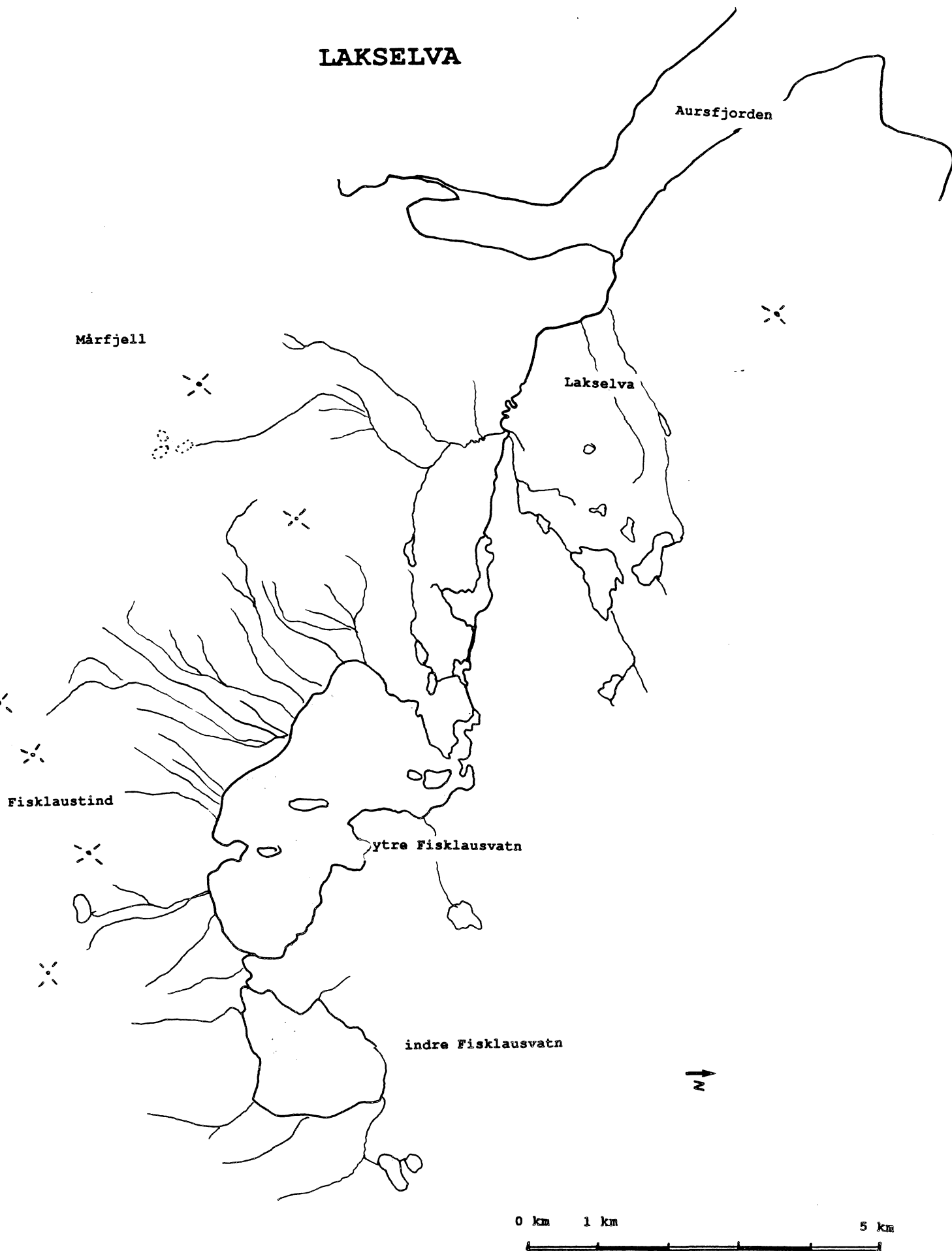
Bardu kommune v/Miljøvernleder Heimdal

Bardu viltnevd v/ K. J. Kjæreng

Bardu innlandsfiskenevd v/O. Kjæreng

Troms Turlag v/Nilsen

LAKSELVA

Vp 4 nr. 184 Lakselva i Aursfjord Balsfjord kommune

1 Beliggenhet og omland

1.1 Stedsangivelse

Lakselva i Aursfjord renner ut ca. 2 km nord for fjordbotnen i Aursfjorden, den midtre av det tredelte fjordsystemet innerst i Malangen. Vassdraget drenerer et område på Malangshalvøya, øst for utløpet, og nord for fjellområdet Blåtind - Mårfjell.

1.2 Atkomst

Fylkesvegen mellom Storsteinnes og Aursfjord følger stort sett den sentrale vannstrengen i hele vassdragets lengde. Det løper også en mindre veg langs vestsiden av Ytre Fisklausvatnet, likeledes en traktorveg på nordsiden av den nedre, lakseførende delen av vassdraget. Fra og langs disse vegene er det grei adkomst inn i de øvrige delene av nedslagsfeltet.

Avstanden fra E6 til utløpet i Aursfjorden er ca. 15 km, fra Moen i Målselv.

1.3 Eiendomsforhold

Nedslagsfeltet er hovedsakelig i privat eie. Grunneierne er organisert i grunneierlag. Høyereiggende søndre deler av nedbørfeltet er statsgrunn.

1.4 Befolkning

Balsfjord kommune har ca. 6800 innbyggere (1985).

Lokalbefolkningen langs vassdraget og ved utløpet teller mellom 100 og 200 personer.

2 Naturgrunnlag

2.1 Geologi

Berggrunnen i området ligger i sin helhet innenfor den kaledonske fjellkjeden og de geologiske forhold er svært varierende.

Det går et bergartsskille gjennom området. I øst

dominerer en lettforvitret klorittskifer. I vest er disse bergartenen dekket av resistente kvartsittiske gneiser.

I områdene rundt Fiskelausvatna er det et varierende morenedekke. I søndre del av nedslagsfeltet, opp mot Fisklaustind og Mårfjell er det mye rasmarek.

2.2 Topografi

Nedslagsfeltet, ca. 90 km², drenerer områder fra over 1300 m o. h. ned til fjorden. Omlag 11 km² er vannareal.

På nordsiden av vassdraget ligger det et småkupert skog-, myr- og heiområde som strekker seg opp til omlag 300 m o. h.

På sørsiden av vassdraget ligger Blåtind - Mårfjell massivet, et markert fjellparti, med topper opp i nærmere 1400 m o. h. De høyeste i vassdragets nedslagsfelt er Fisklaustind, Breitind og store Mårfjell, som alle samtidig er vannskille mot sør og vest.

Vassdraget domineres øverst av vannene indre og ytre Fisklausvatn. Lakselva renner så ned i Sagvatnet, et lite loneaktig vatn, så Brynjulvsvatn, noe større før elva går i foss og kraftig stryk ned til Bergom 3.5 km fra sjøen. Fra Bergom til Nymo er elva stilleflytende. I den nedre delen av elva veksler det mellom småstryk, kulper og enkelte små fosser. Elva renner ut i fjorden i ei grunn, idyllisk bukt med sand og småstein.

Sidebekker som kommer inn på hovedelva på de nederste kilometrene drenerer en system av småvatn nord for hovedelva, bl.a. Langvatnet, Storvatnet og Sandbergvatnan.

2.3 Klima

Klimaet i regionen er suboseanisk til svakt kontinentalt. Årsnedbøren er lav, trolig mellom 600 og 800 mm. Månedene september - november er de mest nedbørrike, minst nedbør faller det i perioden april - juni.

Regionen er preget av relativt kalde somre og kjølige vintre. Kaldeste måned er februar, varmeste juli.

2.4 Vegetasjon

De sentrale og nordlige delene av nedslagsfeltet ligger i hovedsak under skoggrensen. Langs de nedre delene av vassdraget vokser det gråor - heggeskog, lenger opp dominerer lågurtbjørkeskog isprengt furu. Mer lokalt, særlig i området rundt Indre Fisklausvatn, finnes svært rike og uvanlige plantesamfunn.

I den søndre og høyereliggende delen av nedslagsfeltet finnes betydelige arealer med alpin vegetasjon. Tregrensen i fjellsiden varierer, med et middel på ca. 350 m o. h.

I de bratte, skogkledde liene på sørsiden av vannene er bregne- og høgstaudebjørkeskogene mer utbredt.

2.5 Naturgeografisk region

Vassdraget ligger i region 44: Troms submaritime bjørk - furuskogsregion, underregion a) Harstad - Lyngenområdet.

Karakteristisk for området er lavere platåaktig terreng, men der høyere og mer alpine fjellformer hever seg over platået.

3 Inngrep

3.1 Eksisterende inngrep

3.1.1 Landbruk

Det er anslagsvis 5 gårdsbruk fordelt langs vatna øverst i vassdraget og ned til Bergom. De største jordbruksarealene ligger rundt indre Fisklausvatn. Mjølkeproduksjon og småfe (sau) er dominerende driftsmetoder.

Utmarka brukes regelmessig til beite av gårdsbrukene.

Det drives noe hogst av furu (skurlast) og bjørk (ved) til eget bruk i nedslagsfeltet. Dessuten drives det betydelig skogreisning i bjørkeskogene i nedslagsfeltet, uten at den plantede grana har rukket å nå en størrelse som gjør den synlig i landskapet.

3.1.2 Reindrift

Nedslagsfeltet ligger i reinbeitedistrikt 27 Mauken. Området brukes som vinterbeite og flyttområde av de to driftsgruppene i distriktet. Det står en reingjeterhytte i vestenden av Ytre Fisklausvatnet.

3.1.3 Bebyggelse

Det er fast bosetting på de overnevnte gårdsbrukene, i tillegg er det flere eneboliger langs nedre del av vassdraget og ved Aursfjord, ca. 1 km sør for utløpet.

I følge lokale kilder står det et 50 - talls hytter i nedslagsfeltet, de fleste i nærheten av vegen på nordsiden av vassdraget.

3.1.4 Veier

De viktigste vegene i nedslagsfeltet er nevnt i 1.2. I tillegg går det en militær veg gjennom Blåtind skytefelt fram til Mårfjellskardet inne i Lakselvas nedslagsfelt.

3.1.5 Kraft- og telefonlinjer

Det går lokale kraftforskningslinjer langs den sentrale vannstrengen. En større høyspentlinje krysser nedslagsfeltets nedre del.

3.1.6 Andre inngrep

Forsvarets skytefelt Blåtind legger beslag på søndre og midtre deler av nedslagsfeltet. Feltet strekker seg sørover fra en linje Mårfjell - vestenden av Ytre Fisklausvatnet - Vasshalsen mellom vatna - Blåfjell. Den delen av skytefeltet som ligger innenfor Lakselvas nedslagsfelt er åpent for allmennheten når det ikke er øvelser i området.

Hele nedslagsfeltet er periodevis i bruk som øvingsområde for forsvaret.

3.2 Grad av påvirkning

Sentrale deler av vassdraget er tydelig påvirket av menneskelig aktivitet, i første rekke landbruk, veger og kraftlinjer. Mer uberørte områder finnes i skog- og heiområdet på nordsiden av elva og vannene. Deler av fjellområdene på sørsiden av vassdraget er sterkt preget av forsvarets aktiviteter.

4 Friluftsliv

4.1 Egnethet for friluftsliv

4.1.1 Tilgjengelighet

Det gode vegnettet langs vassdraget, og den korte avstanden til E6 og E78 gjør tilkomsten til området svært god.

Også innen nedslagsfeltet er tilgjengeligheten god. Fylkesvegen går gjennom nedbørfeltet. Terreng er stort sett lettgått, og det er flere muligheter til å krysse vassdraget på broer.

4.1.2 Fysisk egnethet

Nedslagsfeltet grenser ikke inn til større, uberørte naturområder av betydning. Blåtind - Mårfjellmassivet skulle i utgangspunktet være godt egnet for utfordrende fjellturet av kortere varighet (dagsturer/kortere overnattingsturer). Forsvarets skytefelt Blåtind legger imidlertid begrensninger på bruken av området. Turer fra Aursfjord opp på Store Mårtinden er derfor den mest aktuelle i denne delen av nedslagsfeltet.

Den nordre delen av nedslagsfeltet er en del av et småkupert skog-, hei- og myrlandskap på hele halvøya mellom Aursfjorden og Nordfjorden. Dette området, Vakkerheia, Svartåsen, Furudalsheia, er godt egnet som turområde både sommer og vinter, også i forbindelse med fiske og bærplukking.

Det er gode fiskemuligheter i vassdraget. Røyefiske i Fisklausvatna, aure i småvatna på heia, og godt laksefiske i nedre del av hovedelva.

Elg - og småviltbestandene i nedslagsfeltet er gode.

I østenden av ytre Fisklausvatnet og ved utløpet i fjorden er det fine badestrender.

4.1.3 Tilrettelegging

Det er gjort en rekke tiltak i området av spesiell betydning for friluftslivet, både for å tilrettelegge og stimulere til bruk av området. I tillegg er det av betydning at tilgjengeligheten til og innen området er god. Nedenfor nevnes kort de viktigste tiltakene for friluftslivet i området.

Parkeringsplass og toalettanlegg for besøkende ved utløpet i Aursfjorden

Balsfjord bygdemuseum/Aursfjordsaga har gjennom flere år fått offentlige friluftsmidler til å bygge parkeringsplass og toalettanlegg ved Aursfjordsaga som ligger ved Lakselvas utløp i Aursfjorden. Dette

tilbudet er åpent for alle, og benyttes av badegjester, laksefiskere og besøkende på Aursfjordsaga. Den statlige støtten til disse opparbeidingstiltakene er samlet ca. kr. 150.000,-.

Det er i tillegg mulighet for parkering flere steder etter vegen langs vassdraget.

Laksetrapp nederst i Lakselva

Den nederste fossen i Lakselva, bare et titalls meter fra fjorden, var tidligere problematisk for laksen å forsere. I 1971 ble det bygget en laksetrapp i fossen. Laksen passerer nå fossen uhindret uansett vannstand.

Lysløype

Grendelaget er i ferd med å slutføre en ca. 2 km lang lysløype langs nedre del av vassdraget.

Orienteringskart

For halvøya mellom Aursfjorden og Nordfjorden, inkludert områdene nord for vegen langs vassdraget, foreligger det et nytt orienteringskart.

"Trimkasser"

På Vakkerheia og Svartåsen er det utplassert postkasser med gjestebøker.

Organiserte turer, Aktiv sommer - prosjektet

I kommunal regi arrangeres det årvisse turer til den s.k. "Birtehula", som ligger i vestsiden av Mårfjellet.

Aktiv - sommerprosjektet inngår som et av pilotprosjektene i utkastet til Handlingsprogram for friluftsliv i Troms (Fylkesmannen i Troms 1987).

Stier og løyper

Det er ingen merkede stier og løyper i området. Det går stier opp i heia fra traktorvegen på nordsiden av Lakselva, likeledes sti fra Bjørkli og over til Nordfjordbotn. Innerst i nedslagsfeltet går det sti nordover inn Skavlidalen.

Jakthytte

Grunneierlaget har en jakthytte i bjørkeskogen opp mot Mårfjell som brukes under elgjakten.

Fiskestelltiltak

I tillegg til laksetrappen, drives det aktiv forvaltning av laksebestanden gjennom fredning av viktige gyteområder, oppsyn og fornuftig beskatning. Bestanden i vassdraget er på bakgrunn

av disse samlede tiltakene og de naturgitte forholdene så sterk at det ikke er noe behov for utsetting av laks.

Fisklausvatna har overveldig bestander av røye. Spesielt i ytre Fisklausvatn drives det et aktivt fiske med tanke på å redusere bestandene og øke kvaliteten på fisken.

4.2 Opplevelsesmuligheter

4.2.1 Landskapskvaliteter, spesielle naturforekomster

Landskapet i nedslagsfeltet er variert, med stor variasjon i relieff og landskapstyper. Her er høye fjell, småkupert hei, lune vatn, fossende elv og lune strender.

Det er tildels svært gode forekomster av fisk og jaktbart vilt, foruten et variert dyreliv ellers, med forekomst av flere rovdyr og rovfugl, andefugl mm.

Plantelivet er variert, med flere helt spesielle forekomster ved Hallarvatnet og Vesterli.

Sjeldne geologiske forekomster er registrert i Skavliåsen.

4.2.2 Graden av påvirkning

Som nevnt i 3.3 er påvirkningen av inngrep betydelig i vassdraget. Som en følge av dette er vassdraget bl.a. svært lett tilgjengelig.

4.2.3 Kulturminner

Det er registrert rike kulturminner i området, med ulik etnisk tilhørighet. I området kommer ulikheter knytta til samisk og norsk ressursutnytting godt tilsyne.

Størst verdi i opplevelsessammenheng har det påbegynte Balsfjord bygdemuseum. Aursfjordsaga fra 1796, nyrestaurert og landets eneste vandrevne oppgangssag i drift er en attraksjon i seg selv. I tillegg til saga står det en gammel grendeskole på området, som også fungerer som magasin og kontor for museet. Det planlegges restaurering av flere bygg og anlegg i tilknytning til museet, bl.a med oppføring av den eldste brua over Lakselva, kvernhus mm. langs vassdraget.

4.3 Bruken av området i dag

4.3.1 Brukergrupper

I Handlingsprogram - friluftsliv, Troms (Fylkesmannen i Troms 1981) er både Aursfjordsaga og Fisklausvatn nevnt som viktige friluftsområder i Balsfjord kommune.

Området er et svært viktig nærfriluftsområde for befolkningen i nedslagsfeltet, delvis også for befolkningen ellers i kommunen, særlig bosatte i Storsteinnes og Nordfjordbotn.

Vassdraget har også betydning som dagsturområde og helgeturområde for regionen. Til regionen regnes området fra Tromsø til Finnsnes, kommuner som fanger opp betydelige deler av befolkningen i Troms.

Lakseelva benyttes av fiskere fra hele landet, delvis også av utlendinger, men er viktigst for folk i regionen og lokalbefolkningen.

Deler av området er gjenstand for mer "organisert" bruk. De spesielle botaniske og geologiske forekomstene langs vassdraget besøkes regelmessig i undervisningssammenheng. De godt tilrettelagte områdene ved utløpet av elva og fjorden utenfor brukes i sommerhalvåret daglig/ukentlig av elever ved Haraldvollen leirskole i Målselv. Leirskolen drives av Røde Kors, og er spesielt tilrettelagt for svake grupper, funksjonshemmede og pensjonister.

Nordre del av nedbørfeltet brukes mye til orientering. Området ble brukt og det omtalte kartet var ferdig til Nordisk Mesterskap i Orientering i 1984. Siden har området vært besøkt og brukt i treningsammenheng, sommeren 1989 bl.a av en større gruppe finske orienteringsløpere.

3.3.2 Aktuelle friluftslivsaktiviteter

Det knytter seg sterke bruksinteressere til flere aktiviteter i vassdraget. I tillegg til at Aursfjordvassdraget er et svært viktig nærfriluftsområde for lokalbefolkning og kommunen, har området regionale, tildels også nasjonale funksjoner knyttet til følgende to aktiviteter:

Rasting/camping/bading

Området Aursfjorden - Nordfjorden er et idyllisk fjordområde med mange campende/rastende/badende på permanent basis i sommerhalvåret. Utløpet av Lakselva i Aursfjorden er et av flere nøkkelområder i denne sammenheng. Her ligger det godt tilrette for bading, vindsurfing, soling og avslapning i et vakkert område. Det

grunne oset gjør at vannet raskt varmes opp ved godvær, samtidig som barn kan få utfolde seg.

Laksefiske

Lakselva er ei velrennomert sportsfiskeelv. Det begrensede kortsalg, det godt organiserte fisketilbudet og den gode bestanden av smålaks legger forholdene tilrette for fine opplevelser for fiskerne i elva.

Det selges ti døgnkort pr. døgn, i tillegg til at fastboende i området kan få kjøpt sesongkort. Prisen pr. døgn var sesongen 1989 kr. 50,- . De ti døgnkortene som er tilgjengelige benyttes stort sett 100% fra St. Hans, da de første laksene går opp, og fram til 17. 8.

I følge offisiell statistikk ble det fisket i alt 820 kg laks i vassdraget sesongen 1987. Fangstkvantumet har vist en stigende tendens de siste åra. Målt etter oppfisket kvantum var vassdraget i 1987 Troms' 4. viktigste laksevassdrag.

Sesongen 1988 ble det solgt fiskekort for ca. kr. 20.000,- til den lakseførende delen av vassdraget.

Videre er det knyttet betydelige bruksinteresser til:

Innlandsfiske

Det drives et aktivt røyfiske i Ytre Fisklausvatn. Fisket drives vesentlig av fastboende og hytteeiere. Det er imidlertid organisert fiskekortsalg for Ytre Fisklausvatn, og slik sett lett tilgjengelig også for tilreisende.

Småvannene nord i nedslagsfeltet brukes i noen grad av lokalbefolkningen. Det er varierende bestander av aure i vannene.

Jakt

Det er relativt gode bestander av småvilt i området. Det er imidlertid ikke organisert jaktkortsalg i nedslagsfeltet, og de få som driver jakt kommer hovedsakelig fra lokalmiljøet.

Elgen har gode leveområder i nedslagsfeltet, og det felles årlig ca. 8 elg innenfor området. Elgjakta anses som en viktig friluftslivsaktivitet av lokalbefolkningen, og det deltar ca. 10 jegere i jakta hvert år. Det vurderes en ordning med gjestejegere.

Turgåing til fots/på ski

På begge sider av vassdraget er det områder som er godt egnet til denne typen aktiviteter. De viktigste brukerne er lokalbefolkningen, også bosatte i tettstedene Storsteinnes og Nordfjordbotn, samt

hytteeiere og turister. Områdene opp mot Mårfjell er særlig attraktive på ettervinteren, men er også i bruk om sommeren. Både vinter og sommer er Vakkerheia - Svartåsen området i bruk, sommerstid også som orienteringsområde.

Sanking

Det drives en del bærplukking i området, viktigst er molteplukking i nordre del av nedslagsfeltet. Det finnes også blåbær.

Bading

Som nevnt er utoset av elva i fjorden en attraktiv og, etter nordnorske forhold, mye brukt badeplass. Aursfjorden generelt ligger lunt til, og dette er en medvirkende årsak til områdets egnethet. Det er registrert fine strender i Ytre Fisklausvatn, men området er trolig mindre brukt som badeplass.

Båtliv

Båtbruken på vannene i vassdraget er i første rekke knytta til utøvelse av fiske i Fisklausvatna.

På fjorden utenfor elvemunningen er det aktivt bruk både av kanoer, robåter og seilbrett i sommerhalvåret.

Andre aktiviteter

Rasting, kortere spaserturer på veger og stier i nedre del av vassdraget og kiking i laksetrappa kombineres ofte med besøk på det påbegynte museumsanlegget ved elveutløpet.

På Aursfjorden drives et aktivt pilkefiske fra isen om vinteren.

4.4 Omlandsregistreringer

Nedslagsfeltet utgjør halvparten av halvøya mellom Aursfjorden og Nordfjorden, et område som betraktes i en sammenheng som rekreasjonsområde (camping, bading og båtliv langs kysten, turer i Vakkerhei - Svartåsen området).

Området er et viktig friluftsområde både lokalt og regionalt, men det finnes alternative områder i distriktet. Elvas funksjon som sportsfiskevassdrag kan vanskelig fylles av andre vassdrag i nærheten. Mange av de mest aktuelle alternative smålaksvassdragene i regionen er dessuten for tiden fredet pga. svake fiskebestander.

5 Reiseliv

5.1 Eksisterende reiselivsbedrifter

Ingen reiselivsbedrifter er lokalisert i vassdragets nedslagsfelt.

5 km nord for vassdragets utløp i Aursfjorden, drives en campingplass, basert på langtidsplassering av campingvogner.

Forøvrig er det lokalisert større reiselivsbedrifter (camping, hotell mm.) langs E6 på strekningen Målselv - Nordkjosbotn.

5.2 Attraksjoner og aktiviteter

Den viktigste attraksjonen i området i dag er uten tvil Aursfjordsaga. Øvrige attraksjoner og aktiviteter knytter seg til de beskrevne friluftslivsmulighetene i nedslagsfeltet, først og fremst til laksefiske og idylliske, familievennlige bade- og campingområder langs Aursfjorden.

5.3 Områdets verdi for reiselivet i dag

Lokalt

Som nevnt i 5.1 finnes det ingen reiselivsbedrifter i nedbørfeltet. Den nærmeste reiselivsbedriften ligger ca. 5 km fra vassdraget.

Ingen reiselivsbedrifter har direkte interesser i vassdraget i dag.

Regionalt

Vassdraget har indirekte betydelig verdi for både lokalt og regionalt reiseliv, bl.a. med bakgrunn i opplevelsesmulighetene i vassdraget, herunder laksefiske, Aursfjordsaga/Balsfjord bygdemuseum og badeplassene ved utløpet.

6 Plansituasjon

6.1 Kommunale planer

Det foreligger ingen aktuell kommuneplan for området.

For et par mindre områder på nordsiden av Fisklausvatna foreligger det forslag til private reguleringsplaner for hyttebygging.

6.2 Verneplaner

Ingen

6.3 Andre planer/ønsker

Planlagt reiselivsbedrift

Både på regionalt og kommunalt nivå er det s. k. **Aursfjordprosjektet** høyt prioritert.

Aursfjordprosjektet har som mål å utvikle ny næringsvirksomhet i området (Aursfjorden) basert på de stedlige ressurser. Av hovedoppgavene i prosjektet er å

* Utvikle et helårlig turistanlegg med allsidige tilbud.

Av prosjektbeskrivelsen framgår det at natur- og kulturminnebaserte aktiviteter og attraksjoner tenkes å stå helt sentralt i tilbudet fra turistanlegget.

Aursfjordprosjektet er gitt førsteprioritet i kommunen.

Det er dessuten ett av tre større pilotprosjekter i fylkets "Prosjekt utmark for reiseliv i Troms".

Skytefelt

Forsvaret arbeider med planer for utvidelse av Blåtind skytefelt. Et stort område sør for Indre Fisklausvatnet planlegges innlemmet i skytefeltet. Likeledes foreslås det forlengelse av vegen som nå går fram til Mårfjellskardet ned til og langs Fisklausvatna fram til fylkesvegen på øst- og nordsiden av vannene.

Samlet plan

Vassdraget inngår i Samlet plan for vassdrag.

7 Sammendrag

7.1 Friluftsliv

Lakselvas nedbørfelt er ca. 90 km². Arealet er vesentlig privat grunn, bortsett fra deler av fjellpartiet i sør, som er statsgrunn.

Det er lokal bosetting langs vassdraget, og ved fjorden på begge sider av utløpet. Kommunesenteret Storsteinnes og befolkningskonsentrasjoner i Moen og Bardufoss (Målselv) ligger i nærheten av vassdraget.

Landskapet er variert, med høye fjell i sør, heiområder i nord og hovedvannstrengen med to større vatn og nærhet til Aursfjorden i mellom. Vassdraget er et fjord til fjell- vassdrag, med høyeste punkt i nedbørfeltet på nær 1400 m o. h.

Området ligger i naturgeografisk region 44: Troms submaritime bjørk- og furuskogsregion, underregion a) Harstad - Lyngenområdet.

Vegetasjonen er typisk, men rik, med enkeltforekomster av særlig sjeldne arter. Dyrelivet er rikt, og typisk for regionen.

Ved utløpet av vassdraget er Aursfjordsaga/Balsfjord bygdemuseum lokalisert. Dette kulturminnet er et viktig element i bruken av hele nedbørfeltet.

Området er preget av ulike typer inngrep. Tiltross for det tildels storslåtte landskapet, er villmarkspreget ikke bevart.

Nedbørfeltet er lett tilgjengelig. Fylkesveg går langs vassdragets sentrale vannstreng, og krysser hovedelva ved flere anledninger. Det går stier enkelte steder i nedbørfeltet, ellers er landskapet stort sett lettgått.

Nedbørfeltet er et svært viktig nærfriluftsområde for lokalbefolkningen, men har sentrale funksjoner også for regionen. Deler av nedbørfeltet er mye besøkt som ledd i organisert friluftsliv. Det er også brukere fra mer fjerntliggende deler av landet og fra utlandet i vassdraget.

De viktigste friluftslivsaktivitetene i området er laksefiske og camping/rasting/bading ved utløpet, men nedbørfeltet brukes også til innlandsfiske, turer til fots og på ski, jakt, bærhøsting, orientering og båtliv.

En rekke tiltak er gjort spesielt for å bedre mulighetene for friluftsliv. Det er ytt offentlig støtte til opparbeiding av parkering og toalett for

gjester i området, bygd laksetrapp i elva, etablert lysløype og orienteringskart. Likeledes gis det tilbud om organiserte aktiviteter, og det er plassert ut s.k. trimkasser ved utfartsmål. Det selges fiskekort for laks- og innlandsfiske.

Områdets funksjon som sportsfiskeelv etter laks, som et friluftsområde med høy tilretteleggingsgrad og av stor betydning som nærfriluftsområde gjør det vanskelig å peke på konkrete alternative områder.

På denne bakgrunn vurderes Lakselvas betydning for friluftslivet til å være "meget stor".

7.2 Reiseliv

Dagens reiseliv

Det er ingen reiselivsbedrifter i nedbørfeltet. Ingen nærliggende reiselivsbedrifter har direkte interesser i vassdraget. Nedbørfeltets direkte verdi for det lokale reiselivet er liten.

Området har indirekte betydning for det regionale og lokale reiselivet gjennom de opplevelsesmuligheter som finnes i nedbørfeltet, viktigst laksefiske, kulturminnene Aursfjordsaga/Balsfjord bygdemuseum og camping/raste/badeplassene ved utløpet av vassdraget.

Framtidig reiseliv

Ved utløpet av vassdraget planlegges Aursfjordprosjektet, hvor reiseliv inngår som en sentral del i et arbeid med å utvikle lokale arbeidsplasser og øke det lokale servicetilbudet.

Prosjektet er ett av tre større prosjekter i "Prosjekt utmark for reiseliv", et fylkessamarbeid mellom offentlige myndigheter og interesseorganisasjoner knyttet til primærnæringene. Aursfjordprosjektet er utpekt som kommunens hovedsatsningsfelt på reiselivssektoren.

Vassdraget og det prosjekterte reiselivsbedriften ligger strategisk plassert, nær E-6 og midt i mellom viktige befolkningskonsentrasjoner i fylket.

Dette tilsier at vassdragets betydning for det framtidige reiselivet vurderes til å være av "meget stor verdi".

8 Kilder

* Befaring i vassdraget 3.8.1989.

* Litteratur

Balsfjord kommune 1987. Informasjonsbrosjyre.

Blå strek arkitekter 1988. Aursfjordprosjektet. Rapport forprosjekt.

Forsvarets bygningstjeneste 1989. Forsvarets skyte- og øvingsfelt Mauken - Blåtind. Sammenbinding av feltene, arealutvidelser i Blåtind, nye veiforbindelser. Rapport 1/89.

Fylkesmannen i Troms 1981. Handlingsprogram - friluftsliv.

Fylkesmannen i Troms 1987. Handlingsprogram for friluftsliv. Høringsutkast. Fylkets foregangsprosjekt.

Miljøverndepartementet. 1984. Samlet plan for vassdrag. Nordfjordbotn. 793 Lakselva (Aursfjorden).

Nordisk Ministerråd. 1984. Naturgeografisk regioninndeling av Norden.

Norges Automobilforbund. 1989. NAF veibok 1989. - Oslo.

Norges Geografiske Oppmåling. 1984. Nasjonalatlas for Norge. Berggrunn I.

Statens kartverk. Topografisk kart 1:50.000, serie M711, kartblad 1533 IV Malangseidet, og 1533 III Takvatn.

Troms fylkeskommune 1987. Reiselivsplan for Troms 1988-91.

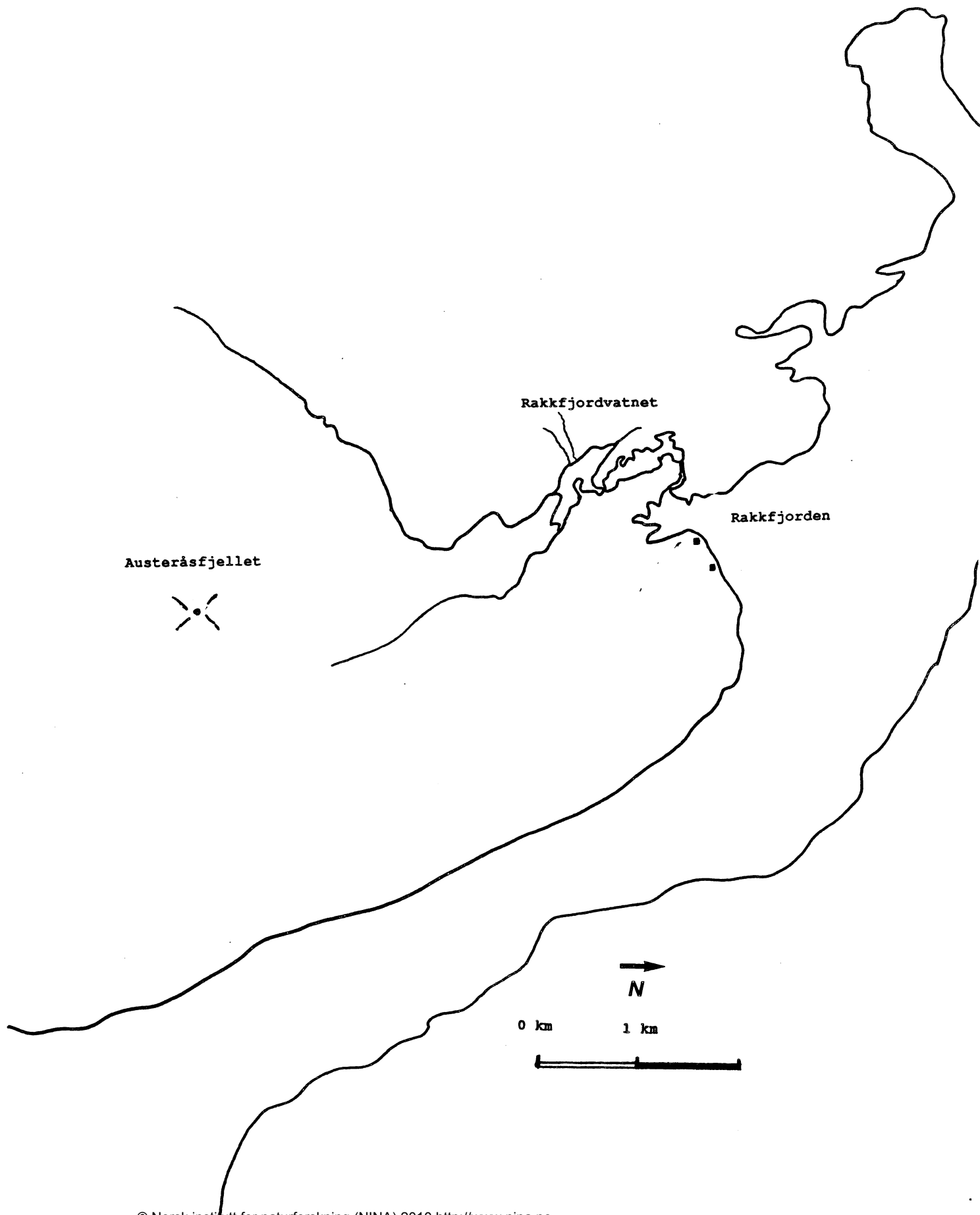
* Informanter

Balsfjord kommune v/kultursjef, teknisk sjef

Balsfjord bygdemuseum, Aursfjordsaga v/Arne og Morten Pedersen

Prosjekt utmark for reiseliv v/Torstad

RAKKFJORDELVA

Vp 4 nr. 185 Rakkfjordelva Tromsø kommune

1 Beliggenhet og omland

1.1 Stedsangivelse

Rakkfjordelva ligger på Kvaløyas nordre halvdel, nordvest for Tromsø sentrum. Vassdraget renner ut i Kvalsundet, fjorden mellom Ringvassøy og Kvaløya.

1.2 Atkomst

Vassdraget er lett tilgjengelig, både fra nord og sør, hhv. fra fylkesvegen som krysser utløpet av vassdraget, og fra fylkesvegen til Lyfjorden.

Terrenget er relativt lite kupert, i nedre del myrete. Det går sti/traktorveg på østsiden av elvas nedre deler.

Avstanden til Tromsø/Kvaløysletta er fra 13 til 20 km hhv. til søndre og nordre del av vassdraget.

1.3 Eiendomsforhold

Rakkfjordelvas nedbørfelt er privat grunn. Det er flere grunneiere i området.

1.4 Befolkning

Om lag 10 personer bor ved utløpet av vassdraget.

Tromsø kommune har ca. 50 000 innbyggere.

2 Naturgrunnlag

2.1 Geologi

Berggrunnen består av sure grunnfjellsbergarter, granitt og granodioritt.

En kjenner ikke spesielle kvartærgeologiske forekomster i vassdraget. Det er betydelige myrarealer i vassdragets nedre del.

2.2 Topografi

Rakkfjordelva er et lite fjord til fjell- vassdrag, med et nedslagsfelt på ca. 20 km².

Landskapet er på den nedre halvdel svært flatt, senere stiger landskapet gradvis mot Middagsfjellet og Durmålsfjellet i vest og Austeråsfjellet i sør, som samtidig er nedbørfeltets høyeste punkt, 467 m o. h.

Vassdraget danner nederst Rakkfjordvatna, bare 1 m o. h. Til Rakkfjordvatna renner Kristendalselva fra sørøst og Rakkfjordelva fra sørvest. Over de store Rakkfjordmyran i sørenden av vatnet er elvene svært stilleflytende.

Kristendalselva kommer fra noen små tjern på nordsiden av Austeråsfjellet. Rakkfjordelva begynner i et skar vest for Austeråsfjellet.

2.3 Klima

Området har oseanisk klima, med relativt milde vintre og svale somre.

2.4 Vegetasjon

Vegetasjonen i vassdraget kan deles i tre soner.

Rundt de nedre deler av vassdraget er det store arealer fattige myrer, dels bakkemyrer.

Myrene oppstykket dels av skogsdrag, som i liene overtar mer og mer. Tregrensen er ca. 200 m o. h.

Øverst finnes en sone med fjellvegetasjon, vesentlig lavalpin vegetasjon.

2.5 Naturgeografisk region

Rakkfjordelvas nedbørfelt ligger i naturgeografisk sone 45:

Nord - Troms kystregion.

Landskapet preges i denne delen av lave og myke landformer, delvis i kontrast til de relieffsterke ytre deler av regionen.

3 Inngrep

3.1 Eksisterende inngrep

3.1.1 Landbruk

Det er lokalisert to gårdsbruk ved utløpet av vassdraget, ett på hver side av Rakkfjorden.

De to gårdsbrukene har noe dyrket areal ved de nedre delene av elva.

3.1.2 Bebyggelse

I tillegg til de to gårdsbrukene ligger det et titalls hytter ved Rakkfjordvatna.

3.1.3 Veger

En fylkesveg krysser utløpet av vassdraget. Fra fylkesvegen går en mindre traktorveg på østsiden av elva.

3.1.5 Kraft- og telefonlinjer

Et mindre linjespenn krysser utløpet av vassdraget.

3.2 Grad av påvirkning

Vassdraget er relativt lite påvirket av tekniske inngrep.

Viktigste inngrep er hytter, veg og landbruksvirksomhet langs vassdragets nedre deler.

4 Friluftsliv

4.1 Egnethet

4.1.1 Tilgjengelighet

Vassdraget er lett tilgjengelig fra veg, og ligger i nærheten Tromsø, med landsdelens største befolkning.

4.1.2 Fysisk egnethet

Området preges av rolige linjer, myrer og slake ller.

Terrenget er av denne grunn lettgått, egnet for enklere turer både sommer og vinter.

Vassdraget har relativt gode bestander av sjøaure og sjørøye.

Det er jaktbare forekomster både av elg og småvilt i vassdraget.

4.1.3 Tilrettelegging

Det er få tilretteleggingstiltak for friluftsliv i området.

Området er generelt lett tilgjengelig, og det er mulig å få kjøpt fiskekort og småviltjakkort.

4.2 Opplevelsesmuligheter

4.2.1 Landskapskvaliteter, spesielle naturforekomster

Landskapet er relativt ensformig, uten spesielle kontrastskapende elementer. Mosaikken av vatn, myr og skog bidrar til variasjon i områdets nedre del. Området grenser ikke inn til andre natur- og friluftsanser av betydning.

Et område på 1650 daa er vernet som naturreservat i nedre del. Reservatet fanger opp et godt eksempel på fattigmyr, og er et av fylkets viktigste hekkeplasser for våtmarksfugl.

4.2.2 Grad av påvirkning

Vassdraget er preget av landbruk og hytter i nedre del. Nedbørfeltet ellers er lite preget av inngrep, men det går veger og er bebyggelse på de fleste kanter av nedbørfeltet.

Området kan ikke sies å ha villmarkspreget.

4.2.3 Kulturminner

Området er generelt rikt på kulturminner, med ulike etnisk tilhørighet. En er ikke kjent med spesielle forekomster som har betydning for friluftslivet i området.

4.3 Dagens bruk

4.3.1 Brukergrupper

Rakkfjordelva ligger i nærheten av Tromsø, og bruken og brukergruppene gjenspeiler at det er et bynært vassdrag. Bosatte på nordre del av Kvaløya bruker området som nærfriluftsområde, mens området for befolkningen i Tromsø må betegnes som et typisk dagsturområde.

4.3.2 Aktuelle aktiviteter

Aktivitetene knytter seg i første rekke til den bynære beliggenheten og til forekomstene av fisk, jaktbart vilt, bær og interessante faunainnslag.

De viktigste aktivitetene er:

- turgåing til fots
- skigåing
- fiske
- jakt
- naturstudier

Nedenfor følger en kort beskrivelse av de viktigste aktivitetene.

Turgåing til fots/på ski

Terrenget i nedbørfeltet er lettgått, og må sies å være velegnet for familiedagsturer både sommer og vinter.

En mye brukt skitrase mellom Kvaløysletta og Kvaløyvågen går gjennom nedbørfeltet.

Fiske

Vassdraget er et relativt bra sjøaure- og sjørøyevassdrag. Nordre Kvaløya grunneierlag selger fiskekort i området.

Jakt

Grunneierne driver elgjakt i nedbørfeltet.

Småviltbestanden er brukbar, med forekomster av rype, orrfugl og hare som de viktigste. Det selges jaktkort for området av Nordre Kvaløy grunneierlag.

Naturstudier

Som en følge av myrenes naturfaglige verdi, er områdene sesongmessig en del besøkt av spesielt interesserte, spesielt ornitologer.

Høsting

Det er gode forekomster av molter i området. Grunneierne, som har eneretten til molter "på muldebærland" i distriktet, benytter denne retten.

4.3.3 Omlandsregistreringer

Rakkfjordvassdraget er et bynært vassdrag, med bruksinteresser preget av dette. Det er muligheter for turer både sommer og vinter, fiske, småviltjakt og naturstudier.

Det finnes alternative områder for de fleste aktivitetene, men den bynære beliggenheten sammen med de spesielle naturforekomstene gjør det vanskelig å peke på konkrete alternativer.

5 Reiseliv

5.1 Eksisterende reiselivsbedrifter

Det er ingen reiselivsbedrifter i eller i nærheten av vassdraget. Nærmeste reiselivsbedrifter ligger i Tromsø.

5.2 Attraksjoner og aktiviteter

Det vernede myrområdet med tilhørende flora og fauna utgjør en attraksjon for spesielt interesserte, men vernebestemmelsene setter rammer for bruken.

5.3 Områdets verdi for reiselivet

Lokalt

Området benyttes ikke i reiselivssammenheng. Det må derfor sies å ha liten verdi for det lokale reiselivet.

Regionalt

Rakkfjordelvas betydning for det regionale reiselivet er liten.

6 Plansituasjon

6.1 Kommunale planer

Ingen planer som berører området er kjent.

6.2 Verneplaner

Et 1650 daa stort område omkring Rakkfjordvatna er fredet som naturreservat. Området betraktes som et nasjonalt verneverdig myrområde.

Det foreligger forslag om utvidelse av området.

6.3 Andre planer/ønsker

Tromsø er et av tre satsingsområder i reiselivsplanen for Troms. Det foreligger imidlertid ingen planer for bruk av Rakkfjordelva i den sammenheng.

7 Sammendrag

7.1 Friluftsliv

Nedbørfeltet er lite, ca. 20 km². Området er i privat eie.

Kun et mindre antall personer er bosatt nederst i vassdraget. I Tromsø kommune bor det i alt ca. 50 000 mennesker, de fleste bosatt 10 - 20 km fra Rakkfjordvassdraget.

Landskapet er preget av rolig linjer, med en åpen dal med myrer og vatn nederst. Det er ikke spesielle landskapselementer i området, området har ikke villmarkspreget.

Høydeforskjellen i nedbørfeltet er 0 - 467 m o. h.

Området tilhører naturgeografisk region 45: Nord-Troms kystregion.

Det er interessante floristiske og faunistiske innslag i vassdragets nedre del. Det knytter seg opplevelsesverdi til fugleforekomstene i myrområdet. Det er brukbare forekomster av sjøaure og sjørøye i elva.

Utover dette er det ikke spesielle opplevelsesverdier i vassdraget.

Det er foretatt inngrep i nedre del av området. Det drives landbruk ved utløpet, og en del hytter er plassert rundt Rakkfjordvatnet.

Området er lett tilgjengelig fra fylkesveger. En går sør for nedbørfeltet, mens en annen krysser utløpet. Terrenget er lettgått.

Rakkfjordelvas nedbørfelt er et relativt bynært friluftsområde, som i hovedsak brukes som dagstuumråde av befolkningen i Tromsø.

Vanligste friluftaktiviteter i området er turer til fots, skiturer, fiske, jakt og naturstudier.

Det er ikke spesielle tiltak for friluftslivet i området, men det selges fiske- og småviltjakkkort.

Befolkningen i distriktet har alternative friluftsområder, og flere områder med større verdi både i opplevelses- og brukssammenheng. Vassdraget har likevel verdi gjennom sin bynære beliggenhet og de spesielle naturforekomstene.

Et naturreservat ligger i nedre del av vassdraget. Forøvrig kjenner en ikke spesielle planer som berører området.

En samlet vurdering tilsier at vassdraget har "middels verdi" for friluftslivet.

7.2 Reiseliv

Dagens reiseliv

Det er ingen reiselivsbedrifter i eller i nærheten av området. Elva har ingen utpregede severdigheter, attraksjoner eller aktiviteter som brukes i reiselivssammenheng. Området har "liten verdi" for dagens reiseliv.

Framtidig reiseliv

Tromsø er en av tre hovedsatsingsområder i reiselivsplanen for Troms. Det er imidlertid ikke planer om bruk, attraksjoner eller severdigheter i Rakkfjordelva som tilsier noen økt betydning framover. Elva vurderes til å ha "liten verdi" for det framtidige reiselivet.

8 Kilder

* Litteratur

Fylkesmannen i Troms 1988. EDNA - naturvernregister i Troms

Nordisk ministerråd 1984. Naturgeografisk inndeling av Norden.

Norges Automobilforbund 1989. NAF veibok.

Norges Geografiske Oppmåling 1984. Nasjonalatlas for Norge. Berggrunn I.

Statens kartverk. Topografisk kart 1:50 000, serie M711, kartblad 1534 IV, Ringvassøy.

Troms fylkeskommune 1987. Reiselivsplan for Troms 1988-91.

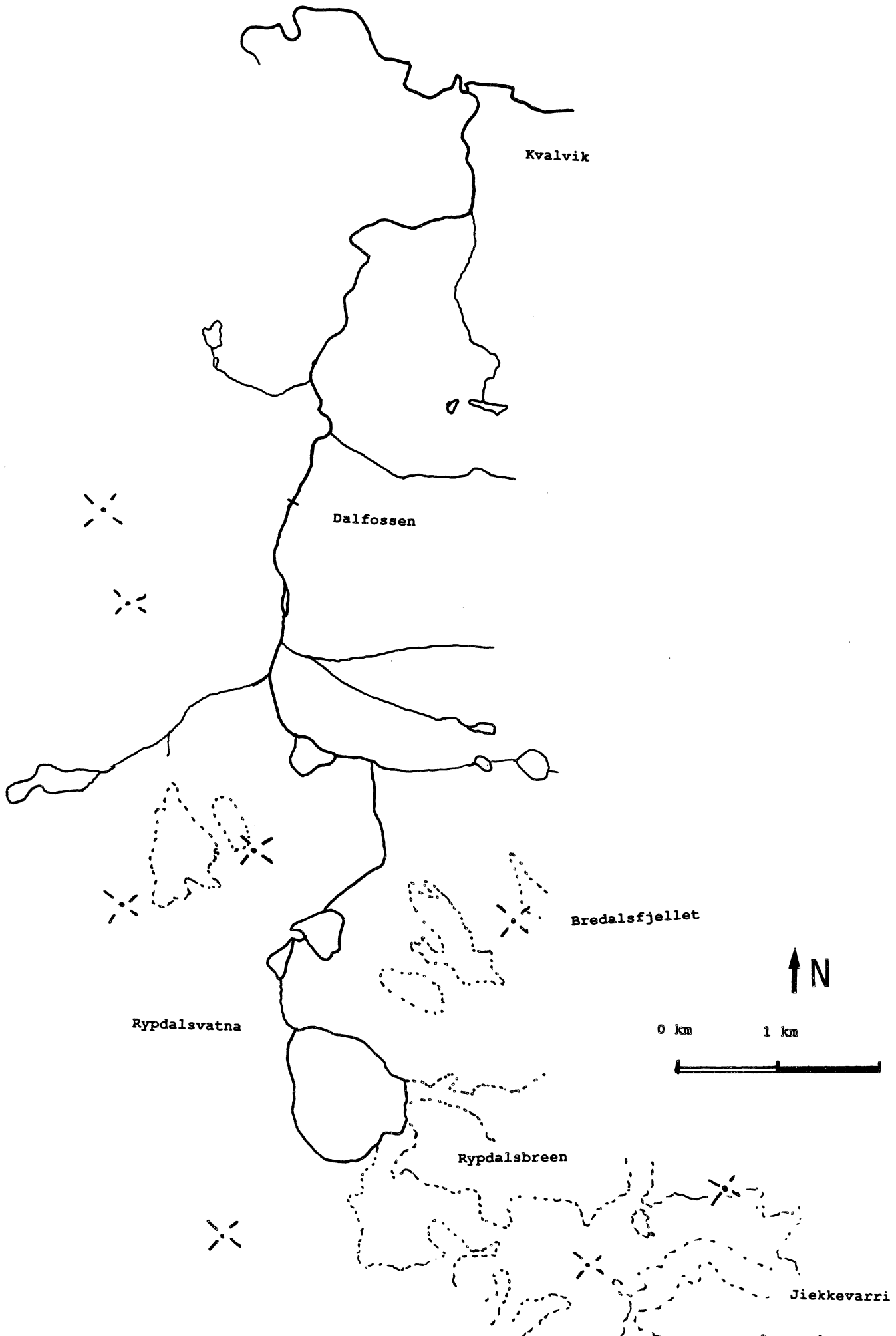
Tromsø kommune 1989. Utkast til arealdel for Tromsø kommune, kommuneplan 1989-2000.

* Informanter

Fylkesmannen i Troms v/Nergård

Trondjord - Kvaløyvågen utviklingslag v/Johansen

KVALVIKELVA

Vp 4 nr. 186 Kvalvikelva Lyngen og Tromsø kommune

1 Beliggenhet og omland

1.1 Stedsangivelse

Kvalvikelva renner ut i Kvalvik på østsiden av Lyngenhavvøya, ca. 8 km sør for Lyngseidet. Nedbørfeltet drenerer fjell- og breområdene nord for Jiekkevarri, Troms høyeste fjell. Størstedelen av vassdraget ligger i Lyngen kommune, mens de indre delene ligger i Tromsø kommune.

1.2 Atkomst

Riksveg 886 krysser nedre del av elva. Fra riksvegen går det grusveg, senere sti på nordsiden av vassdraget omtrent inn til Dalvatnet.

1.3 Eiendomsforhold

Den nedre delen av vassdraget ligger på privat grunn, mens de indre, høyereliggende delene har staten hevdet eiendomsrett til. Status er usikker.

1.4 Befolkning

I Lyngen kommune bor det ca. 3600 personer. I den delen av vassdraget som ligger i Tromsø er det ingen bosatte.

Rundt Kvalvik, nederst i vassdraget, bor det omlag 500 mennesker.

2 Naturgrunnlag

2.1 Geologi

Bergartene i området tilhører vesentlig Lyngendekket, men det finnes også en sone med bergarter fra Dyrødekket.

Dyrødekkets bergarter finnes nederst i vassdraget og består hovedsakelig av ulike skifre, med innslag av dolomittisk kalkstein.

Lyngendekket består nederst av fyllitt, via grønnstein til de karakteristiske gabbromassivene i Lyngsalpene.

Det finnes flere interessante kvartærgeologiske forekomster i nedbørfeltet, i indre deler en rekke glasiøle avsetninger og endemorener. Fjellsidene er preget av store mengder rasmateriale og aktive urer. Kvalvikdalen og sidedalene har et jevnt, i hovedsak mektig bunnmorenedekke. I dalmunningen, ca. 75 m o. h. er det avsatt et større delta.

2.2 Topografi

Vassdraget er et fjord til fjellvassdrag, med et nedbørfelt på omlag 44 km².

Indre og sentrale deler av nedbørfeltet tilhører Lyngsalpene og drenerer nordre del av Jiekkevarrimassivet som er Troms høyeste fjell. Området er sterkt preget av alpine landformer. Fugledalsfjellet, 1577 m o. h., Jiekkevarris nabo i nord, er nedslagsfeltets høyeste punkt, og danner samtidig vannskille sammen med Tigertind, Stortind (i nord) og nordre utløper av Jiekkevarreplatået og Bredalsfjellet (i sør).

Rypedalsbreen, den nordre utløperen fra Jiekkevarri, er den største breen i området.

Kvalvikdalen er nederst en relativt trang V-dal, vider seg ut til en bred U-dal ovenfor Dalfossen, før Rypedalen danner vassdragets indre del med tildels ekstreme alpine former.

De viktigste sidevassdragene er Iselva, som drenerer et lite område på sørsiden av dalmunningen, og elva fra Kvalvikvatn i nord og Fugledalsvatna i sør. De største vatna i vassdraget er Rypedalsvatna og Dalvatnet.

2.3 Klima

Klimaet er maritimt påvirket, med forholdsvis kjølige somre og milde vintre.

Normal årsnedbør i nedre deler er trolig omkring 700 mm., mens høyfjellet får betydelig mer, anslagsvis 1100 - 1200 mm.

Juli er varmeste måned, mens februar er kjøligst.

2.4 Vegetasjon

De største delene av nedbørfeltet har fattig mellom- og høyalpin fjellvegetasjon, oppbrutt av berg og blokkhav.

Mellom Dalvatnet og Dalfossen finnes et område med rik lavalpin vegetasjon, med innslag av interessante kildesamfunn. Nedenfor Dalfossen er

vegetasjonen preget av skog, i det alt vesentlige oreskog. Oreskogen og lavfjellsbeltet er sterkt beitepreget, med en interessant kulturpreget oreskog.

Nederst mot fjorden finnes endel dyrket mark og strandenger rundt utløpet.

2.5 Naturgeografisk region

Kvalvikelvas nedslagsfelt tilhører region 44:

Troms submaritime bjørk- og furuskogsregion, underregion a) Harstad - Lyngnområdet.

Regionen viser gradvis økende relieff og alpint preg fra Malangen og nordøstover, for å kulminere i Lyngsalpene, både hva høyde og alpint preg angår.

3 Inngrep

3.1 Eksisterende inngrep

3.1.1 Landbruk

På slettene mellom Storfjorden og dalmunningen drives det aktivt jordbruk, vesentlig sauehold og melkeproduksjon. Omlag 15 gårdsbruk, de fleste mindre, ligger i området.

Kvalvikdalen benyttes i utstrakt bruk til beiting, og vegetasjonen helt inn til Dalvatn har kulturpreg.

Ovenfor dyrkamarka er det drevet noe skogplanting.

3.1.2 Reindrift

Nedbørfeltet ligger i reinbeitedistrikt 32 Lyngsdalen, og brukes som vår- og høstbeite i forbindelse med flytting og samling av rein.

3.1.3 Bebyggelse

I tillegg til gårdsbrukene er det et relativt stort antall bolighus langs riksvegen som krysser vassdraget.

Oppe i dalen, nær Dalfossen ligger Sjøllihytta.

3.1.4 Veger

Riksveg 868 krysser vassdraget like ovenfor utløpet. Fra riksvegen går det veg på sørsiden helt ned til fjorden. Mindre private grusveger går opp til dalmunningen.

3.1.5 Kraft- og telefonlinjer

Kraftforsyningstraseen følger riksvegen, med avstikkere fram til gårdsbruk og boliger.

3.1.6 Reguleringer, forbygninger

Nedre del av vassdraget, gjennom jordbruksområdene er utrettet og forbygd.

3.2 Grad av påvirkning

Alle inngrepene i vassdraget er lokalisert til de nedre delene av vassdraget. Innenfor Sjøllihytta er nedbørfeltet helt uten tekniske inngrep, og del av et større urørt fjellområde.

4 Friluftsliv

4.1 Egnethet

4.1.1 Tilgjengelighet

Adkomsten til vassdraget er grei.

Fra kommunesenteret Lyngseidet er det ca. 8 km til utløpet.

Fra E-6 ved Oteren er det ca. 35 km langs riksvegen til Kvalvik. Fra Kvalvik går det sti i lett terreng inn til Dalvatn. Dalene følges lett videre, med forbindelse til Fornesdalen. En mye brukt turrute og skiløype går fra kommunesenteret Lyngseidet i fjellsiden fram til Sjøllihytta.

Indre og høyereliggende områder preges ellers av alpine former som er utilgjengelige for folk uten spesielle kunnskaper.

4.1.2 Fysisk egnethet

Hoveddalene i vassdraget er meget godt egnet for kortere turer, både til fots og på ski.

For godt trene fjellfolk og klatrere kan området, sammen med de tilgrensende arealene by på enestående turalternativer også av lengre varighet.

Vassdraget fører ikke anadrom fisk av betydning, men har en bestand av røye med dårlig kvalitet. Viltbestanden er som ellers i Lyngendistriktet. Viktigste jaktobjekt er rype.

Nederst i fjellbandet er det tildels store forekomster av skogsbær.

4.1.3 Tilrettelegging

Spesielt for friluftsliv

Det er få tiltak spesielt for friluftsliv i området.

Et viktig aktivum i området er den åpne Sjøllihytta ca. 3 km oppe i dalen. Hytta kan brukes som turmål, til resting og overnatting.

Det er beskrevet flere bre- og fjellklatrerruter i indre del av nedbørfeltet, bl.a. mye brukte oppstigninger og traverseringer over Jiekkevarri.

Andre tiltak

Av andre tiltak som er med på å bedre mulighetene for friluftsliv er stien oppover dalen, skiløypa fra Lyngseidet og den generelt lette tilgjengeligheten.

4.2 Opplevelsesmuligheter

4.2.1 Landskapskvaliteter, spesielle naturforekomster

Landskapet er storslått, karakteristisk for Lyngens alpine landskaper. Spesielt interessant er området rundt store Rypedalsvatn, med uvanlige geologiske elementer og breen som kalver direkte i vatnet.

Den vakre oreskogen i nedre del av området, med et spesielt kulturpreg og de åpne beitebakkene innimellom er interessant både i opplevelsessammenheng og biologisk sammenheng.

Vannstrengen utgjør generelt et viktig landskapselement, Kvalvikvassdraget har i tillegg en større foss, Dalfossen, akkurat i skoggrensen som et særskilt severdig objekt.

Nedbørfeltet er ikke spesielt stort, men henger sammen med tilsvarende områder både i nord, vest og sør. Lyngsdalselvas nedbørfelt i sør og Fauldalselvas nedbørfelt i vest er med i tidligere verneplaner for vassdrag.

Området har et svært variert landskap, typisk for Lyngenhavøya, men med enkelte spesielle forekomster, først og fremst Dalfossen og oreskogen nederst.

4.2.2 Grad av påvirkning

Den øvre delen av Kvalvikelva utgjør sammen med de tilgrensende arealene et alpint villmarksområde, helt uten tekniske inngrep. Omkring utløpet av vassdraget er det veget, landbruksvirksomhet og bebyggelse.

4.2.3 Kulturminner

Området er rikt på kulturminner fra en lengre tidsperiode, med samisk, finsk og norsk opprinnelse. Det er imidlertid ikke spesielle lokaliteter i vassdraget som har direkte opplevelsesverdi.

4.3 Dagens bruk

4.3.1 Brukergrupper

I gjesteboka på Sjøllihytta var det fra 1.1.1989 til 7.8.1989 registrert ca. 700 besøk.

Først og fremst brukes Kvalvikdalen som nærfriluftsområde av lokalbefolkningen langs riksvegen ved Kvalvik. En gruppe av lokalbefolkningen var ansvarlig for en betydelig andel av de registrerte besøkene i hytta. Hyttetboka viste at området også brukes mye som dagsturområde for befolkningen på Lyngseidet.

I tillegg brukes området av tilreisende, både nordmenn og utlendinger. Disse bruker vassdraget til turer av kortere og lengre varighet, i siste tilfellet bl.a. sammen med tilgrensende arealer.

4.3.2 Aktuelle aktiviteter

Kvalvikvassdraget gir mulighet for flere ulike aktiviteter. Den viktigste aktiviteten er turgåing til fots og på ski.

Nedenfor følger kort beskrivelse av aktivitetene i området.

Turgåing til fots/på ski/fjellsport

Dette er den mest utbredte aktiviteten. Lokalbefolkningen bruker stien opp og forbi Sjøllihytta som turområde, både sommer og vinter, som en kort trimtur på kveldstid, eller som dags- og helgeturområde.

Fra Lyngseidet går det sti/skiløype i fjellsiden under Kvalvikfjellet fram til hytta. Ruta er særlig attraktiv på ettervinteren.

For trenede fjellfolk er det muligheter for lengre turer, f.eks inn i Rypedalen og over i Forholdtdalen videre ned til Kjosén. Det er flere beskrevne bre- og klatrerruter i området. En mye brukt rute til Jiekkevarri går langs indre Rypedalsvatn.

I forbindelse med fjellsport har vært enkelte større leirer for fjellklatrere ved dalmunningen, men området er ikke av de mest brukte for slike grupper

i Lyngen.

Fiske

I nedre del av elva er det sporadisk oppgang av anadrom laksefisk. Vassdragets verdi som leveområde for laksefisk er nederst sterkt redusert som følge av kanalisering og forbygning.

Vatna inne i vassdraget har røyebestander av dårlig kvalitet. Det drives noe fiske, vesentlig som ledd i andre aktiviteter.

Det er ikke organisert fiskekortsalg i vassdraget.

Jakt

Det er bestand av elg, lirype og fjellrype i området. Fellingstillatelse for elg ble gitt første gang i 1988.

I fjellet drives noe småviltjakt, vesentlig av lokale jegere.

Det selges ikke jaktkort i området.

Høsting

Blåbær har gode forekomster i området, og høstes en del av lokalbefolkningen.

Andre aktiviteter

Naturstudier og hundekjøring var andre formål for turer i området som ble oppgitt i gjesteboka på Sjøllihytta.

4.3.3 Omlandsregistreringer

Kvalvikelvas nedslagsfelt har stor betydning som nærfriluftsområde for lokalbefolkningen. Det finnes alternative områder, men ingen som vil kunne fylle en slik sentral funksjon i samme grad som Kvalvikdalen for de lokale brukere.

Vassdraget utgjør nordre del av Jiekkevarrimassivet, det dominerende fjellpartiet i indre Lyngen og Troms høyeste fjell. Nedbørfeltet grenser til to vassdrag som er med i tidligere verneplaner.

5 Reiseliv

5.1 Eksisterende reiselivsbedrifter

Det er ingen reiselivsbedrifter innen Kvalvikelvas nedbørfelt.

På Lyngseidet, 8 km nord for vassdraget ligger

Lyngseidet hotell og camping.

I tillegg er det lokalisert to opplevelsesfirmaer på Lyngseidet, Nord-Reiser og Lyngen Adventure. Disse tilbyr forskjellige opplevelser og arrangementer, bl.a. vandreturer og breturer i Lyngsalpene.

5.2 Naturbaserte attraksjoner og aktiviteter

Kvalvikvassdraget har varierte og severdige naturkvaliteter.

Av enkeltattraksjoner må den storslåtte Dalfossen, oreskogen i nedre del og det særegne landskapet ved indre Rypdalsvatn framheves.

5.3 Områdets verdi for reiselivet

Lokalt

Ingen reiselivsbedrifter ligger i nedbørfeltet eller har spesielle tilbud i området.

Området har derfor ingen direkte betydning for det lokale reiselivet, men inngår som et letttilgjengelig naturområde med flere attraksjoner.

Regionalt

Hele Lyngenhavøya er en særegen attraksjon i Nord - Norge, på linje med Lofotveggen og Nordkapp. Den har først og fremst funksjon som severdighet, med de alpine fjellformasjonene som går fra Storfjorden og direkte opp i 1600 - 1800 meters høyde, med breene som fører langt ned i dalene.

6 Plansituasjon

6.1 Kommunale planer

Ingen spesielle kommunale planer som vil endre arealbruken foreligger for Kvalvikvassdraget.

6.2 Verneplaner

Indre deler av Lyngen, inkludert øvre deler av Kvalvikelvas nedbørfelt, er foreslått som ny nasjonalpark.

Nedbørfeltet fra Sjøllihytta og oppover ligger innenfor grensene til verneområdet i utkastet til den kommunale bruks- og verneplanen.

6.3 Andre planer/ønsker

Vassdraget er med i Samlet plan for vassdrag.

7 Sammendrag

7.1 Friluftsliv

Kvalvikelvas nedbørfelt er ca. 44 km². Nedre del av området er i privat eie, mens indre halvpart har staten hevdet eiendomsrett til. Status for denne delen er usikker.

Ca. 500 personer bor omkring utløpet av vassdraget, som ligger 8 km fra kommunesenteret Lyngseidet og 35 km fra E-6 ved Oteren.

Landskapet er svært variert, og strekker seg fra fjorden, via en frodig dal inn til velkjente alpine fjellformer i Lyngsalpene. Høydeforskjellen i området er 0-1600 m o. h.

Området tilhører naturgeografisk region 44: Troms submaritime bjørk- og furuskogsregion, underregion a) Harstad - Lyngen.

Flora og fauna i området er typisk for Lyngen, med enkelte interessante botaniske forekomster med opplevelsesverdi.

Det er knyttet spesielle opplevelsesverdier til Dalfossen, oreskogen nederst i vassdraget og til landskapet rundt indre Rypedalsvatn. Den alt overveiende delen av området er uten tekniske inngrep.

Ekstern tilgjengelighet er god. Riksveg 868 krysser nedre del av elva. Fra riksvegen går det sti inn nedre halvpart av dalen, med enkel adkomst videre inn i hoveddalene. Fjellpartiene er utilgjengelige for folk uten spesielle kunnskaper.

Kvalvikvassdraget er et meget viktig friluftsområde for lokalbefolkningen, men benyttes flittig også av bosatte i kommunesenteret og i noen grad av tilreisende. Området har funksjon både som nærfriluftsområde, dagsturområde, og sammen med tilgrensende arealer som langturområde.

Vanligste friluftslivsaktiviteter i nedbørfeltet er fotturer, skiturer og fjellsportsaktiviteter, i noe mindre grad også jakt, høsting av skogsbær og fiske.

Av tiltak for friluftslivet må nevnes den åpne Sjollihytta, turruta over fjellet fra Lyngseidet og

beskrevne klatreruter i indre del.

Lokalbefolkningen har ikke tilsvarende alternativt nærfriluftsområde, men i Lyngen finnes alternative dagsturområder. Områdets indre deler utgjør en del av fjellmassivet rundt Jiekkevarri, Troms høyeste fjell.

Indre del er foreslått vernet som ny nasjonalpark. Forøvrig foreligger ingen konkrete planer som vil påvirke nedbørfeltet.

En samlet vurdering tilsier at vassdraget har "meget stor verdi" for friluftslivet.

7.2 Reiseliv

Dagens reiseliv

Ingen reiselivsbedrifter ligger i Kvalvikelvas nedbørfelt.

Nærmeste reiselivsbedrift ligger på Lyngseidet, 8 km nord for vassdraget. I Lyngen er det også etablert to opplevelsesfirmaer som opererer i ulike deler av Lyngen.

Ingen av reiselivsbedriftene har direkte interesser knytta til vassdraget.

Lyngenhelvøya er en internasjonalt kjent severdighet, og et landskapselement på linje med Lofotveggen og Nordkapp. Kvalvikvassdraget drenerer nordre del av Jiekkevarrimassivet, den sentrale delen av Lyngsalpene i indre Lyngen.

Samlet vurderes nedbørfeltet til å være av stor betydning for dagens reiseliv.

Framtidig reiseliv

Lyngenområdet generelt og Kvalvikvassdraget spesielt sin betydning som sentral severdighet i landsdelen forventes å øke, også med bakgrunn i de verneplaner som foreligger for Lyngsalpene.

I en økt lokal satsing på reiseliv vil området generelt og enkeltforekomster som Dalfossen spesielt trolig få økt betydning for reiselivet.

Vassdragets framtidige betydning for reiselivet vurderes til å være av "stor verdi".

8 Kilder

* Befaring i vassdraget 7.8.1989.

* Litteratur

Brækken, T. 1963. Jiekkevarri, Lyngsalpenes breheim. - I: Just, C. (red.) 1963. Norge i nord. Den norske Turistforenings årbok.

Johnsen, B. og Skjerven, O. 1984. Lyngsalpene.

Lyngen kommune 1988. Kommuneplan for Lyngen.

Lyngen kommune 1989. Bruks- og verneplan for naturområdene i Lyngen kommune. Arbeidsnotat 1-5.

Miljøverndepartementet 1984. Samlet plan for vassdrag. Fylkesvise prosjektmøter m/høringsuttalelser, Troms.

Miljøverndepartementet 1984. Samlet plan for vassdrag. Kvalvik 815 Kvalvikelva.

Nordisk ministerråd 1984. Naturgeografisk inndeling av Norden.

Norges Automobilforbund 1989. NAF veibok.

NOU 1986:13. Ny landsplan for nasjonalparker.

Statens kartverk. Topografisk kart 1:50 000, serie M711, kartblad 1634 III Lyngen og kartblad 1633 IV Storfjord.

Troms fylkeskommune 1987. Reiselivsplan for Troms 1988-91.

* Informanter

Lyngen kommune v/Hamnvik

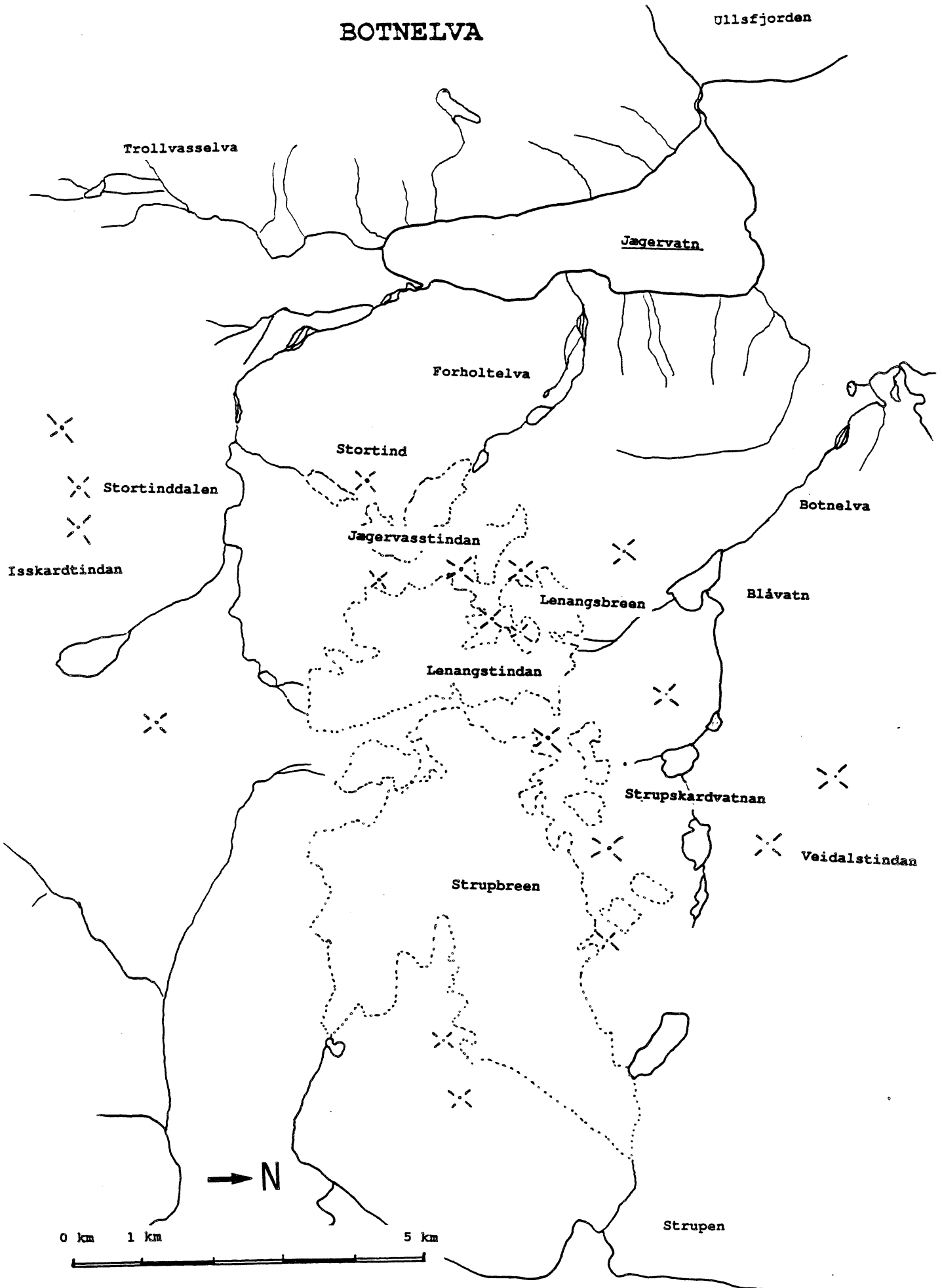
Lyngseidet hotell og camping v/Giæver

Tromsø klatreklubb v/Lillevoll

Gårdbruker og fjellmann Leif A. Larsen, Kvalvik

JEGERELVA

BOTNELVA

Vp 4 nr. 187 Jægerelva Lyngen kommune

1 Beliggenhet og omland

1.1 Stedsangivelse

Jægervassdraget ligger i Lyngen kommune, og drenerer et området i Ytre Lyngen, vestover ut i Ullsfjorden. Utløpet ligger ca. 10 km nord for Svensby fergeleie. Nedslagsfeltet strekker seg østover og dekker bre- og tindområdet Jægervasstindan, Forholtbreen og nordre del av Isskardtindan.

1.2 Atkomst

Fylkesveg 312 krysser nedre del av vassdraget, og løper langs Jægervatnet. Det er ca. 30 km til Lyngseidet og ca. 60 km samt ferge til Tromsø.

Det går privat veg langs Jægervatnet, terrenget er ellers lettgått i Stortinddalen og Trollvassdalen.

1.3 Eiendomsforhold

Nedre del av vassdraget, dvs. områder nedenfor Jægervatnet er i privat eie. De resterende deler hevder staten eiendomsrett til, status er noe usikker.

1.4 Befolkning

I Lyngen kommune bor det ca. 3600 mennesker. Ca. 150 mennesker (1988) sogner til Jægervatnet grunnkrets.

2 Naturgrunnlag

2.1 Geologi

Hele Lyngenhavøya har hovedsakelig berggrunn tilhørende Lyngendekket.

Mellom Jægervatnet og Ullsfjorden dominerer fylitter og glimmerskifre, på østsiden av vatnet kommer en smal sone med kvartsitt og metasandstein, mens gabbro utgjør bergarten i de indre, alpine delene av nedbørfeltet.

Det er flere interessante og instruktive kvartærgeologiske forekomster i området. Størst

interesse knytter seg til et område i Forholdtdalen, med verneverdige randmorener.

2.2 Topografi

Jægervassdraget er et fjord til fjellvassdrag, med et nedbørfelt på ca. 94 km², det største vassdraget i Lyngen.

Det 7.5 km² store Jægervatnet dominerer helt de nedre delene av vassdraget. Fra Jægervatnet løper en 100 - 300 m lang (avhengig av flo - fjære) elvestubb ut i fjorden.

De viktigste tilløpselvene til Jægervatnet renner ut i sørenden, hhv. Trollvasselva og Stortindelva. Fra øst kommer flere bekker, den største er Forholtelva fra Forholtbreen.

Områdene omkring Jægervatnet og arealene nord og sør for vatnet er relativt flate og frodige arealer, nokså særegne for Lyngen. Øst for Jægervatnet og på begge sider av Stortinddalen reiser imidlertid de imponerende Lyngsalpene seg, Jægervasstindan helt opp i over 1500 m o. h.

Utpregede alpine former, botner, tinder og breer samt store arealer med aktive urer preger fjellområdene.

I tillegg til Jægervatnet ligger det enkelte mindre vatn i Stortinddalen og i Trollvassdalen.

Nord og sør for Jægervatnet ligger det større myrområder.

2.3 Klima

Klimatet i Lyngen er suboseanisk, med forholdsvis milde vintre og svale somre. Årsnedbøren varierer fra de laveste delene av nedbørfeltet til de høyeste, med størst nedbørmengde i høyden.

Nedbørmengden er årlig fra ca. 740 - 1100 mm. Varmeste måned er juli.

2.4 Vegetasjon

Nedre del av området er skogkledd. Både øst- og vestsiden av Jægervatnet er dominert av tildels velutviklet bjørkeskog, med en tregrense som varierer mellom 200 og 300 m o. h.

Langs Trollvasselva sør for - og på Stormyra nord for Jægervatnet finnes betydelige myrområder. I Stortinddalen og på Kvitbergan viker skogen plassen for rabbesamfunn, grove løsavsetninger og fjell i dagen.

Innover i Stortinddalen og ovenfor bjørkebeltet

finner vi lavalpin vegetasjon, som oppover mot vannskillet og mot toppene går over i et usammenhengende vegetasjonsdekke av fattige rabber og snøleier. I de høyeste delene mangler stort sett helt alle høgere planter.

2.5 Naturgeografisk tilhørighet

Hele Jægervassdraget ligger i region 44:

Troms subalpine bjørk- og furuskogsregion, underregion a) Harstad - Lyngenområdet.

Områdets indre deler er typisk for Lyngen, med alpine former og meget utpreget relieff. Landskapet er samtidig særegent, i og med Jægervatnets store betydning og dominans i landskapet.

3 Inngrep

3.1 Eksisterende inngrep

3.1.1 Landbruk

Ett større gårdsbruk og et lite antall mindre bruk er lokalisert ved utløpet av vassdraget. Det er dyrka mark rundt gårdene og på nordvestsiden av Jægervatnet.

Det plantes noe gran på teiger rundt Jægervatnet. Grunneierne driver vedhogst i bjørkeskogene.

3.1.2 Bebyggelse

Det er fast bosetting ved utløpet av vassdraget. I tillegg til gårdsbrukene er det noen eneboliger.

På østsiden av Jægervatnet ligger det i overkant av 10 hytter.

3.1.3 Reindrift

Nedbørfeltet ligger i reinbeitedistrikt 33 Rendalen. Området er viktig i flere sammenhenger, men det er ikke anlagt spesielle innretninger for reindrift i området.

3.1.4 Veier

Fylkesveg 312 krysser utløpselva, og løper langs nordvestsiden av Jægervatnet. En privat veg går fra broa over utløpselva på sørvestsiden av vatnet inn til Vassbotnlia i sørenden av vatnet. Tilsvarende går det en kortere privat veg inn på nordsiden av vatnet.

3.1.5 Kraft- og telefonlinjer

En mindre høyspentlinje berører kun utløpet av vassdraget.

3.2 Grad av påvirkning

Nedre deler av vassdraget er preget av fast bosetting og landbruksvirksomhet. Omkring utløpet er det et velholdt jordbrukslandskap. Indre og høyereliggende deler er helt uten inngrep.

4 Friluftsliv

4.1 Vassdragets egnethet for friluftsliv

4.1.1 Tilgjengelighet

Den eksterne tilgjengeligheten er god, med bilveg kryssende og delvis langsetter vassdraget.

De private skogsbilvegene langs Jægervatnet er vanligvis stengt for bilkjøring, men godt egnet for ferdsel til fots eller på sykkel. Jægervatnet er egnet for transport med båt, og det er enkelt å transportere båt fram til bredden.

Ingen sti fører opp Stortinddalen, men terrenget er svært lettgått, i den grad at det er unødvendig med sti.

Fjellområdene på begge sider av Stortinddalen er såpass krevende at de for ikke trenede og fjellvante personer vil være vanskelig tilgjengelige.

4.1.2 Fysisk egnethet for friluftslivsaktiviteter

Området er svært godt egnet for en rekke aktiviteter av ulik karakter.

Jægervassstindene rett øst for Jægervatnet er internasjonalt kjent som fjellsportsområde, godt egnet både til krevende fotturer, brevandring og fjellklatring.

Den korte avstanden fra bilveg til et svært alpint terreng, er spesiell for Lyngen, og gjør områdene spesielt attraktive i fjellsportssammenheng.

Selve Stortinddalen ligger godt tilrette for mer ordinære fjellturer, både sommer og vinter. Tur i Stortinddalen gir muligheter for enestående opplevelser, i nærkontakt med brefall og tinder.

Jægervassdraget har i tillegg en rekke andre

kvaliteter.

Jægervatnet og områdene rundt gir svært gode muligheter for båtliv og bading (når været er godt) med tilhørende rasting og opphold langs de fine strendene i sørenden av vatnet.

Vassdraget har en god bestand av anadrom røye, som det drives et aktivt sportsfiske med stang etter i elva mellom vatnet og sjøen, og som grunneierne driver garnfiske etter i vatnet. Vassdraget fører også laks, men bestanden er svak.

I området er det foreløpig en liten bestand av elg. Nedslagsfeltet har jaktbare bestander av rype og hare, mindre og mer usikre bestander av skogsfugl.

Det er tildels gode forekomster av bær i området, både molter og skogsbær.

4.1.3 Tilrettelegging for friluftsliv

Det er ikke gjort mange tiltak spesielt med tanke på friluftsliv i vassdraget.

Ved utoset av Jægervatn finnes parkeringsmuligheter og søppelkasser, samt muligheter for å sette båt eller kano på vatnet.

Andre forhold har bidratt til å øke mulighetene for friluftsliv, herunder

Fiskestelltiltak

Jægervassdraget fiskerforening organiserer fisket i vassdraget, selger fiskekort og driver oppsyn og kontroll med bestandene i samarbeid med fiskeforvalteren i Troms.

Klatreruter

En rekke klatreruter er beskrevet i fjellområdene i nedbørfeltet.

Veier som letter tilgjengeligheten

Som nevnt foran.

4.2 Opplevelsesmuligheter

4.2.1 Landskapskvaliteter, spesielle naturforekomster

Jægervassdragets nedbørfelt utgjør helt sentrale deler av Lyngahalvøyas opplevelsesrike landskap. Sammen med Strupskardvassdraget i nord, og Koppangselva og Strupen i øst, danner nedbørfeltet et av Lyngahalvøyas mest vidgjetne fjellpartier. Området er kjent som severdig landskapselement og

som fjellklatringsområde både i nasjonal og internasjonal sammenheng.

De kraftige relieffene, det alpine landskapet og de mange små breene skaper sammen med nærheten til fjorden og havet et helt særegent landskap.

I tillegg til disse stormorfologiske elementene med stor opplevelsesverdi, finnes det en rekke interessante kvartærgeologiske lokaliteter, forekomster som ofte på en instruktiv måte illustrerer de geologiske prosesser. Forholdtdalen har verneverdige randmorener.

Stormyra nord i nedbørfeltet er vernet som naturreservat, og er av nasjonal verneverdi både som fuglelokalitet og myrområde.

4.2.2 Grad av påvirkning

Øvre deler av vassdraget er uten inngrep. Nedre del er preget av landbruk og spredt bosetting.

4.2.3 Kulturminner

Området har vært i bruk i en lang tidsperiode, og har kulturminner fra ulike etniske grupper.

En kjenner imidlertid ikke lokaliteter som har spesiell opplevelsesfunksjon i denne sammenheng.

4.3 Dagens bruk

4.3.1 Brukergrupper

Områdene rundt Jægervatnet danner et viktig nærfriluftsområde for lokalbefolkningen.

Fisket etter sjørøye og laks i utløpselva fra Jægervatnet trekker sportsfiskere fra hele fylket, men også fiskere fra mer fjerntliggende steder.

Lyngsalpene er internasjonalt kjent som fjellsportsområde, med årvisse besøk av norske, britiske, tyske og finske fjellklatrere, ofte organisert i grupper.

4.3.2 Aktuelle friluftslivsaktiviteter

Jægervassdragets nedbørfelt gir rom for en rekke varierte friluftslivsaktiviteter, egnet for mange ulike grupper utøvere.

De viktigste aktivitetene er:

- turgåing til fots og på ski
- ulike former for fjellsport
- fiske
- båtliv, bading og opphold rundt Jægervatnet

I tillegg brukes området også til:

- bærplukking
- jakt

Under følger en kortfattet beskrivelse av de viktigste aktivitetene.

Turgåing

Det er enestående muligheter både for enkle og mer krevende fotturer i nedslagsfeltet.

Turen gjennom Stortinddalen er anbefalt av Den norske Turistforening, "den hører til de fineste man kan gå".

Stortinddalen og områdene sør og vest for Jægervatnet er også spesielt godt egnet for skiturer vinterstid, med muligheter for overganger til Russedalen i øst og Tyttebærdalen i sør.

Fiske

Det er som nevnt gode muligheter for sportsfiske i vassdraget. Jægervassdraget fiskerforening selger fiskekort til vassdraget, som gjelder for utløpselva på hverdager og i utløpselva og i Jægervatnet i helga. Hverdagene driver rettighetshaverne garnfiske i vatnet.

Fiskekortprisen er kr. 25,- pr. døgn (1989). I 1988 ble det solgt ca. 400 døgnkort. Dette tallet stiger trolig til nærmere 500 i 1989. Det er altså økt interesse for fiske i vassdraget, og årsaken er bl.a. at viktige alternative laks- og sjøaurevassdrag i regionen er stengt for alt fiske inntil videre pga. svake bestander.

I følge offisiell statistikk fiskes det årlig omkring 600 kg anadrom laksefisk, det alt vesentlige sjørøye. Størstedelen av fisken fanges av lokalbefolkningen i vatnet.

Båtliv, bading og opphold

Jægervatnet er mye brukt, både av kanoer, robåter og motorbåter.

Mye av båtbruken skjer i forbindelse med fiske og transport til hyttene, men bruk av kanoer o.l. er vanlig i forbindelse med camping og utflukter til området.

På godværsdager drives det bading i Jægervatnet. Langs de fine sandstrendene i sørenden av vatnet varmes vatnet raskt opp.

Her er det også fint å gå i land og en kort tur opp i Kvitbergan, der utsikten er enestående og

rasteplassene mange.

Fjellsport

Hele fjellmassivet fra Jægervatn til Koppangen på østsiden av Lyngen er av de mest aktuelle og brukte områdene for fjellklatring og brevandring i Lyngen.

Både fra østsiden av Jægervatnet, fra Stortinddalen og fra Forholdtdalen går det mye brukte ruter til toppene og breene i tinderekken mellom Jægervatnet og Koppangen.

Som en følge av dette er de nevnte utgangspunktene benyttet som leirplasser både av større og mindre grupper fjellklatrere.

Området er bruk hele året, men er spesielt attraktivt på ettervinteren.

Sanking

Lokalbefolkningen driver mye bærplukking i området. Områdene sør for Jægervatnet er trolig de mest attraktive, med gode forekomster både av molte og blåbær.

Jakt

Elgjakten er organisert i utmarkslag. Elgbestanden i området er svak, og i 1988 ble det felt 1 elg i området.

Småviltjakten er uorganisert, og har foregått fritt fram til nå. Det er folk bosatt i kommunen som utgjør hovedandelen av jegere.

Området er ikke kjent som et spesielt attraktivt jaktterreng.

4.3.3 Omlandsregistreringer, alternative områder

Jægervassdraget utgjør en helt sentral del av natur- og friluftsområdene i Lyngen, og er en del av et sammenhengende alpint fjellmassiv som er helt spesielt i nasjonal sammenheng.

Det har en rekke sentrale funksjoner i friluftssammenheng, både som nærområde, regionalt friluftsområde og nasjonalt og internasjonalt fjellsports- og opplevelsesområde. Ulike aktiviteter som fiske, båtliv, fjellturer, brevandring og fjellklatring kan utøves i enestående omgivelser.

Lyngenområdet generelt og Jægervassdraget spesielt har kvaliteter og egenarter som gjør det vanskelig å peke på alternative områder.

5 Reiseliv

5.1 Eksisterende reiselivsbedrifter

Ingen reiselivsbedrifter er lokalisert i nedslagsfeltet eller i umiddelbar nærhet.

Nærmeste bedrift er Lyngseidet hotell og camping, ca. 30 km unna.

På Lyngseidet er det nylig etablert to andre reiselivsbedrifter,

- Lyngen adventure A/S
- Nord - Reiser A/S

Begge firmaene tar sikte på salg, administrasjon og gjennomføring av turistturer i Lyngen, basert på spesielle natur- og kulturopplevelser i hele Lyngen.

Disse to firmaene har allerede gjennomført opplevelsesturer i Jægervassdragets nedslagsfelt, og planlegger slik bruk også i framtida.

5.2 Attraksjoner og aktiviteter

Hele Lyngenhavvøya er et landskjent landskapselement som kan sammenliknes med Lofotveggen, Nordkapp og andre karakteristiske lokaliteter.

Fra vegen langs Jægervatnet har en et omtalt og mye brukt panorama og utsiktspunkt mot Lyngsalpene med Jægervatnet i forgrunnen, der Jægervasstindan, Forholtind og Stortind stiger 1500 m opp fra vatnet.

To nystartede reiselivsbedrifter i Lyngen arrangerer på oppdrag ulike former for aktiviteter i Lyngen. Jægervassdraget er allerede benyttet, bl.a. til fotturer, båtturer, lavvobesøk, evt. med bespisning utendørs.

Som nevnt byr området på en rekke muligheter for mange ulike former for friluftsliv, og for besøk i vernede og foreslått vernede naturområder, bl.a Stormyra og Strupskarddalen.

5.3 Områdets verdi for reiselivet

Lokalt reiseliv

Ingen reiselivsbedrifter finnes innen nedbørfeltet. To lokale reiselivsbedrifter benytter området periodevis til ulike turistarrangementer.

Ved Jægervatnet ligger kommunens mest kjente utsiktspunkt til Lyngsalpene. Kommunens eneste tilbud om attraktivt fiske etter anadrom fisk finnes i Jægerelva.

Området har derfor en viktig funksjon i det lokale reiselivet.

Regionalt reiseliv

Lyngenhavvøya er en av landsdelens viktigste naturverdigheter, med en rekke mye benyttede utsiktspunkter både fra Ullfjorden og Storfjorden/E-6. Jægervassdragets nedbørfelt utgjør sentrale deler av Lyngsalpene. Lyngnområdet kan tilby helt spesielle opplevelser, og halvøya som helhet sin betydning for det regionale reiselivet er meget stor.

6 Plansituasjon

6.1 Kommunale planer

I følge kommuneplanen (1988) foreligger ingen spesielle planer for nedslagsfeltet. Områdene rundt Jægervatnet pekes på som viktige skogbruks- og jordbruksområder, samtidig som hele området vurderes som viktig både i naturvern-, friluftsliv- og fiskesammenheng.

I det kommunale arbeidet med en bruks- og verneplan for Lyngen, understrekes det at området omkring Jægervatn er interessant i reiselivssammenheng.

6.2 Verneplaner

Stormyra, nord for Jægervatnet er vernet som naturreservat etter naturvernloven.

Fjellområdene i Lyngen, også omfattende indre og høyereliggende deler av Jægervassdraget, er foreslått vernet som ny nasjonalpark.

De verneverdige kvartærgeologiske forekomstene langs Forholtelva på østsiden av Jægervatnet er aktuelle i kvartærgeologisk verneplan for Troms.

6.3 Andre planer/interesser

Det foreligger private planer om etablering av en fjellklatrerskole ved Jægervatn.

Ved Svensby, ca. 10 km sør for Jægervatn arbeides det med igangstarting av Svensby Ferie og

Fritidssenter A/L. Driften er nært knyttet til primærnæringene, og er ett av tre større pilotprosjekter i prosjekt "Utmark for reiseliv i Troms". Prosjektet er et samarbeidsprosjekt mellom Troms Bondelag, Troms Bonde- og Småbrukarlag, Troms Skogeierforening og Troms Utmarkskontor.

I forarbeidene nevnes Jægervassdraget som et betydelig aktivum for senteret.

7 Sammendrag

7.1 Friluftsliv

Jægervassdragets nedbørfelt er 94 km². Nedre del er i privat eie, mens staten hevder eiendomsrett til indre og høyereliggende områder.

150 mennesker er bosatt omkring utløpet av vassdraget. Avstanden til Tromsø er ca. 60 km pluss ferge.

Landskapet i området har helt særegne kvaliteter, med Jægervatnet og Jægervasstindan som sentrale og dominerende elementer. Vassdraget drenerer bre- og fjellområder helt opp i over 1500 m o. h. ut i Ullsfjorden.

Området tilhører naturgeografisk region 44: Troms submaritime bjørk- og furuskogsregion, underregion a) området Harstad - Lyngen.

Jægervassdraget inneholder både typiske elementer fra Lyngennaturen, og mer spesielle naturforekomster, bl.a. det eneste større lavereliggende vatn på halvøya, betydelige arealer med vernede myrer og halvøyas eneste forekomst av anadrom laksefisk av betydning. Inngrepene er lokalisert til de nedre delene rundt Jægervatnet. Området er stort sett lite preget av inngrep, med de indre og høyereliggende områder helt uten noen form for inngrep.

Ekstern tilgjengelighet er god. Fylkesveg krysser nedre del av vassdraget. Intern tilgjengelighet er variabel, med traktorveger og lettgåtte hoveddaler, men med vanskelig tilgjengelige fjellpartier for utrente personer.

Mange ulike grupper bruker området. Området er et viktig lokalt friluftsområde, har regionale brukergupper knyttet til sportsfiskemulighetene, og nasjonale og internasjonale grupper bruker området i fjellsportssammenheng.

Området er egnet for en rekke varierte friluftslivsaktiviteter. Viktigst er området for turgåing til fots og på ski, fjellsport, sportsfiske og

båtliv, bading og opphold.

Det er ikke spesielle tiltak for friluftslivet, men det er organisert fiskekortsalg og oppsyn, beskrevet endel klatreruter i fjellområdene og muligheter for parkering, utplassert søppelkasser mm. ved Jægervatn.

Området dekker sentrale deler av Lyngsalpene, bl.a. det berømte Jægervasstindmassivet. I friluftslivssammenheng har området en rekke varierte funksjoner både i lokal, regional, nasjonal og internasjonal sammenheng. Dette gjør det vanskelig å peke på alternative områder.

Stormyra nord i nedbørfeltet er vernet som naturreservat.

Indre deler er foreslått som ny nasjonalpark.

En samlet vurdering tilsier at Jægervassdraget med nedbørfelt har "meget stor" verdi for friluftslivet.

7.2 Reiseliv

Dagens reiseliv

Ingen reiselivsbedrifter er lokalisert i vassdragets nedbørfelt. Nærmeste reiselivsbedrift ligger ca. 30 km fra vassdraget.

To opplevelsesfirmaer arrangerer turer med varierende innhold i området. Et kjent panorama ligger ved Jægervatnet.

Indre deler av nedbørfeltet utgjør sentrale elementer i det landskapet som gjør Lyngenthalvøya til en av landsdelens mest verdifulle severdigheter.

En samlet vurdering tilsier at nedbørfeltet er av "meget stor" verdi for dagens reiseliv.

Framtidig reiseliv

Vassdragets verdi som severdighet i regional og nasjonal sammenheng vil trolig øke i framtida, også med bakgrunn i de verneplaner som omfatter nedbørfeltet.

I tillegg er det konkrete planer for økt utnyttelse av vassdraget i det lokale reiselivet.

Den framtidige betydningen for reiselivet vurderes derfor til å være "meget stor".

8 Kilder

* Befaring i vassdraget 5. og 6.8.1989.

* Litteratur

Berg, M. 1964. Nordnorske lakseelver.

Den norske Turistforening 1986. Til fots i fjellet. Beskrivelse av merkede fjellruter i Norge. Fjell og Vidde 3.

Fylkesmannen i Troms 1988. EDNA - naturvernregister i Troms.

Johnsen, B. og Skjerven, O. 1984. Lyngsalpene.

Lyngen kommune 1988. Kommuneplan.

Lyngen kommune 1989. Bruks- og verneplan for Lyngen. Arbeidsnotat.

Nordisk Ministerråd. 1984. Naturgeografisk regioninndeling av Norden.

Norges Automobilforbund. 1989. NAF veibok 1989.

Norges Geografiske Oppmåling 1984. Nasjonalatlas for Norge. Berggrunn I.

Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen 1989. Vassdragsregisteret.

NOU 1986: 13. Ny landsplan for nasjonalparker.

Statens kartverk. Topografisk kart 1:50.000, serie M711, kartblad 1634 III, Lyngen.

Statistisk sentralbyrå 1987. Fiske og oppdrett av laks mv. 1986.

Statistisk sentralbyrå 1988. Fiske og oppdrett av laks mv. 1987.

Troms fylkeskommune 1987. Reiselivsplan for Troms 1988-91.

* Informanter

Jægervatnet fiskerforening v/Robertsen

Lyngen kommune v/Hamnvik

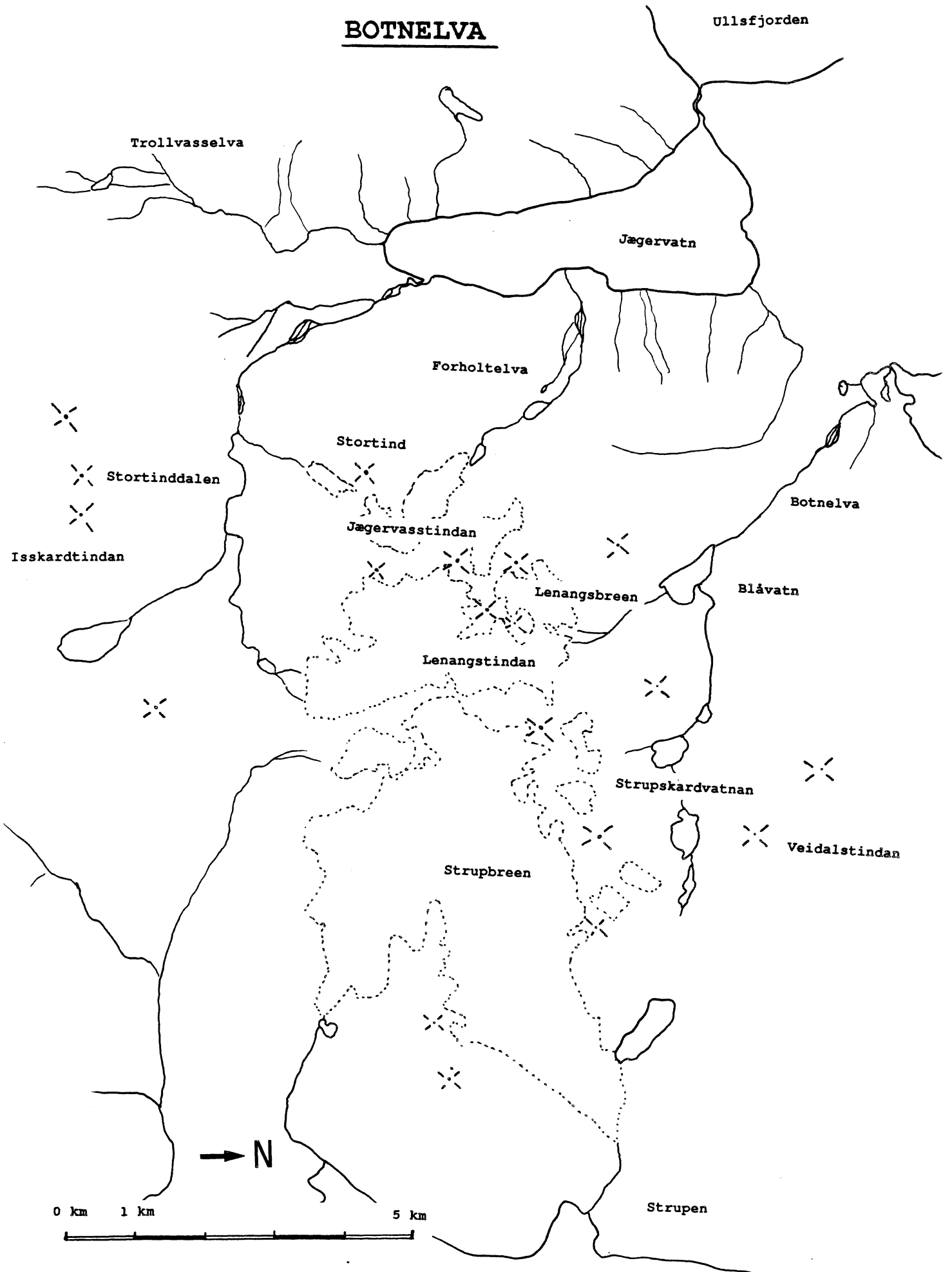
Lyngseidet hotell og camping v/Giæver

Prosjekt utmark for reiseliv v/Torstad

Tromsø Klatreklubb v/Lillevoll

JÆGERELVA

BOTNELVA

Vp 4 nr. 188 Botnelva/Strupskardelva Lyngen kommune

1 Beliggenhet og omland

1.1 Stedsangivelse

Strupskardelva renner ut i Sørlenangsbøtn i Lyngen kommune. Vassdraget grenser til og renner ut like nord for Jægervassdraget (Vp 4 nr. 187). Nedbørfeltet ligger i vestre del av Lyngsalpene, og drenerer bl.a. Lenangsbreen og Lenangsmassivet.

1.2 Atkomst

Vassdraget er lett tilgjengelig fra fylkesveg 312 som krysser nedre del av elva. Avstanden fra kommunesenteret Lyngseidet er 35 km, fra Tromsø ca. 65 km, i tillegg til ferge.

Det går ingen stier i nedbørfeltet, men hoveddalen er svært lettgått.

1.3 Eiendomsforhold

Nedre del av området er privat eid, mens staten har hevdet eiendomsretten til de indre delene. Status er imidlertid usikker.

1.4 Befolkning

Lyngen kommune har ca. 3600 innbyggere. Det er ingen bosetning i nedbørfeltet, men vassdraget ligger midt mellom grendene Jægervatn, Lenangøra og Lenangen, som har hhv. 152, 206 og 152 innbyggere (1988).

2 Naturgrunnlag

2.1 Geologi

All berggrunn i området tilhører det s.k. Lyngendekket. Berggrunnen domineres av gabbro. Nederst renner elva over en sone med kvartsitt og metasandstein.

Strupskarddalen har flere særlig verneverdige kvartærgeologiske forekomster. Her finnes en konsentrasjon av morener som spenner over et langt

tidsrom, lengre enn noen annen kjent moreneserie i Norge. Ved Blåvatnet finnes en fossil bre.

2.2 Topografi

Strupskardelva er et fjord til fjellvassdrag, med et nedbørfelt på 28.0 km². Elva renner ut i Botn, et større marint våtmarksområde.

Dalen er nederst relativt vid, med et landskap preget av de store moreneavsetningene.

Den smalner av opp mot Blåvatnet, der breer og botner fører opp mot Jægervasstindan i sørvest. Mot vest går Strupskardet, der Strupskardvatna ligger, med Lenangstindan og Struptindan i sør og Veidalstindan i nord.

Fjellpartiene utgjør sentrale, vestlige deler av Lyngsalpene.

2.3 Klima

Klimaet i området er suboseanisk, med milde vintre og svale somre. Årsnedbøren varierer fra de lavereliggende delene til fjellpartiene.

Årlig nedbørmengde er trolig ca. 740 - 1100 mm. Varmeste måned er juli.

2.4 Vegetasjon

Utløpet av elva, Botn har svært interessant flora, med strandenger, ekstremrike myrer mm.

Nedre del av dalen er delvis skogkledd, med bjørkeskog isprengt furu. Dalbunnen er i store partier skogløs, trolig pga. de grove og tørre moreneforekomstene.

På de treløse områdene overtar fattige rabbesamfunn, som etterhvert blir mer og mer usammenhengende. De høyeste områdene er uten høyere planter.

2.5 Naturgeografisk region

Nedbørfeltet ligger i sin helhet innefor region 44: Troms submaritime bjørk- og furuskogsregion, underregion a) Harstad - Lyngenområdet. Området må sies å være typisk for Lyngen, med et utpreget alpint landskap, som går direkte over i en smal stripe med kystlandskap langs Ullsfjorden.

3 Inngrep

3.1 Eksisterende inngrep

3.1.1 Reindrift

Området ligger i reinbeitedistrikt 33 Rendalen, og brukes som vår- og sommerbeite. Ved vegen ligger et slakte-, skille- og merkegjerde.

3.1.2 Bebyggelse

Det er plassert ca. fem hytter i nedbørfeltet, beliggende i nærheten av vegen som krysser elva.

3.1.3 Veger

Fylkesveg 312 krysser elva ca. 1 km ovenfor utløpet.

3.2 Grad av påvirkning

Foruten enkelte hytter, veg og et reingjerde, alle samlet i nærheten av der vegen krysser elva, er vassdraget helt uten tekniske inngrep.

4 Friluftsliv

4.1 Egnethet

4.1.1 Tilgjengelighet

Ekstern tilgjengelighet til nedre del av vassdraget er god. Fylkesvegen krysser elva, med tilknytning til øvrig vegnett.

Det går ingen stier i nedbørfeltet, men bevegelsesmulighetene er svært gode i hoveddalen, både til fots og på ski. De alpine fjellformene gjør høyereliggende deler utilgjengelig for folk flest.

4.1.2 Fysisk egnethet

Nedbørfeltet er ikke spesielt stort, men henger sammen med tilsvarende områder som tilsammen danner den særegne Lyngenthalvøya.

Strupskardområdet er et villmarksområde som egner seg spesielt for fotturer og skiturer, i et særlig storslått landskap.

De alpine delene av nedbørfeltet har store kvaliteter for ulike former fjellsport, og hører med til et av de kjerneområdene som gjør Lyngsalpene berømt både i nasjonal og internasjonal sammenheng.

Fiske- og jaktmulighetene er ikke særlig attraktive. Anadrom fisk går ikke opp i elva. Viktigste i denne sammenheng er antagelig rypebestandene. Området er ikke kjent som et godt jakt- eller fiskeområde.

Det er flere verneverdige og foreslått vernede områder i nedbørfeltet, med gode muligheter til naturstudier o.l. innen flere fagområder.

4.1.3 Tilrettelegging

Det er i området gjort få tiltak som kan sies å være tilrettelegging spesielt for friluftslivet.

Den viktigste formen for tilrettelegging ligger ved vegen. Her er det ved enkle tiltak gitt mulighet for å parkere, raste og campe langs elva, og plassert ut toalett og søppelkasser.

Det er beskrevet klatreruter i fjellene.

4.2 Opplevelsesmuligheter

4.2.1 Landskapskvaliteter, spesielle naturforekomster

Strupskardvassdragets nedbørfelt utgjør sammen med Jægervassdraget i sør og Koppangsdalen og Strupen i øst en sentral del av Lyngsalpene i ytre Lyngen. Delområdene har hver for seg enestående landskapskvaliteter og naturforekomster, men har i friluftslivssammenheng en fellesfunksjon som tilsammen gir hele området en helt spesiell betydning.

Området er preget av et kystnært og letttilgjengelig alpint landskap, som samtidig gir store grupper friluftsfolk adgang i hoveddalene.

Delområdene har hver for seg attraktive tinder, breer egnet for brevandring og skiturer, samt enestående utsiktspunkter nær sagt fra et hvert punkt i nedbørfeltene.

Strupskardelvas nedbørfelt har i tillegg til de store innslagene av interessante og severdige alpine landskapselementer svært verneverdige kvartærgeologiske forekomster. Disse viser på en svært instruktiv måte isens arbeid. I denne sammenheng bør nevnes spesielt moreneserien i hoveddalen og den fossile steinbreen ved Blåvatn.

Sammen med våtmarksområdet i Botn, myrreservatet på Stormyra, på grensen til Jægervassdraget og den midlertidig fredede kvartærgeologiske forekomsten på Blokøra i Sørleangsbotn, har området som heleht en enestående samling av verneverdige lokaliteter, som

tilsammen gir et vassdrag med svært rike landskapskvaliteter.

4.2.2 Grad av påvirkning

Området er lite berørt av tekniske inngrep. Langs vegen som krysser vassdragets nedre del er det lokalisert et fåtall hytter og et merkegjerd for rein. Utover dette er vassdraget uten inngrep.

4.2.3 Kulturminner

En kjenner ikke spesielle kulturminner i området som har betydning for friluftslivet.

4.3 Dagens bruk

4.3.1 Brukergrupper

I kommuneplanen er Sørlenangsbotn oppført som et av kommunens aktuelle nærfriluftsområder, dvs. områder som egner seg for mindre mobile grupper av friluftslivsutøvere. Strupskarddalen betegnes som et viktig friluftsområde for vanlige turer, både for dags- og helgeturer.

I tillegg ligger nedbørfeltet i den delen av Lyngsalpene som er attraktiv for tilreisende turister og fjellklatrere. Strupskarddalen er av de mest brukte innfallsporner til de alpine områdene i Lyngen.

4.3.2 Aktuelle aktiviteter

Det er mulighet for varierte friluftslivsopplevelser i vassdraget.

De fleste interessene knytter seg til ulike typer for fjellfriluftsliv, men vassdragets nedre deler har gode forhold for forskjellige former for naturstudier, opphold og rekreasjon i naturen.

I tillegg er det muligheter for å drive småviltjakt, og det er også noe fisk i elva. Forholdene for disse aktivitetene er imidlertid ikke særlig gode, og aktivitetene drives derfor i beskjedent omfang. Det er ikke organisert jakt- eller fiskekortsalg, og disse aktivitetene har stort sett vært drevet fritt.

Under følger en kortfattet beskrivelse av de to hovedtypene aktiviteter:

Turgåing til fots/på ski/fjellsport

Området dekker en rekke funksjoner og er godt egnet for alle brukergrupper, fra kortere turer til fots, via dagsturer til turer av lengre varighet i et krevende alpint område, sammen med tilsvarende arealer av samme kvalitet.

Terrenget i hoveddalen er lite kupert og godt egnet for turer vinterstid, og det er enkel overgang til Stupen på østsiden av Lyngen.

Flere lokaliteter brukes mye som leirplass i forbindelse med slike turer. Mye brukt er sletta på sørsiden av Blåvatnet, samt de vegnære områdene nederst.

Naturstudier, opphold og rekreasjon generelt

Området Sørlenangsbotn - Strupskarddalen er mye brukt til utfart og forskjellige former friluftsliv i forbindelse med dette, herunder naturopplevelser, naturstudier, resting og samvær i natur.

4.3.3 Omlandsregistreringer

Som nevnt utgjør Strupskardelva en viktig del av Lyngsalpene, et særegent fjellparti med spesielle kvaliteter både i nasjonal og internasjonal sammenheng. Hele Lyngenhavvøya er av stor interesse i friluftslivssammenheng, og Strupskardelva har en strategisk viktig beliggenhet og funksjon i denne sammenheng.

Lyngen er generelt rikt på velegnede friluftsliv- og naturområder, og isolert sett finnes det erstatningsområder for de fleste friluftslivsaktivitetene.

5 Reiseliv

5.1 Eksisterende reiselivsbedrifter

Ingen reiselivsbedrifter er lokalisert i eller i nærheten av Strupskardelva. Nærmeste bedrift er Lyngseidet hotell og camping, ca. 30 km unna.

I tillegg er det i Lyngen nyetablert to opplevelsesfirmaer, hhv. Lyngen adventure og Nord-Reiser A/S. Begge firmaene har leilighetsvis arrangementer i vassdragets nedbørfelt og har planer om framtidig bruk.

5.2 Attraksjoner og aktiviteter

Området er letttilgjengelig, og har i tillegg til Lyngens spesielle alpine landskaper en samling med verneverdige naturområder innenfor en liten radius. Dette plasserer området i en spesielt interessant kategori i opplevelsessammenheng.

5.3 Områdets verdi for reiselivet

Områdets verdi i reiselivssammenheng knytter seg både på lokalt og regionalt nivå til opplevelsesverdiene og -mulighetene.

Strupskardvassdraget spesielt og Lyngen generelt har mye å tilby, enten man oppsøker vassdraget eller betrakter Lyngenmassivet fra båt eller bil.

Lyngenhelvøya er en ressurs i reiselivssammenheng som dels er parallell med funksjoner til kjente elementer som Nordkapp og Lofoten.

6 Plansituasjon

6.1 Kommunale planer

Av kommuneplanen framgår det at Strupskardområdet betraktes som verdifullt i naturvern- og friluftslivssammenheng. Området inngår derfor som landbruks-, natur- og friluftsområde på kommuneplanens arealdel.

I nærheten av utløpet, like øst for nedbørfeltet er det regulert inn et lite hyttefelt.

Strupskarddalen/Blåvatn er aktuelt område for plassering av felleshytte for friluftsliv.

6.2 Verneplaner

I sørvestre del av nedbørfeltet, på grensen mot Jægervassdraget ligger Stormyra naturreservat. Området inngår i fylkesplanen for vern av myrer.

Lyngsalpene er foreslått vernet som nasjonalpark. Indre deler av Strupskardvassdraget inngår i verneforslaget.

Sørrenangsbøtn og Strupskarddalen er foreslått vernet som naturreservat. Sørrenangsbøtn har store kvaliteter som et fjære- og våtmarksområde, med interessante botaniske, ornitologiske og geologiske forekomster. Strupskarddalen har moreneforekomster av nasjonal verdi. Tilsammen har en her et større område (Stormyra, Strupskarddalen, Sørrenangsbøtn/Blokøra) med meget høy verneverdi.

Hele Strupskardelvas nedbørfelt inngår i verneområdene i kommunens utkast til bruks- og verneplan for naturområdene i Lyngen.

7 Sammendrag

7.1 Friluftsliv

Strupskardelvas nedbørfelt er 28.0 km². Nedre del av området er privat grunn, mens staten har hevdet eiendomsrett til indre og høyereliggende deler. Status for denne delen er usikker.

Ingen personer er bosatt i nedbørfeltet, men ca. 500 bor i nærheten av vassdraget.

Nedbørfeltet demonstrerer raske overganger mellom kyst og alpine fjellpartier, og utgjør som helhet et svært verneverdig område, med enkeltforekomster av interesse både i geologisk, landskapsmessig, botanisk og zoologisk sammenheng.

Området tilhører naturgeografisk region 44: Troms submaritime bjørk- og furuskogsregion, underregion a) Harstad - Lyngen.

Både flora og fauna har interessante forekomster som er verneverdige. De indre delene har et relativt fattig dyre- og planteliv, og er typisk for Lyngen.

Vassdraget har store opplevelsesverdier knyttet til landskap, samt til verneverdige forekomster, spesielt kvartærgeologi. Området er lite preget av inngrep, med hoveddelen helt uten tekniske inngrep.

Ekstern tilgjengelighet er god. Fylkesveg krysser nedre del av elva. Det går ingen stier gjennom området, men dalen er lettgått både sommer og vinter, med muligheter for passering over til østsiden av halvøya. Fjellene er preget av alpine former, og lite tilgjengelige for folk uten spesielle kunnskaper.

Området er et viktig friluftsområde for folk fra hele kommunen. I tillegg brukes området av tilreisende, både fra regionen, fra landet forøvrig og fra utlandet. Strupskarddalen er en sentral innfallsport for fjellsport i Lyngsalpene.

Vanligste friluftslivsaktiviteter i området er fotturer, skiturer, fjellsport, samt opphold, rekreasjon og naturstudier generelt i nedre del av vassdraget. Området er egnet både til kortere turer og til dagsturer, og sammen med Jægervassdragets nedbørfelt i sør og Strupen og Koppangen i øst svært velegnet for lengre turer.

Det er få tiltak spesielt for friluftsliv i området. Området er lett tilgjengelig, og ved vegen er det muligheter for parkering og leirslaging, og satt ut søppelkasser og toalett. I fjellet er det flere beskrevne klatreruter.

Området har en sentral funksjon i fjellsportssammenheng, og det er en spesielt stor samling av verneverdige forekomster i nedbørfeltet. Dette gjør det vanskelig å peke på alternative områder.

Det er vernede og foreslått vernede lokaliteter i området. Indre del av nedbørfeltet er foreslått som ny nasjonalpark.

I kommunal planlegging er områdets store betydning for friluftsliv vektlagt, og det er forslag om oppføring av felleshytte/turisthytte ved Blåvatn. Et regulert hyttefelt ligger i nordkanten av områdets nedre del.

En samlet vurdering tilsier at Strupskardelva har "meget stor verdi" for friluftslivet.

7.2 Reiseliv

Dagens reiseliv

Det er ingen reiselivsbedrifter i nedbørfeltet eller i nærheten. Nærmeste bedrift ligger på Lyngseidet.

To opplevelsesfirma arrangerer turer og aktiviteter i området.

Nedbørfeltet utgjør sentrale deler av Lyngenhøya, et av landsdelens mest verdifulle severdigheter.

Samlet vurderes vassdraget til å være av "stor verdi" for dagens reiseliv.

Framtidig reiseliv

Vassdragets verdi som severdighet vil trolig øke i framtida, også med bakgrunn i de vernede og foreslått vernede områdene i nedbørfeltet.

Det er planer om økt bruk av naturattraksjonene i området i reiselivssammenheng.

Dette tilsier at vassdraget er av "meget stor verdi" for det framtidige reiselivet.

8 Kilder

* Befaring 5. og 6.8.1989

* Litteratur

Fylkesmannen i Troms 1988. EDNA - naturvernregister for Troms.

Lyngen kommune 1988. Kommuneplan for Lyngen.

Lyngen kommune 1989. Bruks- og verneplan for Lyngen kommune. Arbeidsnotat.

Johnsen, B. og Skjerven, O. 1984. Lyngsalpene.

Nordisk ministerråd 1984. Naturgeografisk regioninndeling av Norden.

Norges Automobilforbund 1989. NAF veibok 1989.

Norges Geografiske Oppmåling 1984. Nasjonalatlas for Norge. Berggrunn I.

Norges Vassdrags- og elektrisitetsvesen 1989. Vassdragsregisteret.

NOU 1986:13. Ny landsplan for nasjonalparker.

Statens kartverk. Topografisk kart, målestokk 1:50 000 serie M711, kartblad 1634 III Lyngen og kartblad 1634 IV Lyngstuva.

Troms Fylkeskommune 1987. Reiselivsplan for Troms 1988-91.

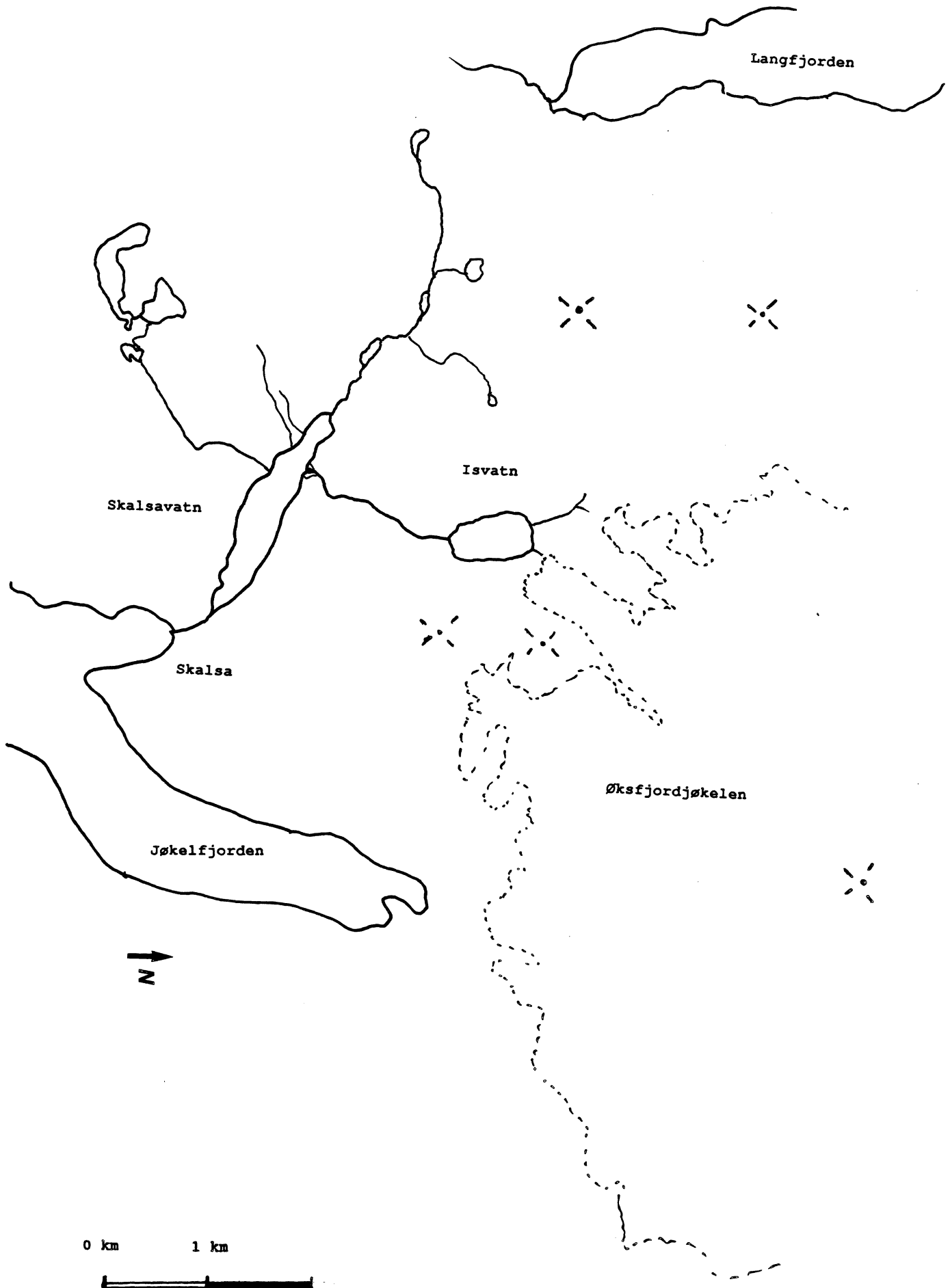
* Informanter

Lyngen kommune v/Hamnvik

Jægervassdragets fiskerforening v/Robertsen

Tromsø Klatreklubb v/Lillevoll

SKALSÆLVA

Vp 4 nr.190 Skalsaelva Kvænangen kommune

1 Beliggenhet og omland

1.1 Stedsangivelse

Vassdraget ligger på Loppahalvøya, og renner ut i Skalsa på nordsiden av Jøkelfjorden, ca. 10 km nord for Alteidet. Nedslagsfeltet drenerer sørvestre deler av Øksfjordjøkelen, samt Svartfjellområdet, beliggende mellom Langfjordjøkelen og Øksfjordjøkelen, på grensen mellom Troms og Finnmark.

1.2 Atkomst

Det er ikke vegforbindelse til vassdraget. Enkleste adkomst er med båt fra Jøkelfjordeidet over Jøkelfjorden til Skalsa.

Avstanden fra Alteidet ved E6 til Jøkelfjordeidet er ca. 7 km.

Fra Langfjordhamn, ei vegløs grend innerst i Langfjorden er det kort veg inn i nedslagsfeltets nordre deler.

1.3 Eiendomsforhold

Nedslagsfeltet er i privat eie.

1.4 Befolkning

Ingen personer er bosatt i vassdraget.

I Kvænangen kommune bor det ca. 1800 mennesker. Langs sørsiden av Jøkelfjorden er noe i overkant av 150 mennesker bosatt.

Langfjordbotn i Loppa kommune, beliggende like nordvest for nedslagsfeltet hadde i 1984 omlag 75 fast bosatte.

2 Naturgrunnlag

2.1 Geologi

Berggrunnen i området er dominert av ulike gabbroer, oftest lagdelte. I nedslagsfeltet finnes

også mindre områder med båndgneiss og kalkstein.

Skalsadalen er dekket av bunnmorene. Løsmasseforekomster av betydning forekommer hovedsakelig på nordsiden av Skalsavatn, der elva fra Isvatnet kommer ned. Dalsidene er dominert av fast fjell og rasmark.

2.2 Topografi

Nedslagsfeltet er på i alt 29 km² og rommer store topografiske kontraster, med spennvidde fra fjord til bre.

Skalsadalen har en slak, åpen dalbunn som løper nordvestover opp til et vannskille mot Langfjordvassdraget på ca. 300 m o. h.

Nord for hoveddalen ligger et utpreget alpint landskap med store rasmarker, spisse fjell og betydelige breområder. I nordvest står fjellet Ammagai'sa, 1030 m o. h.. Betydelige arealer av Øksfjordjøkelens sørvestre del inngår også i nedslagsfeltet. Breen er den største i Troms og Finnmark.

En utløper av breen strekker seg ned mot Isvatnet, som via fosser og stryk drenerer ned dalsiden til Skalsavatn.

På sørsiden av hoveddalen stiger også terrenget raskt, men når ikke slike høyder og har ikke samme alpine karakter som på nordsiden.

I hoveddalen ligger Skalsavatnet, og lenger opp flere små tjern. På nordsiden ligger som nevnt Isvatnet, i nær kontakt med Øksfjordjøkelen.

På sørsiden av Skalsadalen ligger Svartfjellvatna.

Totalt vannareal i Skalsavassdraget er ca. 1.5 km².

2.3 Klima

Klimaet i området er kjølig oseanisk, med forholdsvis milde vintre og kjølige somre.

Årsnedbøren er trolig mellom 700 og 800 mm.

2.4 Vegetasjon

De lavereliggende delene av nedslagsfeltet er dominert av lavalpin vegetasjon, med blåbærhei og grasdominerte snøleier. Det er kun mindre forekomster av bjørkeskog i området, vesentlig i nedre del av de bratte liene på nordsiden av

Skalsavatnet.

Vegetasjonen i disse områdene er sterkt beitepreget.

De høyereliggende områdene har utpreget fjellvegetasjon, med store områder uten høyere plantearter, men og med forekomster av næringskrevende og plantegeografisk interessante plantearter som reinrose og fjellvalmue.

2.5 Naturgeografisk region

Nedslagsfeltet ligger i sin helhet innenfor region 46: Vest-Finnmarks kystregion.

Regionen karakteriseres av en sterk oppstyking med store reliefforskjeller.

3 Inngrep

3.1 Eksisterende inngrep

3.1.1 Reindrift

Nedslagsfeltet ligger i reinbeitedistrikt 32 Silventjargga, og brukes som sommerbeite.

Skalsadalen brukes som en helt nødvendig flyttelei for reindriften i distrikt 29 Frakfjord.

Det er satt opp ledegjerder for rein fra Skalsa og opp til utløpet av Skalsavatn.

3.1.2 Kraft- og telefonlinjer

Det går en 12 kV overføringslinje til Langfjordhamn, samt en nedlagt og delvis revet telefonlinje. Begge linjene går fra Skalsa gjennom Skalsadalen til Langfjordhamn.

3.2 Grad av påvirkning

Vassdraget består foruten de nevnte inngrep av urørt natur.

4 Friluftsliv

4.1 Egnethet

4.1.1 Tilgjengelighet

Vassdraget er vanskelig tilgjengelig utenfra. Bare bosatte i Langfjordbotn kan nå nedslagsfeltet uten bruk av båt.

I Jøkelfjorden er det mulig å få leid båtskyss inn til Skalsa. Denne transporten er ikke organisert.

Det går ingen stier i området, men terrenget i Skalsadalen er svært lettgått. I de høyereliggende delene blir det mer krevende å ta seg fram, det er bratt, mye rasmare og sva.

4.1.2 Fysisk egnethet

Skalsadalen er meget godt egnet til turgåing sommerstid.

De mer alpine delene av nedslagsfeltet kan muligens egne seg til fjellsport og brevandring, men egnetheten er ikke vurdert konkret.

Det er gode forekomster av blåbær i Skalsadalen.

Av jaktbart vilt er de viktigste forekomstene fjellrype og hare. Vassdraget fører ikke anadrom fisk, men det er røye av mindre god kvalitet i vatna.

4.1.3 Tilrettelegging

Det er ingen form for tilrettelegging i vassdraget.

4.2 Opplevelsesmuligheter

4.2.1 Landskapskvaliteter, spesielle naturforekomster

Landskapet er svært rikt på kontraster, med frodige grasenger ved fjorden, de steile fjellene og breen helt i nord. Vatna og de strie elveløpene beriker landskapet ytterligere.

Nedslagsfeltet er en del av et større, avsidesliggende og urørt naturområde på Loppahalvøya.

Faunaen i området er ikke spesielt rik, men rovfugler hekker i området. Det er forekomster uvanlige fjellplanter i nedslagsfeltet.

4.2.2 Grad av påvirkning

Vassdraget er ikke påvirket av inngrep bortsett fra

kraftlinjen gjennom Skalsadalen.

4.2.3 Kulturminner

Området er generelt rikt på samiske kulturminner.

Det er ikke registrert kulturminner med opplevelsesverdi i nedbørfeltet.

4.3 Dagens bruk

4.3.1 Brukergrupper

Vassdraget brukes kun sporadisk til friluftsliv.

Viktigste brukergrupper er lokalbefolkningen, bosatt ved Jøkelfjorden og i Langfjordbotn.

Øksfjordjøkelen brukes noe til breturer av tilreisende, vesentlig fra Tromsø og Alta, men og fra utlandet. Skalsaelvas nedslagsfelt har imidlertid en underordnet funksjon i denne sammenheng.

4.3.2 Aktuelle aktiviteter

Bruksinteressene i området er generelt beskjedne. De viktigste aktivitetene er turer til fots og på ski, samt bruk av områdene rundt Skalsa i forbindelse med båtturer.

Nedenfor følger en kort beskrivelse av de viktigste aktivitetene/mulighetene:

Turgåing til fots/på ski

Området, spesielt Skalsadalen er godt egnet til slike aktiviteter, men bruken er beskjeden, oftest kortere turer enten fra Skalsa eller fra Langfjordbotn, vanligvis i forbindelse med jakt, fiske eller bærplukking.

Båtliv

Ved Skalsa, der vassdraget renner ut i sjøen, er det idylliske enger, godt egnet til resting og rekreasjon i forbindelse med båtturer. Området brukes i mindre grad til slike formål av lokalbefolkningen.

Fiske

Vassdraget er ikke mye brukt til sportsfiske.

Jakt

Vassdraget er lite brukt til jakt, men det drives sporadisk småviltjakt i området, vesentlig etter fjellrype.

Høsting

Forekomsten av blåbær er god i Skalsadalen. Molter er det lite av. Bruken av bærressursene er svært begrenset.

4.3.3 Omlandsregistreringer

Lokalt finnes det andre områder som er mer attraktive for friluftslivet. Dersom lokalbefolkningen drar på båttur, går turen ofte til den nærliggende Tverrfjorden. Et annet mye brukt utfluktsmål er Isfjorden innerst i Jøkelfjorden der Øksfjordjøkelen kalver rett i fjorden.

I Kvænangen har en svært god tilgang på gode jakt-, fiske- og bærområder, dette, sammen med den vanskelige tilgjengeligheten til Skalsavassdraget, er trolig årsaken til de begrensede bruksinteressene i nedslagsfeltet.

5 Reiseliv

5.1 Eksisterende reiselivsbedrifter

Det er ingen reiselivsbedrifter i Skalsavassdraget.

Nærmeste reiselivsbedrift er Alteidet Camping, ca. 10 km fra Skalsa.

5.2 Attraksjoner og aktiviteter

Den viktigste attraksjonen i vassdraget er det storslåtte og nær urørte landskapet.

Innerst i Jøkelfjorden, ca. 3 km fra Skalsa finnes Norges eneste isbre som kalver i fjorden.

5.3 Områdets verdi for reiselivet

Skalsavassdraget har ubetydelig verdi for reiselivet i dag.

6 Plansituasjon

6.1 Kommunale planer

I generalplanen (1982) er nedslagsfeltet langt ut som "naturområde".

6.2 Verneplaner

Ingen.

6.3 Andre planer/ønsker

Vassdraget er med i Samlet plan for vassdrag.

7 Sammendrag

7.1 Friluftsliv

Skalsaelvas nedbørfelt er ca. 29 km². Området er i privat eie.

Det er ingen bosatte i nedbørfeltet, ca. 200 personer bor i nærheten av nedbørfeltet.

Vassdraget rommer svært variert og kontrastrik natur, og strekker seg fra fjorden til over 1000 m o. h. I nedbørfeltet finnes frodige grasenger ved fjorden, lettgått fjellterreng, spisse tinder og store breer.

Området tilhører naturgeografisk region 46: Vest-Finnmark kystregion.

Flora og fauna er typisk for regionen, med enkelte interessante floristiske innslag.

Det er knyttet stor opplevelsesverdi til landskapsformene, spesielt områdene rundt Øksfjordjøkelen.

Området er nesten uten inngrep, bare berørt av en kraftlinje. Naturen er villmarkspreget.

Området er vanskelig tilgjengelig, uten vegtilknytning. Det går ingen stier i området, men hoveddalen er lettgått.

Vassdraget er lite i bruk som friluftsområde, men brukes i noen grad av lokalbefolkningen, og sporadisk av tilreisende turister og brevandrere. Området har trolig først og fremst betydning som dagsturområde.

Ingen friluftslivsaktiviteter er spesielt vanlige i området, men det er godt egnet til og brukes i noen grad som turområde og som mål for båtturer på fjorden, samt sporadisk til jakt og fiske.

Det er ingen tiltak for friluftslivet i området.

En samlet vurdering tilsier at Skalsaelvas nedbørfelt har "stor verdi" for friluftslivet.

7.2 Reiseliv

Dagens reiseliv

Ingen reiselivsbedrifter ligger i eller i nærheten av Skalsaelvas nedbørfelt. Det er ingen spesielle severdigheter i vassdraget som benyttes i reiselivssammenheng.

Vassdraget har "liten verdi" både for det lokale og regionale reiselivet.

Framtidig reiseliv

Området har store landskapskvaliteter, med landsdelens største bre dels innen nedbørfeltet. Området er vanskelig tilgjengelig, men har potensiale som framtidig opplevelsesressurs.

Området vurderes til å ha "middels verdi" for framtidig reiseliv.

8 Kilder

* Befaring i vassdraget 8.8.1989.

*** Litteratur**

Kvænanen kommune 1982. Generalplan.

Miljøverndepartementet 1984. Samlet plan for vassdrag. Skalsa. 841 Skalsaelva.

Nordisk Ministerråd 1984. Naturgeografisk regioninndeling av Norden.

Norges Automobilforbund 1989. NAF veibok.

Norges Geografiske Oppmåling 1984. Nasjonalatlas for Norge. Bergrunn I.

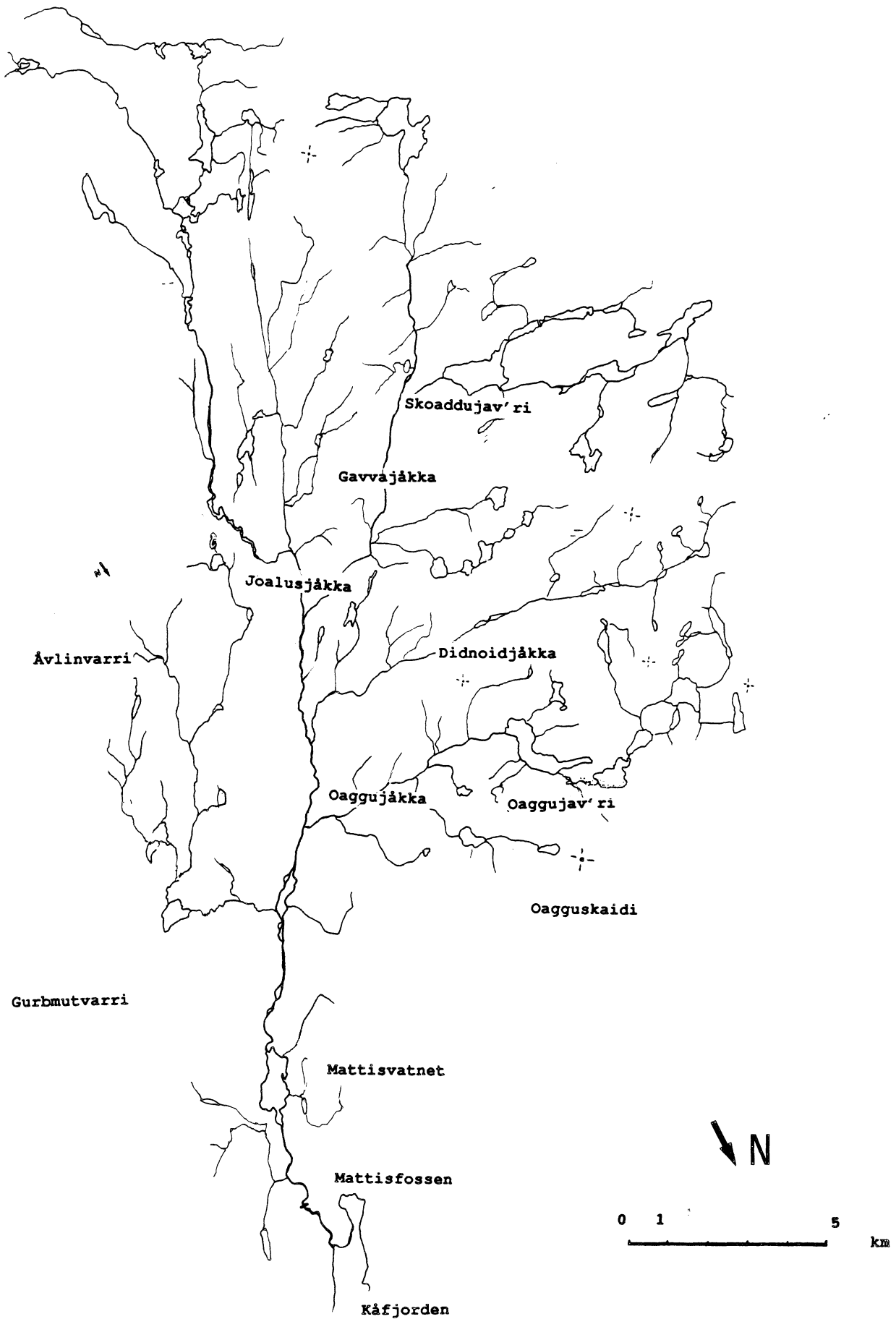
Statens kartverk. Topografisk kart 1:50 000, serie M711, kartblad 1735 II Øksfjordjøkelen.

*** Informanter**

Kvænanen kommune v/Miljøvernsjef Abrahamsen

Ruben Hansen, Jøkelfjorden

MATTISELVA

Vp 4 nr. 192 Mattiselva Alta kommune

1 Beliggenhet og omland

1.1 Stedsangivelse

Vassdraget renner ut innerst i Kåfjorden ca. 10 km sørøst for Alta. Vassdraget drenerer et større område sørøst for Kåfjorden, vest for Altavassdraget.

1.2 Atkomst

E-6 krysser Mattisvassdraget ca. 1 km ovenfor utløpet i Kåfjorden. Det går fylkesveg 7 km oppover Mattisdalen fra E-6, på nordvestsiden av vassdraget. Fra der vegen slutter går det stier innover langs hovedelva og inn langs flere av de viktigste sideelvene.

1.3 Eiendomsforhold

De nedre delene av dalen er i privat eie. Indre og høyereliggende strøk er statsgrunn.

1.4 Befolkning

Alta kommune har ca. 14 000 innbyggere. Det bor omkring 40 personer i Mattisdalen, ved Kåfjorden omlag 400 personer.

2 Naturgrunnlag

2.1 Geologi

De nordre delene av Mattiselvas nedbørfelt domineres av senprekambrisk sandstein/kvartsskifer med noen leirskiferlag.

I de søndre og største områdene av vassdraget dominerer skjønne bergarter, vesentlig meta - arkose (Altaskifer).

Det forekommer flere steder betydelige løsmasseavsetninger, flere dannet av breelver under isavsmeltingsperioden.

2.2 Topografi

Mattisvassdraget er et relativt stort fjord til fjellvassdrag. Nedslagsfeltet er ca. 325 km².

Ca. 500 m ovenfor utløpet i Kåfjorden ligger Mattisfossen, en 40 m høy, langstrakt foss.

Mattisdalen er ovenfor fossen en bred, skogkledd U - dal. I bunnen av denne løper Mattiselva opp til samløpet med Didnoidjåkka, omlag 18 km ovenfor utløpet. Dalen ender her i to korte V - daler, der hhv. Krokrelva og Joalusjåkka kommer ned fra de viddelignende fjellpartiene i sør.

Dalsiden øst for hovedelva er høy og bratt, den stiger over 300 m, med ur langs lifoten. Vestsiden har noe mer variert og avrundet topografi.

De største arealene i nedslagsfeltet ligger sør og vest for hoveddalen. Viktige sideelver fra vest er (regnet nedenfra), Oaggujåkka (Fiskerelva), Didnoidjåkka (Flintelva) og Gavvajåkka (Krokrelva). Fra sør kommer Joalusjåkka og Rav'dujåkka (Helleelva). Eneste sidevassdrag av betydning fra øst er Cikkanjåkka. De sørvestlige delene av nedslagsfeltet er fjellområder med småkupert og variert topografi. I de nordvestre delene, omkring Oaggujåkka er relieffet mer utpreget, og her finner vi også de høyeste toppene, representert ved Oagguvarri som når opp i 845 m o. h.

Sørover fra disse områdene får terrenget slakere former, og sør og øst for hovedvannstrengen har terrenget viddepreg.

I selve Mattisdalen er det få vatn, men Mattisvatnet, som ligger rett ovenfor Mattisfossen, er et av de største i hele vassdraget. I fjellområdene rundt hovedelva er det et utall vatn og tjern, de fleste lokalisert over tregrensa. De største vatna er Oaggujav'ri (Fiskervatn), Skoaddujav'ri (Stuevatn) og Loac'cajav'ri.

2.3 Klima

Klimaet er submaritimt (i nord) til svakt kontinentalt (i sør). Området hører med til de kystnære delene av Finnmarksvidda.

Nedbørmengden er sparsom, trolig 400 - 500 mm årlig. Størst andel av nedbøren faller i høstmånedene.

Vintrene er kalde, med lange perioder med svært lave temperaturer, spesielt i indre deler av vassdraget. Somrene er generelt kjølige, men det er årvisse korte perioder med lokalt høye temperaturer.

2.4 Vegetasjon

De lavereliggende delene av elvedalene, opp til ca. 350

m o. h. er skogkledd. Skogene domineres av bjørk, men furu er også vidt utbredt, oftest isprengt bjørkeskogen. Furu med uvanlig store dimensjoner finnes stedvis langs Mattiselva.

I fjellområdene rundt vatn og bekker er subalpin vegetasjon dominerende, med rikelige forekomster av dvergbjørk, lyng og vier. De høyereliggende områdene har mellom - høyalpin vegetasjon, dvs. usammenhengende vegetasjonsdekker, med mye blokk og ur. Det er registrert flere rike fjellplantelokaliteter i området.

Det finnes et større myrområde ved sørenden av Mattisvatnet. Områdene i sørøst, f.eks. omkring Cikkanvarri, har store arealer med myr. I vest er det beskjedne myrarealer.

2.5 Naturgeografisk region

I området møtes tre naturgeografiske regioner:

- Region 44: Troms submaritime bjørk- og furuskogsregion, underregion c) Lyngen - Alta området.

- Region 48: Finnmarks submaritime bjørk- og furuskogsregion, underregion a) Områdene sørvest for Lakselv.

- Region 36: Nordlands, Troms og Lapplandshøgfjellsregionen, underregion d) Indre fjellområder.

Landskap og vegetasjon preges av dette, beliggende i overgangen mellom de utpregede fjellområdene langs kysten mellom Lyngen og Alta, og de viddepregede lavfjellsområdene i Finnmark.

3 Inngrep

3.1 Eksisterende inngrep

3.1.1 Landbruk

Det er ca. 10 gårdsbruk i Mattisdalen, de fleste drives av bosatte på de enkelte brukene. Melkeproduksjon er viktigste driftsmåte, dels supplert med skogbruk og utmarksnæring.

Samlet er det omlag 1000 daa dyrket mark i Mattisdalen, lokalisert til de nedre delene med

vegtilknytning.

Det hogges sporadisk furu til skurlast i dalen, forøvrig avvirkes mindre kvanta bjørk til brensel til lokalt bruk.

3.1.2 Reindrift

Tre reinbeitedistrikter ligger innenfor nedslagsfeltet, hhv. Lakkonjarga, Orda og Kautokeino høstebeite.

Området er sentralt som flytteområde for hele Vest-Finnmark, og har viktige vår-, sommer- og høstbeiter.

Det er flere reingjerder i nedslagsfeltet, og landskap og vegetasjon er preget av beite.

3.1.3 Bebyggelse

Bebyggelsen i dalen knytter seg i all hovedsak til de overnevnte gårdsbrukene.

Det er nylig etablert en villmarksgård ved utløpet av Oaggujokka i Mattiselva, Ongajokksetra, bestående av flere hus, som skal fungere som bolighus og turiststasjon.

Ved to av fjellvatna står det fiskerhytter, likeledes er det plassert en hytte langs høyspentlinja gjennom nedslagsfeltet.

3.1.4 Veger

E-6 krysser vassdraget i overkant av Mattisfossen.

En fylkesveg går 7 km inn i dalen.

Fra vegens ende går det traktorveg fram til Ongajokksetra.

3.1.5 Kraft- og telefonlinjer

I nedre del av dalen går det lokale kraftforsyningslinjer til gårdsbrukene.

En gammel, delvis nedlagt telefonlinje går gjennom dalen fram til Kvænangen.

En større høyspentlinje går gjennom store områder i indre del av nedslagsfeltet.

Flere ulike linjespenn krysser nedre del av vassdraget ved Kåfjorden.

3.1.6 Regulerings- og forbygninger

Mattiselva er en typisk flomelv og i forbindelse med jordbruksarealene i de nedre delene er det foretatt betydelige forbygningsarbeider.

Restene av et eldre elvekraftverk av små dimensjoner er plassert i Mattisfossen.

3.1.7 Andre inngrep

En vinterløype for motorferdsel i utmark, går på vestsiden av dalen fra Mattisvatnet inn til Oaggujav'ri, videre i indre deler av nedslagsfeltet, delvis langs vannskillet rundt og ned mot Eiby.

Fra Eiby går det en sommerløype for motorferdsel i utmark inn til Skoaddujav'ri.

3.2 Grad av påvirkning

Nedre deler er preget av veger og landbruksvirksomhet.

De indre delene av vassdraget er preget av urørt natur, på tross av den store kraftoverføringslinjen som går gjennom området og det velutviklede løypenettet for motorferdsel i utmark.

4 Friluftsliv

4.1 Egnethet

4.1.1 Tilgjengelighet

Området ligger i nærheten av og lett tilgjengelig fra Alta.

Nedslagsfeltet er lettest tilgjengelig i nedre deler, langs E-6 og fra vegen i Mattisdalen.

Både fra vegslutt i Mattisdalen, fra Kvænangen og fra Eibyområdet går det tildels gode stier innover til vassdraget.

Fra Eiby går en sommerrute for motorferdsel (traktor, terrengsykkel) opp mot Gurbmutvarri og videre inn til Skoaddujav'ri.

Om vinteren går det scooterløype på vestsiden av Mattisdalen fram til Oaggujavri, videre innover i området, langs vannskillet rundt og ned til Eibyområdet.

4.1.2 Fysisk egnethet

Vassdraget er meget godt egnet for en rekke friluftslivsaktiviteter.

Nedslagsfeltet har store kvaliteter som turområde, gjerne i forbindelse med jakt, fiske og bærplukking, både sommer og vinter.

Det er lett å ta seg fram i området, men landskapet er variert og har stor opplevelsesverdi.

Vassdraget har en usikker bestand av anadrom laksefisk og er etter at laksetrappa er kommet i drift lakseførende i ca. 13 km. Det er gode forekomster av røye og aure i elver og vatn i hele vassdraget, med enkelte særlig gode fiskevatn.

Mange viltarter finner gode biotoper i Mattiselvas nedslagsfelt. Viktige jaktbare arter som lirype og fjellrype har tildels store bestander i området. Etter Finnmarksforhold er elgbestanden god. Forholdene for jakt er derfor gode.

Forekomster av store rovdyr og rovfugl er med på å øke opplevelsesverdien.

De østlige delene av nedslagsfeltet har gode forekomster av molte.

Mattisvatnet og de nedre delene av Mattiselva kan egne seg for bading og kanopadling.

Slettene ved utløpet i Kåfjorden er egnet for rasting og camping.

4.1.3 Tilrettelegging

Det er få tilretteleggingstiltak friluftslivet i nedslagsfeltet. De viktigste nevnes kort nedenfor.

Hytter

Kåfjord Jeger- og Fiskerforening har hytte ved Oaggujavri. Deler av hytta er åpen for alle. En åpen hytte står ved utløpet Skoaddujav'ri.

Fiskestell

I Mattisfossen er det bygd en stor laksetrapp (1966-82). Trappen omtales som Nord-Europas største. Det er stor usikkerhet knyttet til trappas effekt.

I Mattisvatnet er det en overveldig bestand av røye, og det drives aktivt uttynningsfiske med tanke på å bedre fiskens kvalitet.

Det drives et aktivt fiske i Onggajav'ri, også med tanke på å opprettholde den gode kvaliteten på fisken.

Veger, stier, motorferdselløyper

Det er som nevnt gode adkomstmuligheter på veger, stier og langs motorferdselløyper i og inn til Mattiselvas nedslagsfelt. Både fra Mattisdalen og Eiby kan man gå langs sti over til Kvænangen. Fra Mattisdalen er det sti fram til Oaggujavri.

4.2 Opplevelsesmuligheter

4.2.1 Landskapskvaliteter, spesielle naturforekomster

Nedslagsfeltets største verdi er at det utgjør et større område med villmarkskvaliteter, uten omfattende inngrep.

Her er bestander av flere store rovdyr, gode forekomster av flere rovfugler og store bestander av jaktbart småvilt og røye i fjellvatna.

Nedre deler av dalen er skogrik, dels med urskogspreg ovenfor Oaggujákkas samløp med Mattiselva. Det finnes flere rike plantelokaliteter i området, bl.a i sørenden av Mattisvatnet.

4.2.2 Grad av påvirkning

Størstedelen av vassdragets nedslagsfelt er tilnærmet urørt. En større kraftoverføringslinje skjemma søndre del av vassdraget. Delområdene i vest er helt uten inngrep.

4.2.3 Kulturminner

Området har varierte forekomster av samiske kulturminner, men disse er mindre aktuelle som besøkslokaliteter i friluftslivssammenheng.

Den gamle telegraflinjen mellom Alta og Kvænangen er et verdifullt kulturminne fra nyere tid, og interessant i denne sammenheng, i og med at en viktig sti løper langs denne traseen.

4.3 Dagens bruk

4.3.1 Brukergrupper

Bosatte i Alta kommune er den største brukergruppen i Mattisvassdraget, mest intensivt brukes området av lokalbefolkningen i Mattisdalen og i Káfjord.

Det foregår organisert bruk av området i undervisningssammenheng av skoler i Alta, på ulike nivåer.

Området brukes noe av befolkningen i Kvænangen også, i forbindelse med stien mellom Mattisdalen og Kvænangen.

Tilreisende bruker området vesentlig til fotturer, jakt og fiske. Den største andelen er nordmenn, men også utlendinger finner vegen til de lettest tilgjengelige deler av vassdraget.

4.3.2 Aktuelle aktiviteter

Området benyttes til en rekke aktiviteter. Nedenfor følger en kort beskrivelse av de vanligste aktivitetene.

Turgåing til fots/på ski

Området er meget godt egnet for slike aktiviteter. Området ligger så nære befolkningskonsentrasjonene i Alta kommune at det delvis fungerer som nærområde for disse gruppene.

Størrelsen på området, og sammenheng med omkringliggende arealer gjør det godt egnet også for lengre dagsturer og overnattingsturer.

Stiene over mot Kvæningen brukes relativt hyppig. Andre stier i området brukes mye i forbindelse med høstingsaktiviteter, f.eks. stien fram til Oaggujavri i forbindelse med fiske, og stiene fra Eiby mot Gurbmutvarri og Cikkanvarri i forbindelse med bærplukking og jakt.

Fiske

Det er store fiskeinteresser knytta til vassdraget. Endel av fisket grenser mot rent næringsfiske.

Fiskeinteressene er i første rekke knyttet til innlandsfiske etter røye, både sommer og vinter. Lokalbefolkningen, organisert i Kåfjord Jeger- og Fiskerforening, driver svært aktivt fiske i Oaggujavri. Også i andre vatn og elver drives det fiske, men mindre intensivt, pga. større avstand fra veg.

Området er kjent for flere gode fiskevatn.

I Mattisvatnet fiskes det mest vinterstid fra isen. Adkomsten til Oaggujavri og flere andre fiskevatn er særlig god vinterstid pga. motorferdselløypene i området.

Fisket etter laks, sjøaure og sjørøye er lite attraktivt pga. svake eller manglende bestander. Kåfjord JFF forpakter elvefisket, og har forbudt fiske nedenfor trappa. I følge offisiell statistikk fanges det årlig fra 0 - 80 kg anadrom laksefisk i vassdraget (1981 - 1987).

Jakt

Mattisdalen er regnet som et godt elgområde i Finnmark. Årlig felles det tre - fire elger i nedre del av dalen. Elgjakten drives i hovedsak av lokalbefolkningen.

Deler av nedslagsfeltet er kjent som et godt terreng for rypejakt. I de vestlige delene er det store

forekomster av fjellrype, mens det nede i liene og ved Cikkanvarri og Gurbmutvarri i tillegg er lirype. Navnsetting i området illustrerer de gode forekomstene av rype. Sør for Cikkanvarri ligger Av'linvarri, eller Rypehompane.

I følge undersøkelser i forbindelse med Samlet Plan for vassdrag ble det fastslått at størstedelen av jegerne i området kom fra Kåfjord, i indre deler også en del fra Kvæningen.

Rypejakta foregår i sin helhet på statsgrunn, og det selges jaktkort for statsgrunn på alle postkontor. Jakta er derfor i utgangspunktet åpen for alle nordmenn som fyller de krav som stilles til alle som ønsker å drive jakt. Utlendinger som ikke er bosatt i landet kan søke om tillatelse.

Båtliv

Bruk av robåt o.l. på vannene i vassdraget knytter seg i første rekke til utøvelse av fiske. I nedre del av vassdraget, på Mattisvatnet og i elva ovenfor og nedenfor vatnet er det muligheter for kanopadling o.l., men bruken til slike formål er beskjeden.

Bading

På varme sommerdager bades det i Mattiselva og ved utløpet i Kåfjorden.

Høsting

Det finnes molte, blåbær og tyttebær i området. Størst bruksinteresse knytter seg til myrområdene på østsiden av dalen, der det er gode forekomster av molte.

Andre aktiviteter

På slettene langs E6 ved utløpet i Kåfjorden er det mye resting, villcamping o.l. av turister.

4.3.3 Omlandsregistreringer

Mattisvassdraget ligger i nordre del av et større urørt videområde mellom Reisadalen og Kautokeino.

I Altaområdet finnes det flere naturområder som er godt egnet for mange former friluftsliv. Mattiselvas funksjon knytter seg først og fremst til at nedslagsfeltet tilbyr letttilgjengelig natur som er lite preget av inngrep. I tillegg er vassdraget et svært viktig lokalt område for småviltjakt og innlandsfiske.

5 Reiseliv

5.1 Eksisterende reiselivsbedrifter

Ved utløpet av Oaggujákka i Mattiselva ligger Ongajoksetra.

Setra, som startet opp sent i 1988, ønsker å profilere seg som en fjellstue med et kvalitativt godt tilbud.

Denne "villmarksgården" tilbyr overnatting, villmarksmat og opplevelser i dalen, enten til fots eller på hesteryggen.

Distriktenes utbyggingsfond har støttet etableringen. Det tas sikte på to ansatte ved bedriften.

I Alta, ca. 10 km fra Mattiselva, ligger det flere reiselivsbedrifter, hoteller, pensjonater og campingplasser.

5.2 Attraksjoner og aktiviteter

Områdets viktigste attraksjon er den relativt lettligjengelige villmarksnaturen i Mattisdalen og omkringliggende områder.

Enkelte interesserte besøker laksetrappa og Mattisfossen.

Nedbørfeltet er generelt rikt på verneverdige områder og dyre- og plantearter.

5.3 Områdets verdi for reiselivet

Lokalt

Mattiselvas nedbørfelt inngår som et helt sentralt element i virksomheten til den eneste etablerte reiselivsbedriften i området.

Området brukes ikke direkte av reiselivet i Alta, men inngår som en del av et allsidig tilbud om naturopplevelser i distriktet.

Regionalt

Altadistriktet er et av tre hovedsatsningsområder innen reiseliv i fylkesplanen for Finnmark 1987-91. Mattisvassdragets betydning i denne sammenheng er i dag foreløpig begrenset.

6 Plansituasjon

6.1 Kommunale planer

Det foreligger ingen aktuell kommuneplan for kommunen.

Et privat planforslag tar opp spørsmålet om etablering av camping- og turistsenter ved Káfjorden, på slettene ved utløpet av Mattiselva.

6.2 Verneplaner

Det foreligger planer om vern av vern av et våtmarksområde ved Mattisvatnet.

Lokalt ivres det for vern av de indre og urørte delene av Mattisdalen.

6.3 Andre planer/ønsker

I Finnmark fylkeskommunes fylkesplan for 1987-91 står Altadistriktet oppført som et av tre hovedsatsingsområder for reiseliv i fylket.

Mattisvassdraget er med i Samlet plan for vassdrag.

7 Sammendrag

7.1 Friluftsliv

Mattiselva er et stort fjord til fjellvassdrag, med et nedslagsfelt på 325 km². Bortsett fra jordbruksområdene nederst i dalen er nedbørfeltet statsgrunn.

Det bor ca. 400 mennesker i nærheten av vassdraget, men avstanden til Alta, med 14 000 innbyggere er kort.

Landskapet i området preges av vide, nederst skogkledde daler, mer relieffpregede områder i vest og store viddeområder i sør. Høydeforskjellen i området er fra 0 til ca. 850 m o. h.

Nedbørfeltet ligger i overgangen mellom tre naturgeografiske regioner, hhv.

region 44: Troms submaritime bjørk- og furuskogsregion, underregion b) området Lyngen - Alta.

region 48: Finnmarks submaritime bjørk- og

furuskogsregion, underregion a) området sørvest for Lakselv.

region 36: Nordland, Troms og Lapplands høgfjellsregion, underregion d) indre fjellområder på granitt.

Området har en rik og variert flora og fauna, med betydelige arealer skog. Det er bestander av flere uvanlige dyre- og plantearter. Store deler av området domineres av villmarkspreget natur. Inngrepene er først og fremst konsentrert til de nedre delene, men en større kraftoverføringslinje går gjennom indre deler av nedbørfeltet.

Ekstern tilgjengelighet er god. E-6 krysser nedre deler av vassdraget, og fra E-6 går det veg ca. 7 km oppover dalen. Det går flere stier inn til og gjennom nedbørfeltet, og terrenget er stort sett lett å ta seg fram i. Løyper for mootorferdel i utmark bidrar ytterligere til å lette tilgjengeligheten til området.

Området har først og fremst betydning som friluftsområde for befolkningen i Alta, viktigst for bosatte i Mattisdalen og Kåfjord. Men avstanden fra Alta og Eiby er såpass kort at området kan brukes som nærområde av hele befolkningen i Alta. Nedbørfeltets størrelse og tilgrensing til liknende områder gjør det også velegnet for turer av lengre varighet.

Vanligste friluftaktiviteter i området er fiske, jakt og bærplukking, oftest i forbindelse med fot-og skiturer.

Det er ikke mange tilretteleggingstiltak spesielt for friluftslivet. Det er stier og enkelte traktorveger i området, og ved to av fiskevatna er det åpne hytter. I Mattisfossen er det etablert en stor fisketrapp. Det er knyttet usikkerhet til trappas effekt.

Befolkningen i Alta har alternative friluftsområder, men Mattisdalen har en spesiell funksjon som et villmarkspreget stort friluftsområde i nærheten av store befolkningsgrupper.

Det er foreslått vern av et våtmarksområde ved Mattisvatnet. Nær utløpet er det planer om å etablere en campingplass.

En samlet vurdering av Mattiselvas verdi for friluftslivet tilsier at vassdraget har "meget stor verdi" for friluftslivet.

7.2 Reiseliv

Dagens reiseliv

En nystartet reiselivsbedrift ligger i Mattiselvas nedbørfelt. I Alta, ca. 10 km unna, ligger det en rekke reiselivsbedrifter, av ulik karakter. Ongajoksetra, inne i området baserer hele sin virksomhet på de naturgitte omgivelsene. For reiselivsbedriftene i Alta har Mattisvassdraget ingen direkte betydning, men inngår som et element i et stort tilbud av naturopplevelser.

Vassdraget har "stor verdi" for dagens reiseliv.

Framtidig reiseliv

Altadistriktet er et av tre hovedsatsningsområder i reiselivsplanen for Finnmark 1987-91, med en tiltenkt hovedfunksjon som innfallsport til fylket.

Det foreligger planer om et campingsenter ved Mattiselvas utløp i Kåfjorden.

Vassdraget vurderes å ha "stor verdi" for det framtidige reiselivet i fylket.

8 Kilder

* Befaring 9.8.1989.

* Litteratur

Alta kommune 1989. Hovedutfordringer for kommuneplanen 1989 - 2000. Notat.

Alta kommune 1989. Løyper for motorferdsel i utmark. Kart.

Alta kommune 1989. Vi lander i Alta. Informasjonsbrosjyre.

Berg, M. 1964. Nordnorske lakseelver.

Finnmark fylkeskommune 1987. Fylkesplanen 1987-91.

Finnmark jordsalgskontor 1989. Småviltjakt i Finnmark 1989-90. Brosjyre.

Miljøverndepartementet 1984. Samlet plan for vassdrag. Mattiselva. 852 Mattiselva.

Norges Automobilforbund 1989. NAF veibok.

Norges geografiske oppmåling 1984. Nasjonalatlas for Norge. Berggrunn I.

Statens kartverk. Topografisk kart 1:50 000, serie M711, kartblad 1834 I Alta, III Nabar, IV Flintfjellet.

* Informanter

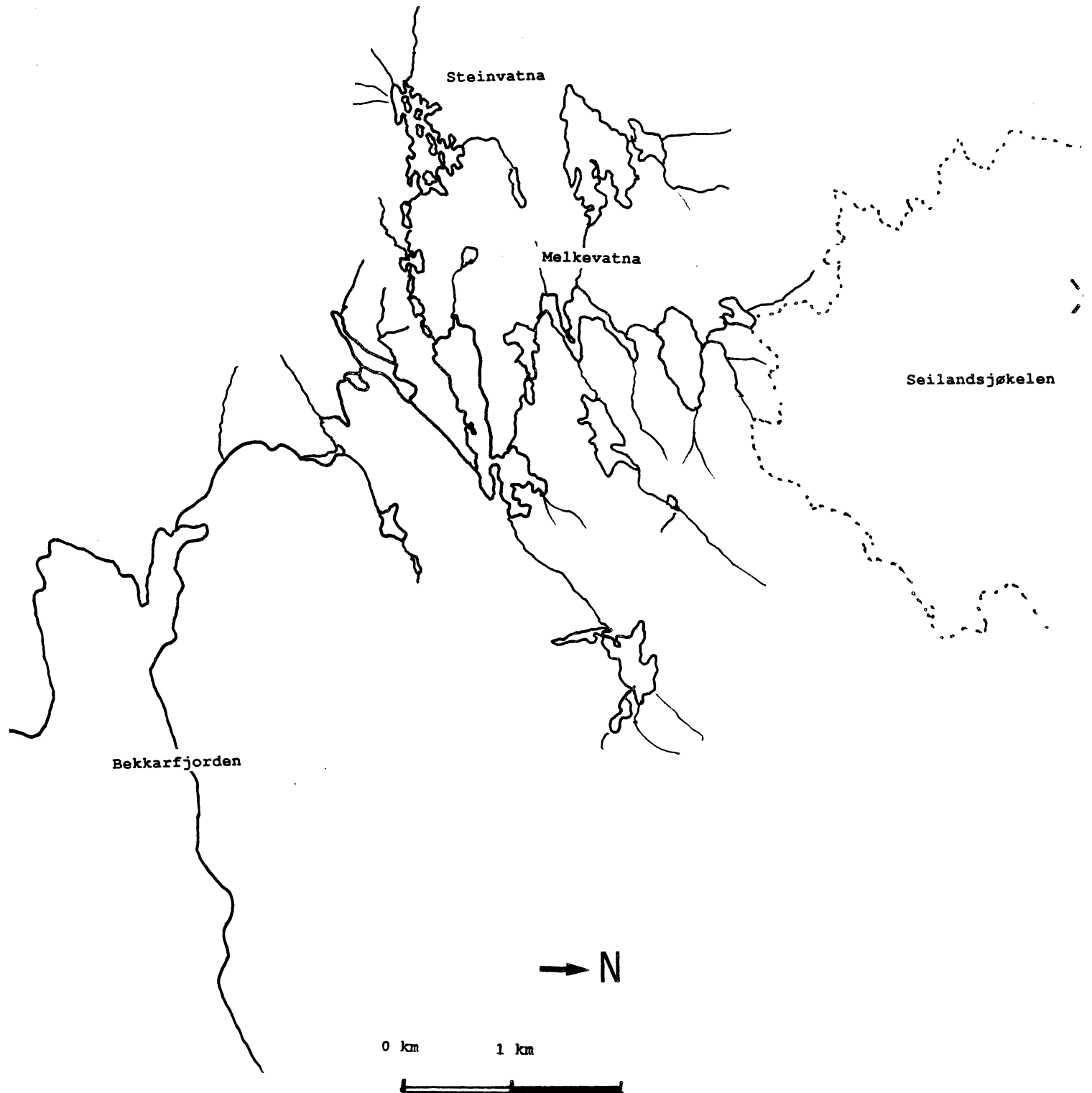
Alta kommune v/miljøvernrådgiver Lehmann

Alta naturvernlag v/Nordbakke

Fjelltjenesten i Finnmark, avd. Alta v/Halvorsrud

Ongajoksetra v/Kjellmann Pedersen

MELKELVA

Vp 4 nr. 193 Melkelva Alta kommune

1 Beliggenhet og omland

1.1 Stedsangivelse

Vassdraget ligger på øya Seiland, i ytre del av Altafjorden. Elva renner ut i Store Bekkarfjorden, på sørøstsiden av øya, og drenerer et område mellom Store Bekkarfjorden og opp på Seilandsjøkelen.

1.2 Atkomst

Ekstern tilgjengelighet er vanskelig. Det er behov for båt for å komme til store Bekkarfjord. Ingen lokal rutebåt har regulære anløp i nærheten av vassdraget. Fra bosettingene på sørvestsiden av Seiland er det fra 5 - 7 km til de sørvestre delene av nedslagsfeltet.

Det er ingen stier i området, men terrenget er stort sett lett å ta seg fram i.

1.3 Eiendomsforhold

Hele nedbørfeltet er statsgrunn.

1.4 Befolkning

Vassdraget ligger i Alta kommune, som har ca. 14 000 innbyggere.

Det er ingen bosatte i Melkelvas nedslagsfelt.

2 Naturgrunnlag

2.1 Geologi

På Seiland er de kaledonske skyvedekkene gjennomtrengt av dypbergarter.

I største delen av vassdragets nedbørfelt består berggrunnen av peridotitt. Bergarten er sammensatt av olivin og pyroksen.

I tillegg finnes mindre områder med hornblenditt, bestående av hornblende sammen med noe olivin, og i sør og nord gabbro.

Morfologisk preges landskapet sterkt av markerte sprekkesystemer/svakhetssoner i berggrunnen i øst - vest retning.

Store deler av nedbørfeltet har vært dekket av breen en eller flere ganger de siste 300 år. Store deler av området er breskurt berg, men det finnes også ulike kvartærgeologiske avsetninger, randmorener, dødislandskap mm.

2.2 Topografi

Melkelvassdraget er et fjord til fjellvassdrag med et nedbørfelt på 41 km².

Fra fjorden fører en kort, trang dal opp på et småkupert platålandskap med vertikal utstrekning fra 200 - 350 m o. h. Dette platålandskapet, med sitt øst - vestgående sprekkesystem, fører til et variert elveløp, med mange småvatn og tjern. Platålandskapet stiger gradvis mot nord, og fra ca. 500 m o. h. dekker platåbreen Seilandsjøkelen landskapet.

Melkelvassdraget er det største vassdraget på Seiland, og et typisk brevassdrag, men det finnes også deler av nedslagsfeltet som ikke er brepåvirket.

De største vatna er Melkevatna, og nordre og søndre Steinvatn.

2.3 Klima

Området har kystklima med gjennomsnittlig årsnedbør fra 1000 - 1200 mm.

Klimaet generelt er kjølig, med mild vinter og sval sommer. Trolig er juli varmeste og februar kaldeste måned.

2.4 Vegetasjon

Vegetasjonen i området varierer.

I nordre og høyereliggende områder opp mot breen dominerer karrige pionersamfunn. De midtre delene består av ordinær fjellvegetasjon, med rabber og snøleier. Det er ingen større myrer i nedbørfeltet, men enkelte bakkemyrer.

I de nedre delene av vassdraget er det svært frodig vegetasjon. Her finner vi også de eneste forekomstene av skog, bestående av bjørk. Høgstaudeenger er relativt utbredt, ofte med meterhøy vegetasjon av turt, kvitbladtistel og store bregner. På tørrere områder finnes tørrenger med

en rekke plantearter.

Nederst langs fjorden finnes små arealer strandeng.

2.5 Naturgeografisk region

Vassdraget ligger i sin helhet innenfor region 46:

Vest - Finnmarks kystregion.

Regionens østre del preges av et bølgende platåterreng i indre deler av øyer og halvøyer, med relativt åpne vik mot fjorder og sund. Fjellsidene mot hav og fjorder er bratte.

3 Inngrep

3.1 Eksisterende inngrep

3.1.1 Reindrifft

Nedbørfeltet ligger i reinbeitedistrikt 24A - Seiland. Området brukes som vår-, sommer- og høstbeite.

Det er satt opp et merkegjerdet sør for Melkevatn.

3.1.2 Andre inngrep

Området brukes sporadisk også som sauebeite.

3.2 Grad av påvirkning

Vassdraget er helt uten vesentlige inngrep, og uten vanlige tekniske anlegg som bebyggelse, vegger og kraftlinjer i noen del av nedbørfeltet.

4 Friluftsliv

4.1 Egnethet

4.1.1 Tilgjengelighet

Området er vegløst, og det er heller ikke rutegående båter som anløper store Bekkarfjord. En er derfor avhengig av privat båt eller skyss for å komme til vassdraget, hvis en ikke velger å ta seg fram fra de bebodde delene av øya.

Det er ingen stier i området, men terrenget er tildels lett å ta seg fram i.

4.1.2 Fysisk egnethet

Området er egnet til turgåing, både sommer og vinter. Pga. den avsides beliggenheten egner området seg best til heldagsturer og overnattingsturer, gjerne kombinert med båttur.

Landskapet har en helt særegen form, og med frodige områder ved fjorden, småkuperte fjellområder innefor og breen sentralt på øya.

Jaktbare viltarter som fjellrype, lirype og hare forekommer, tildels i store bestander.

Melkelva har en liten bestand av sjørøye nederst. Søndre Steinvatn har bestand av aure.

4.1.3 Tilrettelegging

Melkelvas nedslagsfelt er helt uten tilrettelegging.

4.2 Opplevelsesmuligheter

4.2.1 Landskapskvaliteter, spesielle naturforekomster

Melkelvas nedbørfelt utgjør et helt spesielt naturområde. Det representerer et kystnært villmarksområde, med korte avstander mellom frodige fjordbukter og store breer.

Nærheten til isbreen og de tydelige sporene etter breaktivitet gjør området særlig instruktivt.

Floraen i nedre del av vassdraget er svært frodig, og Seiland er generelt interessant i plantegeografisk sammenheng.

Enkelte sjeldne rovfugler finnes i området. Faunaen forøvrig er typisk for distriktet, men med tildels store forekomster av småvilt.

4.2.2 Grad av påvirkning

Vassdraget er helt uten inngrep, bortsett fra enkelte reingjerder.

4.2.3 Kulturminner

Området generelt er rikt på samiske kulturminner, fra en lang tidsperiode.

Forøvrig kjenner en ikke spesielle forekomster av kulturminner som kan være med på å gi området økt opplevelsesverdi.

4.3 Dagens bruk

4.3.1 Brukergrupper

Nedre deler av vassdraget, med hele Bekkarfjorden, brukes mye som utfartsområde med båt av befolkningen i Alta, vesentlig bosatte i Korsfjord - Lerresfjordområdet.

Den lokale turistforeningen har arrangert turer til Seilandsjøkelen, bl.a. med utgangspunkt i store Bekkarfjorden.

Spesielt interesserte driver jakt, i mindre grad fiske.

Bruken av området generelt er liten.

4.3.2 Aktuelle aktiviteter

Melkelvassdraget har kvaliteter som gjør det egnet for flere friluftaktiviteter.

De viktigste aktivitetene er:

- turgåing og skigåing, inkludert brevandring
- småviltjakt
- fiske
- rekreasjon og opphold i forbindelse med båtliv

Turgåing til fots/på ski

Pga. vassdragets beliggenhet utøves disse aktivitetene først og fremst av spesielt interesserte, som kjenner det særpregede og spesielle landskapet i vassdraget. Enten som rene turer, vanligvis opp mot og på Seilandsjøkelen, eller som del av jaktutøvelse.

Fiske

Sportsfiske drives i beskjedent omfang. Vassdraget har bestand av sjørøye 1 km oppover vassdraget fra fjorden. Søndre Steinvatn har en ukjent bestand av aure.

Fisket i området er fritt for alle som har løst fisketrygdavgift.

Jakt

Viktigste jaktbare viltarter er fjellrype og hare. Lokalt i nedre del av vassdraget forekommer lirype. Produksjonen av fjellrype og hare kan periodevis være betydelig.

Området er brukt og betegnes som verdifullt av jegere som foretrekker jakt i villmarkspregede områder.

Arealet er statsgrunn, og alle norske borgere kan

løse jaktkort på postkontoret.

Båtliv

Størst bruk av området knytter seg trolig til indre delen av store Bekkarfjorden som utfartsmål ved båttur. Den lune fjorden, den frodige vegetasjonen og kontrastene til fjell- og breområdene innenfor gjør området spesielt opplevelsesrikt og attraktivt.

4.3.3 Omlandsregistreringer

Melkelvas nedslagsfelt henger sammen med større tilsvarende urørte og varierte naturområder på Seiland.

Både på Seiland og de andre øyene rundt, bl.a. Sørøya og Stjernøya, finnes alternative områder, men trolig ingen med samme opplevelses- og egnethetsverdi i forhold til brukerne av Melkelva og store Bekkarfjord.

5 Reiseliv

5.1 Eksisterende reiselivsbedrifter

Det er ingen reiselivsbedrifter i området. De nærmeste er lokalisert i Alta, ca 40 km båtreise unna.

5.2 Naturbaserte attraksjoner og aktiviteter

Vassdraget har uvanlige og kontrastrike opplevelsesverdier knyttet til urørt natur. Elva, fylkets største brevassdrag representerer noe helt spesielt i Finnmarks vassdragsnatur.

I reiselivsbrosjyrer for Alta framhves en tur i midnattssol på Seilandsjøkelen som en uforglemmelig opplevelse.

Utover dette er det ikke spesielle attraksjoner i området.

5.3 Områdets verdi for reiselivet

Lokalt

Vassdraget ligger avsides til, og har i dag ingen direkte betydning for reiselivet.

Regionalt

Betydningen for det regionale reiselivet er også beskjedent, men hele Seiland har implisitt en funksjon som severdighet ved organiserte båtturer på Altafjorden.

6 Plansituasjon

6.1 Kommunale planer

Det foreligger ingen kommuneplan for Alta kommune. En kjenner ikke spesielle planer for vassdraget.

6.2 Verneplaner

I NOU 1986:13 Ny landsplan for nasjonalparker foreslås nasjonalpark på Seiland, med utgangspunkt i Melkelvas nedslagsfelt.

6.3 Andre planer/ønsker

Vassdraget er med i Samlet Plan for vassdrag.

7 Sammendrag

7.1 Friluftsliv

Melkelvas nedbørfelt er ca. 41 km², og arealet er i sin helhet statsgrunn.

Det er ingen bosatte i eller i nærheten av nedbørfeltet. Nærmeste befolkingskonsentrasjon er Korsfjord - Lerresfjordområdet i Alta.

Landskapet er særegent og variert med elementer fra fjord-, fjell- og brelandskap. Området byr på muligheter for rike naturopplevelser. Bekkarfjorden og Seilandsjøkelen er sentrale landskaps- og opplevelselementer.

Området tilhører naturgeografisk region 46: Vest-Finnmarks kystregion.

Vegetasjonen er variert, med særlig rike vegetasjonstyper i nedre deler. Området har et for regionen typisk dyreliv.

Området er helt uten noen form for tekniske inngrep.

Ekstern tilgjengelighet er vanskelig. Det er behov for båt for å komme til Bekkarfjorden. Fra nærmeste bebyggelse på Seiland er det 6 - 8 km avstand inn til nedbørfeltet. Det går ingen stier i området, men terrenget er relativt lett å ta seg fram i.

Det er hovedsakelig folk fra Altadistriktet som bruker området. Området er mest brukt som dagstur- og helgeturområde.

Vanligste friluftslivsaktiviteter i nedbørfeltet er resting, ilandstigning og rekreasjon i forbindelse med båtturer, men området brukes også som fotturområde, da vesentlig som del av jakt eller brettur på Seilandsjøkelen. Området er generelt i liten bruk pga. tilgjengeligheten.

Det er ingen tilretteleggingstiltak i området.

Nedbørfeltet har helt spesielle kvaliteter som et avsidesliggende, kystnært villmarksområde, med særlig store natur- og opplevelseskvaliteter.

Området er foreslått vernet som nasjonalpark.

En samlet vurdering tilsier at området er av "meget stor" verdi for friluftslivet.

7.2 Reiseliv

Dagens reiseliv

Det finnes ingen reiselivsbedrifter i nedbørområdet. Nærmeste reiselivsbedrifter ligger i Alta. Reiselivsnæringen i distrikter er kjent med områdets kvaliteter, uten at det er etablert spesielle interesser eller aktiviteter i Melkelvområdet, som også er vanskelig tilgjengelig.

Området må derfor sies å ha liten betydning både for det lokale og regionale reiselivet.

Framtidig reiseliv

Vassdraget ligger i Alta kommune, som er et av tre hovedsatsningsområder i reiselivsplanen for Finnmark.

Det foreligger imidlertid ingen spesielle planer for bruk av dette vassdraget.

Om forslaget til nasjonalpark følges opp videre, kan dette medføre en økt interesse for området, sammen med en generelt økt etterspørsel etter særegne villmarksområder.

Dette tilsier at vassdragets framtidige betydning for reiselivet vurderes til å være "middels".

8 Kilder

* Vassdraget er ikke besøkt av utreder.

* Litteratur

Alta kommune 1989. Vi lander i Alta. Brosjyre.

Finnmark fylkeskommune 1986. Fylkesplan 1987 - 1990.

Finnmark jordsalgskontor 1989. Småviltjakt i Finnmark. Brosjyre.

Miljøverndepartementet 1984. Samlet plan for vassdrag. Melkelv.

Nordisk ministerråd 1984. Naturgeografisk regioninndeling av Norden.

Norges Automobilforbund 1989. NAF veibok.

NOU 1986:13. Ny landsplan for nasjonalparker.

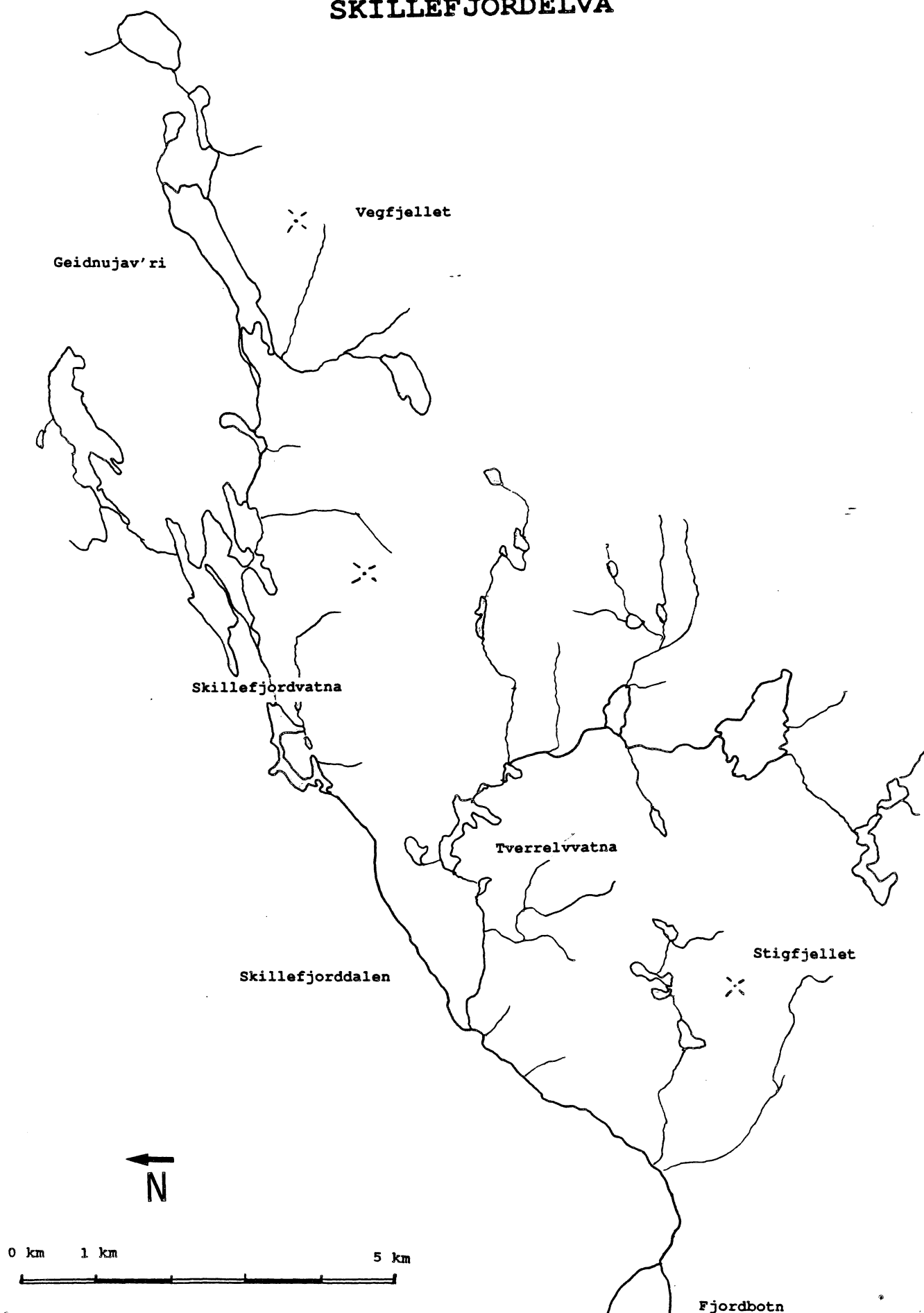
Statens kartverk. Topografisk kart 1:50 000, serie M711, kartblad 1835 I, Seiland.

Informanter

Fjelltjenesten i Finnmark v/Halvorsrud

Alta naturvernlag v/Nordbakke

SKILLEFJORDELVA

Vp 4 nr. 194 Skillefjordelva Alta og Kvalsund kommune

1 Beliggenhet og omland

1.1 Stedsangivelse

Skillefjordelva renner ut i Skillefjorden i Alta kommune, ca. 25 km nord for Alta på østsiden av Altafjorden. Vassdraget drenerer et område på Sennalandet, fjellområdet mellom Alta og Skaidi.

1.2 Atkomst

Riksveg 883 krysser utløpet av vassdraget. Fra E-6 over Sennalandet er det ca. 5 km inn til de søndre delene av nedslagsfeltet (Likksebiddinjavri). Fra E-6 går det også en stengt veg inn til Stigfjellet.

Fra Skillefjorden går det en god sti langs de nedre delene av vassdraget.

En vinterløype for motorferdsel i utmark går gjennom indre deler av nedslagsfeltet.

1.3 Eiendomsforhold

Nedslagsfeltet er i sin helhet statsgrunn.

1.4 Befolkning

I Alta kommune er det bosatt ca. 14 000 mennesker.

Skillefjordvassdraget ligger midt i mellom de to lokalsamfunnene Korsfjord og Leirfjord, som tilsammen har ca. 400 innbyggere.

I Kvalsund kommune er det ca. 1700 innbyggere. Ingen av disse er bosatt i nærheten av vassdraget.

2 Naturgrunnlag

2.1 Geologi

Berggrunnen tilhører den s.k. Raipasgruppen, og består av grønnstein og grønnskifer.

Ved Tverrelvatna og Skillefjordvatna forekommer en del breelvavsetninger. Forøvrig er det ingen

spesielle kvartærgeologiske forekomster. Blokkmark dominerer i høyfjellet.

2.2 Topografi

Skillefjordvassdraget er et fjord til fjellvassdrag, med høyeste punkt i området ca. 650 m o. h. Nedslagsfeltet er i alt 97.5 km².

Elva renner nederst gjennom en trang V-dal, med kraftig relieff, mest utpreget i vest. Fjellområdene lenger inn er også kuperte, med vatn og tjern i de fleste forsenkningene. Høydeforskjellene blir noe mindre mot øst.

Ca. 6 km fra utløpet renner Tverrelva ut i Skillefjordelva. Tverrelva er det eneste sidevassdraget av betydning, og drenerer vatna Tverrelvvatnet og Likksibiddinjavri sør for hovedvassdraget.

De viktigste hovedkildene til Skillefjordelva er Skillefjordvatna og Geidnujavri (Vegvatnet).

2.3 Klima

Klimaet i området er suboseanisk, med kalde vintre og kjølige somre. Lokalt i dalen kan imidlertid sommertemperaturen nå svært høyt.

Årlig nedbørmengde er trolig ca. 600 mm. Minimumstemperaturen i området kan komme ned mot - 25 grader celcius.

2.4 Vegetasjon

Dalen er skogbevokst nesten opp til det nederste Skillefjordvatnet. Best utviklet er imidlertid bjørkeskogen nederst. Fra samløpet med Tverrelva og oppover blir skogen mer glissen og småvokst. Enkelte partier med vegetasjonsløs rasmark stykker opp skogbildet, spesielt på nordsiden av elva, og enkelte steder helt ned til elva.

Resterende, og dominerende del av nedslagsfeltet domineres av alpin vegetasjon, med snøleier og skrinn rabbevegetasjon. I de høyestliggende delene dominerer blokkmark og berg, med et oppbrutt vegetasjonsdekke.

2.5 Naturgeografisk region

Skillefjordvassdraget ligger på grensen mellom region 44: Troms submaritime bjørk- og furuskogsregion, underregion b) Lyngen -

Altaområdet, og region 47: Øst - Finnmarks kystregion, underregion a) området vest for Laksefjord.

Landskapet gjenspeiler overgangen mellom de fjellpregede områdene i Troms - Alta regionen og de mer viddeaktige lavfjellsterrengene i Østfinnmarksregionen, men har også elementer fra region 46: Vest-Finnmarks kystregion.

3 Inngrep

3.1 Eksisterende inngrep

3.1.1 Landbruk

I Fjordbotn, ved utløpet av Skillefjordelva, ligger det to mindre bruk, med noe dyrkamark. Kun det på det ene bruket er det bosetting i dag.

3.1.2 Bebyggelse

Det er to småbruk som nevnt under 3.1.1.

På Stigfjellet, sørvest i nedslagsfeltet står en større kommunikasjonsinnretning

3.1.3 Reindrift

Området ligger i det intensivt brukte reinbeitedistrikt 23 - Seainnus/Navgasstat, og i nedslagsfeltet ligger bl.a. viktige kalvingsområder.

I tillegg flytter reinbeitedistrikt 24 A og B - Seiland gjennom Skillefjordvassdraget.

Et merkegjerdet er plassert ved Tverrelvvatn.

3.1.4 Veger

Riksveg 883 krysser utløpet av vassdraget. En liten grusveg går et hundretalls meter oppover på nordsiden av elva.

En bomveg går fra E-6 og nordover til Stigfjellet.

3.1.5 Kraft- og telefonlinjer

Kraftforsyningslinjen til Stigfjellet går fra Fjordbotn, på sørsiden av elva ca. 1 km før den går opp dalsiden og opp på Stigfjellet.

En tilsvarende kraftlinje krysser utøset i Skillefjorden.

3.1.7 Andre inngrep

På nordsiden av elva, helt nederst er det noen

mindre grustak.

3.2 Grad av påvirkning

Skillefjordelvas nedslagsfelt er lite preget av inngrep. De fleste inngrep er lokalisert ved utløpet av vassdraget. Det mest dominerende inngrep er kommunikasjonsanlegget på Stigfjellet, som er synlig i vid omkrets.

Selve vannstrengen og nedslagsfeltet forøvrig er i hovedsak uten tekniske inngrep.

4 Friluftsliv

4.1 Egnethet

4.1.1 Tilgjengelighet

De nedre delene av vassdraget er lett tilgjengelig fra Rv 883, og på stien langs nordsiden av elva.

De indre delene kan nås ved å gå langs elva, eller å ta seg inn fra E-6. Bomvegen til Stigfjellet er godt egnet for sykkel.

Om vinteren gjør løypenettet for motorferdsel i utmark de indre delene av Skillefjordvassdraget lett tilgjengelig for snøscooterbrukere.

4.1.2 Fysisk egnethet

Vassdraget er godt egnet for flere viktige friluftslivsaktiviteter.

Skillefjordvassdraget har en svært god bestand av sjøaure, og er et av få vassdrag i regionen der sjøaure er dominerende anadrom fiskeart.

Vatna på fjellet har tildels meget gode bestander av innlandsfisk, både røye og aure.

Fjellområdene i nedslagsfeltet er gode fjellrypebiotoper, og regnet som brukbare jaktterreng.

Nedslagsfeltet utgjør også en del av et større fjellparti som er godt egnet for fot- og skitur, både av kortere og lengre varighet.

Ved utløpet ligger det idylliske rasteplasser, med mulighet for bading mm.

Det er noe bær i området, vesentlig blåbær.

4.1.3 Tilrettelegging

Det er gjort få tiltak som er rettet spesielt inn mot friluftsliv.

De viktigste tilretteleggingstiltak her er:

- fiskestelltiltak i Skillefjordelva
- søppeldunker og rasteplass ved Skillefjorden

Andre tiltak, som

- veger
 - parkeringsmuligheter
 - løyper for motorferdsel i utmark
- kan være med på å bedre mulighetene for friluftsliv i området.

Nedenfor følger en kort beskrivelse av de viktigste tiltakene.

Fiskestelltiltak

Østre Altafjord jeger- og fiskerforening forpakter fiskeretten i Skillefjordvassdraget av staten. Foreningen driver kortsalg og oppsyn, samt utsetting av fisk, vesentlig sjøaure, men og laks.

Søppeldunker og rasteplasser

Ved Rv 883 står det søppeldunker og er opparbeidet en rasteplass som er mye brukt.

4.2 Opplevelsesmuligheter

4.2.1 Landskapskvaliteter, spesielle naturforekomster

Skillefjordvassdragets nedslagsfelt preges av urørthet, og er en del av et større sammenhengende natur- og friluftsområde (Sennalandet).

Skillefjorddalen er en vakker V - dal, med rasmarker og små fossende sidebekker. Indre del av vassdraget domineres av flere vatn. Fjellområdene rundt dalen og vatna er kupert, og står i sterk kontrast til vatna og den frodige dalen.

Vassdraget har rike fiskeressurser, både av innlandsfisk og anadrom fisk. Fjellrype er et viktig jaktobjekt, og arten har gode bestander i området.

4.2.2 Grad av påvirkning

Som nevnt under 3.2 er vassdraget lite påvirket av inngrep.

4.2.3 Kulturminner

Området er generelt rikt på samiske kulturminner fra et lengre tidsrom, helt fram til vår egen tid.

Det er imidlertid ikke lokaliteter eller forekomster med særskilt opplevelsesverdi i friluftslivssammenheng.

4.3 Dagens bruk

4.3.1 Brukergrupper

De viktigste brukergruppene er:

- Lokalbefolkningen på strekningen Leirfjord - Komagfjord
- Kommunens innbyggere
- I tillegg en del tilreisende, mest nordmenn, men også utlendinger.

For den siste brukergruppen knytter bruken seg spesielt til sjøaurefisket i Skillefjordelva, samt bruk av området i forbindelse med fiske-, jakt- og fotturer på Sennalandet.

For lokalbefolkningen knytter bruken seg i første rekke til fiske, jakt og bærplukking kombinert med fotturer langs Skillefjordelva.

Den øvrige del av bosatte i Alta benytter området først og fremst som et dagstuostrømme i forbindelse med fiske og jakt. Størst interesse for denne brukergruppen knytter seg trolig til fiske på ettervinteren.

4.3.2 Aktuelle aktiviteter

Nedenfor følger en kort beskrivelse av de viktigste aktivitetene i området.

Turgåing til fots/på ski

Denne aktiviteten er utbredt i området, først og fremst i forbindelse med fiske og jakt. Mest brukt er stien fra Skillefjorden og innover langs vassdraget.

Vinterstid er skigåing mindre utbredt enn turer til fots om sommeren, først og fremst pga. at snøscooter benyttes som viktig framkomstmiddel i forbindelse med fiske.

Fiske

Sportsfiske er viktigste friluftslivsaktivitet i vassdraget.

Skillefjordvassdraget har bestander av laks, sjøaure og sjørøye. Sjøaure dominerer totalt fangsten i

vassdraget, som trolig er tilgjengelig for de anadrome fiskeartene helt fram til Skillefjordvatna.

I vatna inne på fjellet er det i tillegg tildels fine bestander av røye.

I følge offisiell statistikk fanges det årlig 500 - 1000 kg anadrom laksefisk i vassdraget, det alt overveiende sjøaure.

Kortstatistikken viser salg av ca. 60 døgnkort og 10 sesongkort (1988), hvorav ca. 2/3 selges til medlemmer av Østre Altafjord JFF. Foreningen selger kort til alle som ønsker å fiske.

Fisket etter innlandsfisk er fritt for alle norske borgere som har løst fisketrygdavgift. Det foreligger derfor ingen oversikt over omfanget av dette fisket. Skillefjordvatna er kjent som gode fiskevatn, og er i følge lokalforvaltningen gjenstand for en utstrakt bruk, særlig om vinteren.

Jakt

Viktigste jaktbare vilt i området er fjellrype, men også lirype (i dalene), ender, hare og rev drives det jakt på.

Fjellområdene rundt Skillefjordvatna, og områdene sørover mot Tverrelvvatnet regnes som gode jaktområder.

Hele området er statsgrunn, og adgangen til jakt er derfor god. Alle norske borgere kan kjøpe jaktkort på postkontorene.

Bading

I den grad det foregår bading, skjer dette i nedre deler av Skillefjordelva, eller i utoset i Skillefjorden.

Høsting

Lokalt forekommer blåbær. Det er lite molter i området.

Området er derfor ikke spesielt attraktivt i denne sammenhengen.

4.3.3 Omlandsregistreringer

Skillefjordvassdragets nedslagsfelt ligger i vestre del av Sennalandet, fjellpartiet mellom Alta og Skaidi. Dette store området gir gode muligheter for variert friluftsliv, og for turer med ulik varighet og innhold.

Vassdraget har kvaliteter som sportsfiskevassdrag etter sjøaure som i regional sammenheng gjør det vanskelig å peke på alternative områder.

5 Reiseliv

5.1 Eksisterende reiselivsbedrifter

Det eksisterer ingen reiselivsbedrifter i eller i nærheten av vassdraget. De nærmeste reiselivsbedriftene ligger i Alta, ca. 45 km fra Skillefjorden.

5.2 Naturbaserte attraksjoner og aktiviteter

Skillefjordvassdraget har et nedslagsfelt med en rekke naturkvaliteter som gir mulighet for naturopplevelse og friluftsliv.

Viktigste attraksjon er de fine mulighetene for fiske og jakt, kombinert med kortere eller lengre turer til fots eller på ski.

5.3 Områdets verdi for reiselivet

Lokalt

Det finnes ingen reiselivsbedrifter i eller i nærheten av vassdraget.

Vassdraget har begrenset næringsmessig betydning for reiselivsbedriftene i Alta - området.

Regionalt

Skillefjordselva må sies å ha liten betydning for det regionale reiselivet, men inngår som en aktuell del av det svært allsidige og omfattende naturtilbudet i Altadistriktet, et område som har en sentral posisjon i reiselivet i Finnmark.

6 PLANSITUASJON

6.1 Kommunale planer

Det foreligger ingen aktuell kommuneplan for Alta.

I notatet "Hovedutfordringene for Kommuneplanen 1989 - 2000" gis det ingen signaler om endret arealbruk i Skillefjordvassdragets nedslagsfelt.

6.2 Andre planer/ønsker

Altadistriktet nevnes som en av tre hovedsatsingsområder i reiselivssammenheng i Finnmarks fylkesplan 1987 - 91. Vassdraget er med i Samlet plan for vassdrag.

7 Sammendrag

7.1 Friluftsliv

Skillefjordelvas nedbørfelt er 97.5 km². Hele arealet er statsgrunn.

Ingen personer er bosatt i nedbørfeltet, men ca. 400 mennesker bor i nærheten av utløpet. Alta kommune, med kommunesenteret ca. 25 km unna, har 14 000 innbyggere.

Landskapet er kontrastrikt, tildels kupert uten alpine landformer. Vassdraget strekker seg fra fjorden og opp til ca. 650 m o. h. og har stort innslag av sjøer og vatn i øvre del.

Området ligger på grensen mellom naturgeografisk region 44 b): Troms submaritime bjørk- og furuskogsregion, området Lyngen - Alta, og region 47 a): Øst-Finnmarks kystregion.

Landskap, flora og fauna er typisk for området, med store variasjoner og et opplevelsesrikt landskap som viser overganger mellom de ulike naturgeografiske regionene.

Det er foretatt noen inngrep i nedbørfeltet. De fleste er lokalisert ved utløpet av vassdraget, med veg, småbruk, kraftlinje mm. På Stigfjellet sør i nedslagsfeltet er det plassert et større kommunikasjonsanlegg som er synlig i vid omkrets. Ut over dette er Skillefjordelva lite preget av inngrep.

Ekstern tilgjengelighet er god, fra rv. 883 som krysser utløpet av vassdraget, fra E-6 over Sennalandet (ca. 5 km til indre del av nedbørfeltet), og fra vinterløyper for motorferdsel i utmark. Intern tilgjengelighet er variabel.

Området er viktigst som friluftsområde for lokalbefolkningen. Også befolkningen ellers i Alta, samt tilreisende bruker vassdraget i økende grad.

De viktigste friluftaktivitetene i vassdraget er fiske, jakt, fotturer og skiturer.

De tiltak som er gjort for å bedre mulighetene for friluftsliv, knytter seg i hovedsak til

fiskestellstiltak.

Befolkningen i området og kommunen har alternative friluftsområder, men elva har en viktig regional funksjon som sportsfiskevassdrag etter sjøaure, og utgjør også en del av Sennalandet, et større natur- og friluftsområde med stor verdi.

Ingen konkrete planer som vil påvirke vassdraget er kjent.

Dette tilsier at vassdraget har "stor verdi" for friluftslivet.

7.2 Reiseliv

Dagens reiseliv

Det finnes ingen reiselivsbedrifter i eller i nærheten av vassdraget. De nærmeste reiselivsbedriftene ligger i Alta, ca. 45 km unna. Vassdraget har derfor liten verdi for det lokale reiselivet.

Skillefjordelva må dessuten sies å ha liten verdi for det regionale reiselivet.

Samlet vurderes vassdraget å ha "liten" betydning for dagens reiseliv.

Framtidig reiseliv

Altadistriktet er et av tre hovedsatsingsområder i fylkets reiselivsplan.

Det er imidlertid ikke kjent spesielle planer for bruk av Skillefjordvassdraget i reiselivssammenheng, men vassdraget vil inngå som en del av et variert og mangfoldig tilbud om natur- og friluftsopplevelser.

Dette tilsier at vassdraget vurderes til å ha "middels verdi" for det framtidige reiselivet.

8 Kilder

* Befaring 10.8.1989

* Litteratur

Alta kommune 1989. Hovedutfordringer for Kommuneplanen 1989-2000. Notat.

Alta kommune 1989. Motorisert ferdsel i utmark. Sommer- og vinterløyper. Kart.

Berg, M. 1964. Nordnorske lakseelver.

Finnmark fylkeskommune 1986. Fylkesplan 1987-91.

Finnmark jordsalgskontor 1989. Småviltjakt i Finnmark. Brosjyre.

Miljøverndepartementet 1989. Samlet plan for vassdrag. Skillefjord/Lerresfjord. 858 Skillefjordelva. 859 Lerresfjordelva.

Nordisk ministerråd 1984. Naturgeografisk regioninndeling av Norden.

Norges Automobilforbund 1989. NAF veibok.

Statens kartverk. Topografiske kart serie M711. Kartblad 1835 II Talvik og 1935 II Sennalandet.

Statistisk sentralbyrå 1987. Fiske og oppdrett av laks mv. 1986.

- 1988. Fiske og oppdrett av laks mv. 1987.

* Informanter

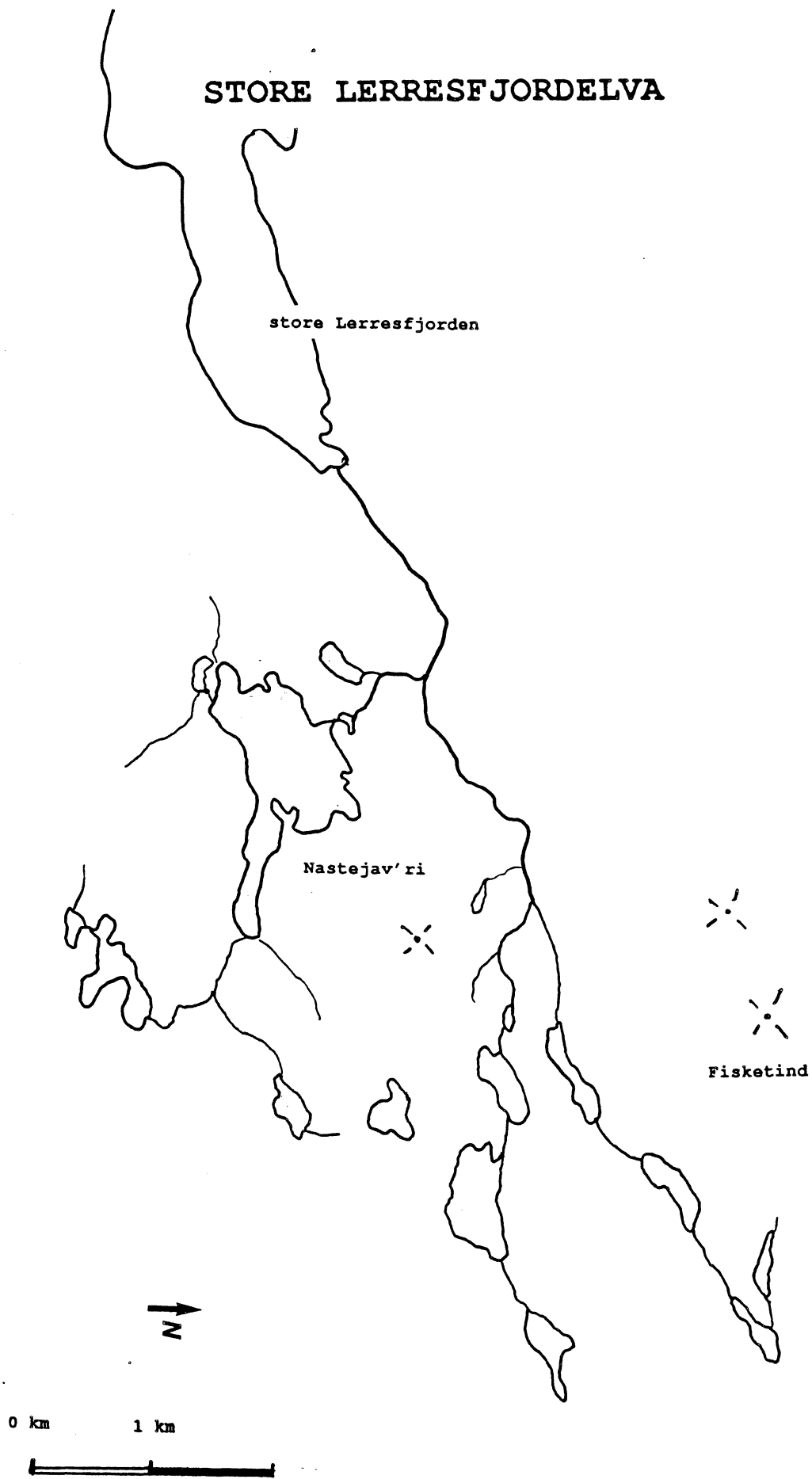
Alta kommune v/miljøvernssjef Lehmann

Fjelltjenesten i Finnmark v/Halvorsrud

Østre Alta jeger- og fiskerforening v/Ingebrigtsen

Finnmark jordsalgskontor v/Pavel

STORE LERRESFJORDELVA

Vp 4 nr. 195 Store Lerresfjordelva/Stjerneelva Alta og Kvalsund kommune

1 Beliggenhet og omland

1.1 Stedsangivelse

Store Lerresfjordvassdraget renner ut i Store Lerresfjorden, en sidearm til Vargsundet. Vargsundet utgjør ytre del av Altafjorden, mellom Seiland og fastlandet. Vassdraget drenerer et lite kystnært fjellområde på grensen mellom Alta og Kvalsund kommune, og ligger like nord for Skillefjordvassdraget (vp4 objekt 194).

1.2 Atkomst

Riksveg 883 går forbi utløpet av vassdraget. Fra Alta er det behov for ferge over Korsfjorden.

Det går en liten sti på sørsiden av vassdraget fram til Nastejav'ri (Stjernevatn). I fjellet er det lett å ta seg fram uten stier.

1.3 Eiendomsforhold

Vassdragets nedslagsfelt er i sin helhet statsgrunn.

1.4 Befolkning

Alta kommune har ca. 14 000 innbyggere. Kvalsund kommune har ca. 1600 innbyggere.

I nedbørfeltet er det ingen bosetting. Det er lokalsamfunn både i Lille Lerresfjord og i Korsfjorden/Komagfjord, hhv. 7 og 12 km fra Store Lerresfjord. I disse lokalsamfunnene er det bosatt ca. 350 personer.

2 Naturgrunnlag

2.1 Geologi

Berggrunnen tilhører Raipasgruppen, og består av grønnstein og grønnskifer.

Det er ingen spesielle kvartærgeologiske forekomster i området.

2.2 Topografi

Store Lerresfjordvassdraget er et relativt lite fjord til fjellvassdrag, med et nedslagsfelt på 31 km².

Elva renner nederst gjennom en kort, relativt trang U - dal, med rasmark i dalsidene. Ca. 2 km oppe blir dalen trangere. Her deler vassdraget seg i to.

Fra sør, ned dalsiden, kommer Nastejåkka (Stjerneelva), som drenerer Nastejav'ri (Stjernevatn) og Roancejav'ri (Buktevatn).

Østfra kommer Lerresfjordelva, nederst gjennom en nedskåret dal. Denne delen drenerer fem navnløse vatn i nedslagsfeltets nordøstre del.

Nedslagsfeltet preges av kraftig relieff, vassdraget faller på en fem km lang strekning fra ca. 450 m o. h. og ned til fjorden. Nord i nedslagsfeltet ligger Fisketind, 700 m o. h.

Det er stor kontrast mellom den skogkledde dalen og de karrige fjellpartiene innenfor.

2.3 Klima

Området hører med til de mest kystnære delene av Sennalandet.

Årlig nedbørmengde er trolig i overkant av 600 mm. Mest nedbør faller i høstmånedene.

Vintrene er relativt kalde. Om sommeren er det vanligvis kjølig, men lokalt i dalene kan temperaturen nå høyt på varme dager.

2.4 Vegetasjon

Dalen er skogkledde med bjørkeskog opp til snaue 200 m o. h. Skogen er delvis oppbrutt av rasmark i dalsidene.

I fjellet dominerer skrinn heivegetasjon og snøleier, som i de høyeste områdene går over i usammenhengende høyalpin - subarktisk vegetasjon.

Ved utløpet i Store Lerresfjorden ligger et mindre bruk med noe dyrkajord.

2.5 Naturgeografisk region .

Store Lerresfjordvassdraget ligger på grensen mellom følgende naturgeografiske regioner:

Region 44: Troms submaritime furu- og bjørkeskogsregion, underregion b) Området Lyngen - Alta.

Region 46: Vest - Finnmarks kystregion.

Region 47: Øst - Finnmarks kystregion, underregion a) området vest for Laksefjorden.

Landskap og vegetasjon gjenspeiler overgangen mellom de tre sonene, stormorfologien i området viser alikevel slektskap med region 46, med de korte U - dalene, det relativt kraftige relieffet, og det bølgende, småkuperte platåterrenget i indre deler.

3 Inngrep

3.1 Eksisterende inngrep

3.1.1 Landbruk

Et mindre bruk er lokalisert ved utløpet av vassdraget. Bruket er bare periodevis bebodd. Det dyrkede arealet er beskjeden.

Det hogges noe ved i skogen nederst, og et mindre plantefelt med gran er lokalisert like øst for småbruket.

3.1.2 Bebyggelse

Den eneste bebyggelsen i nedslagsfeltet er husene på overnevnte småbruk.

3.1.3 Reindrifft

Nedslagsfeltets søndre del ligger i reinbeitedistrikt 23 - Seainnus/Navgasstat. Nordre og største del av vassdraget ligger i distrikt 22 - Fietter. Områdene har sentrale funksjoner i flere sammenhenger. Et reingjerde som deler de to distriktene går gjennom området.

3.1.4 Veger

Riksveg 883 krysser utløpet av vassdraget.

3.1.5 Andre inngrep

En vinterløype for motorferdsel i utmark går fra sør inn til Nastejav'ri.

3.2 Grad av påvirkning

Store Lerresfjordelva er uten tekniske inngrep, bortsett fra veg og gårdsbruk ved utløpet.

4 Friluftsliv

4.1 Egnethet

4.1.1 Tilgjengelighet

Vassdraget er lite, og relativt lett tilgjengelig fra rv. 883.

Avstanden til større befolkningssentra (Alta) er imidlertid ca. 80 km, og krever ferjetransport over Korsfjorden.

4.1.2 Fysisk egnethet

Området er egnet for flere friluftslivsaktiviteter. Nedslagsfeltet egner seg godt som turområde, kombinert med fiske og jakt. Fjellterrenget er lettgått, og ligger i tilknytning til store sammenhengende fjellområder, slik at det er mulighet for lengre turer.

Elva fører anadrom laksefisk, vesentlig sjøaure de nederste to km. Bestanden er ikke særlig stor. Nastejav'ri er kjent som et godt fiskevatn. Røye er viktigste innlandsfisk.

Det er sikre, tildels gode bestander av fjellrype, og lokalt av lirype i nedslagsfeltet. Deler av nedslagsfeltet er kjent som et god småviltjaktområde.

4.1.3 Tilrettelegging

Spesielt for friluftsliv

Det er gjort få tiltak for friluftslivet i vassdraget. Viktigste er:

Fiskestell

I elva er det satt ut noe laks- og sjøaure.

Andre tiltak

Veger, stier

Det går en lite brukt sti fram til Nastejav'ri. Rv 883 går forbi utløpet av vassdraget. Langs vegen er det mulig å parkere, men forholdene ligger ikke særlig godt tilrette for dette. Scooterløypa fram til Nastejav'ri letter tilgjengeligheten vinterstid for fiskere som disponerer snøscooter.

4.2 Opplevelsesmuligheter

4.2.1 Landskapskvaliteter, spesielle naturforekomster

Landskapet i Store Lerresfjordelvas nedbørfelt er kontrastrikt, og demonstrerer raske overganger mellom kyst- og fjellandskap. Vassdraget danner flere småfusser, og i fjellet gir de mange vatna liv til et karrig landskap.

Det er ikke spesielle naturforekomster å trekke fram i denne sammenheng. Vegetasjon og dyreliv er typisk for regionen.

4.2.2 Grad av påvirkning

Vassdraget er i hovedsak nær urørt av inngrep. De inngrep som er foretatt finnes ved utløpet av vassdraget.

4.2.3 Kulturminner

Området generelt er rikt på samiske kulturminner. En kjenner imidlertid ikke til spesielle forekomster som har opplevelsesverdi i forbindelse med friluftsliv.

4.3 Dagens bruk

4.3.1 Brukergrupper

Den viktigste brukergruppen i området er lokalbefolkningen, 'hovedsakelig bosatte på strekningen Korsfjord - Lille Lerresfjord.

Dette området brukes trolig kun mer sporadisk av befolkningen fra Alta og tilreisende, og i betydelig mindre grad enn Skillefjordvassdraget.

Vassdraget må betegnes som et typisk nærfriluftsområde.

4.3.2 Aktuelle aktiviteter

Store Lerresfjordelva brukes til flere friluftslivsaktiviteter. Viktigste er:

- * fiske, både sommer og vinter
- * jakt
- * turer til fots og på ski i kombinasjon med de to førstnevnte.

I noen grad brukes nedbørfeltet også til plukking av bær.

Kort beskrivelse av de viktigste aktivitetene:

Fiske

Elva er lakseførende ca. 2 km. Oppgangen videre begrenses av flere fosser. Viktigste anadrome fiskeart er sjøaure.

Bestandene av anadrom laksefisk er små, og fangstene i elva er beskjedne. Fangst for elva er ikke med i offisiell laksestatistikk for de siste årene.

Fiskeretten i den lakseførende delen av elva er bortforpaktet til Østre Alta jeger og fiskerforening, som selger fiskekort, driver oppsyn og fiskekultivering.

Salget av fiskekort til andre enn lokale medlemmer av fiskerforeningen er svært beskjedent.

Fisket etter innlandsfisk er fritt for alle som har løst fisketrygdavgift. Nastejav'ri er et godt fiskevatn som brukes hovedsakelig av lokalbefolkningen.

Jakt

De viktigste jaktbare småviltartene forekommer i området, herunder fjellrype, lirype og hare. Det er trolig stor produksjon av fjellrype, mens forekomstene av lirype er knyttet til bjørkeskogen og nedre del av fjellbandet.

Det er hovedsakelig lokale jegere som driver småviltjakt i området, og jegertettheten er liten. Viktigste jaktobjekt er fjellrype.

Hele området er statsgrunn, og adgangen til småviltjakt er derfor god. Jaktkort kan løses på alle postkontorer.

Turgåing til fots/på ski

Denne aktiviteten utøves først og fremst i samband med jakt og fiske, og mest brukt er stien fram til Nastejav'ri, det beste og mest brukte jakt- og fiskeområdet.

Høsting

Det er gode forekomster av blåbær i Store Lerresfjordelvas nedbørfelt, spesielt i nedre del av fjellbandet. Myrarealet er beskjedent, og forekomstene av molte er tilsvarende små.

Lokalbefolkningen driver noe bærskanking i området.

4.3.3 Omlandsregistreringer

Store Lerresfjordvassdraget er et lite kystnært naturområde, og henger sammen med store natur- og friluftsområder mot øst og sør.

Nedbørfeltet ligger lite sentralt, men har en funksjon som jakt- og fiskeområde for lokalbefolkningen.

Lokalbefolkningen betrakter området som viktig i friluftslivssammenheng, men det finnes alternative områder i distriktet.

5 Reiseliv

5.1 Eksisterende reiselivsbedrifter

Det er ingen reiselivsbedrifter i området. Nærmeste reiselivsbedrifter ligger i Alta.

5.2 Attraksjoner og aktiviteter

Det er ikke spesielle attraksjoner eller aktiviteter for reiselivet i området.

5.3 Områdets verdi for reiselivet

Området antas å ha svært liten verdi for reiselivet i kommunen. Vassdraget ligger lite sentralt plassert, og det er ikke spesielle muligheter eller attraksjoner knyttet til vassdraget.

6 Plansituasjon

6.1 Kommunale planer

Det foreligger ingen aktuell kommuneplan for Alta kommune.

"Utviklingsplanen for Korsfjord/Lerresfjordområdet" har tatt sikte på å opprettholde service- og kommunikasjonstilbud i distriktet, og berører ikke Store Lerresfjordvassdraget.

6.2 Andre planer/ønsker

Vassdraget inngår i Samlet plan for vassdrag.

Alta er et av tre hovedsatsingsområder i

reiselivsplanen for fylket.

Det er ønske om fergefri vegforbindelse via Kvalsund.

7 Sammendrag

7.1 Friluftsliv

Store Lerresfjordelva har et nedbørfelt på ca. 34 km². Arealet er i sin helhet statsgrunn.

Kun periodisk er det bosetning på småbruket ved utløpet, ellers ingen bosatte i nedbørfeltet. Det er livskraftige lokalsamfunn i Korsfjord og Lerresfjord, ca. 10 km på hver side av elvas utløp.

Landskapet er kontrastrikt, med kraftig relieff og kort avstand mellom fjord og fjell.

Området ligger på grensen mellom tre naturgeografiske regioner: Region 44 a) Troms submaritime bjørk- og furuskogsregion, området Lyngen - Alta, region 46 Vest-Finnmarks kystregion og region 47 Øst-Finnmarks kystregion.

Flora, fauna og landskap gjenspeiler overgangen mellom regionene, og er typisk for distriktet.

Vassdraget er lite påvirket av inngrep, og ovenfor utløpet er vassdraget relativt uberørt.

Ekstern tilgjengelighet er god. Rv 883 krysser utløpet av vassdraget. Avstanden til større befolkningssentra og viktige trafikkarer er imidlertid betydelig. Intern tilgjengelighet er god, med en liten sti langs vassdragets nedre deler, og et lettgått fjellterreng.

Det er hovedsakelig lokalbefolkningen i Korsfjorden - Lerresfjorden som bruker området. Området er viktigst som et typisk nærturområde for jakt- og fisketurer av kortere varighet.

Vanligste friluftslivsaktiviteter i nedbørfeltet er fiske og jakt kombinert med fotturer og skiturer i området.

Enkelte tiltak for å bedre fisket i vassdragets nedre del er eneste form for tilrettelegging i området.

Området betraktes som et viktig friluftsområde for lokalbefolkningen, men det finnes alternative områder for utøvelse av alle aktivitetene.

Ingen planer som vil påvirke nedbørfeltet er kjent.

En samlet vurdering tilsier at store Lerresfjordelva

er av "middels verdi" for friluftslivet.

7.2 Reiseliv

Dagens reiseliv

Ingen reiselivsbedrifter ligger i området, og avstanden til de nærmeste er lang. Vassdraget har derfor liten betydning både for det lokale og regionale reiselivet.

Framtidig reiseliv

Alta er et fylkeskommunalt satsingsområde, men lang avstand til kommunesenteret og ingen spesielle attraksjoner/opplevelsesmuligheter i dette vassdraget, tilsier liten verdi også for det framtidige reiselivet.

8 Kilder

* Befaring 10.8.1989

* Litteratur

Alta kommune 1989. Hovedutfordringer for kommuneplanen 1989 - 2000. Notat.

Alta kommune 1989. Motorisert ferdsel i utmark. Kart.

Finnmark jordsalgskontor 1989. Småviltjakt i Finnmark.

Miljøverndepartementet 1989. Samlet plan for vassdrag. Skillefjord/Lerresfjord.

Nordisk ministerråd 1984. Naturgeografisk regioninndeling av Norden.

Norges Automobilforbund 1989. NAF veibok.

Staten kartverk. Topografisk kart 1:50 000, serie M711, kartblad 1935 IV, Vargsund.

* Informanter

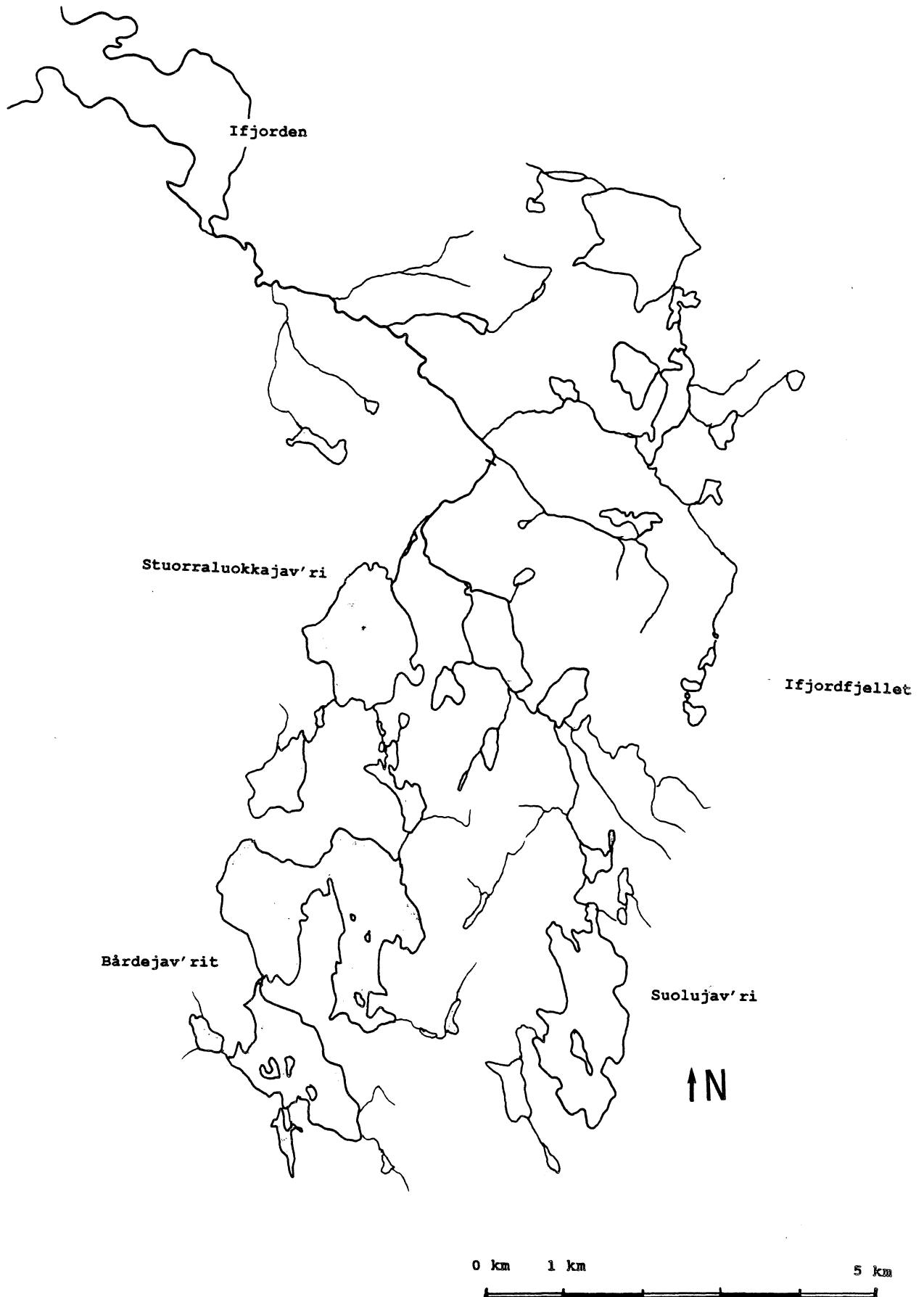
Alta kommune v/Lehmann

Finnmark jordsalgskontor v/Pavel

Fjelltjenesten i Finnmark v/Halvorsrud

Østre Altafjord JFF v/Ingebrigtsen

IFJORDELVA

Vp 4 nr. 196 Ifjordelva Lebesby kommune

1 Beliggenhet og omland

1.1 Stedsangivelse

Vassdraget løper ut i Laksefjorden ved Ifjord. Nedslagsfeltet ligger sør for utløpet, i nordre del av det området som kalles Ifjordfjellet, som er fjellområdet mellom Tanadalen og Laksefjorden.

1.2 Atkomst

Vassdraget er lett tilgjengelig fra riksveg 98, som krysser nedre del av Ifjordelva, og går nord for nedslagsfeltet.

Det er også relativt kort veg til sørvestre deler av nedslagsfeltet fra anleggsvegene inn langs nabovassdraget Addanjåkka (Adamsfjordelva).

Fra Ifjordfjellet øst for Ifjord går det flere gode stier sørover, som er aktuelle adkomststier også til Ifjordelvas nedslagsfelt.

1.3 Eiendomsforhold

Vassdragets nedslagsfelt ligger i sin helhet på statsgrunn.

1.4 Befolkning

I Lebesby kommune er det 1760 innbyggere.

Rundt Ifjord (Friarfjord, Ifjord) bor det ca. 90 personer.

2 Naturgrunnlag

2.1 Geologi

Et bergartsskille går sørvest - nordøst gjennom nedre del av vassdraget.

Sør og øst for bergartsgrensen dominerer eokambriske sandstein og skifre.

Berggrunnen består i nord av fyllitt.

Løsmasser finnes i første rekke langs

hovedvassdraget opp til 100 m o. h. Oppe på fjellplatået er det sparsomt med løsmasser.

2.2 Topografi

Nederste del av vassdraget følger et åpent dalføre med en bred elveslette i bunnen. Ca. 5 km opp i vassdraget, der Stuorraluokkajåkka danner en foss, løper kortere V - daler opp på selve Ifjordfjellet, som er et småkupert viddelandskap mellom 300 og 450 m o. h. Her ligger det også en rekke vatn, både større og mindre.

De største vatna i vassdraget er de to Bårdejavit, Stuorraluokkajavri og Suolujavri. Det totale antallet vatn og tjern i vassdraget er høyt.

Hele nedslagsfeltet er 88 km², hvorav et vannareal ca. 10 km².

2.3 Klima

Klimaet er kjølig, submaritimt og forholdsvis tørt. Årsnedbøren er trolig omkring 500 mm i nordre deler av vassdraget, avtagende sørover.

Varmeste måned er juli og kaldeste er februar.

Størst nedbørmengde faller i høstmånedene.

2.4 Vegetasjon

De nedre delene av vassdraget, den åpne dalen er preget av sammenhengende lauvskog, der bjørk er dominerende treslag. Enkelte steder er det stort innslag av større eksemplarer av rogn og selje.

Ovenfor tregrensa er feltvegetasjonen godt utviklet langs elver og bekker, med vierkratt og høgstaudearter.

De høyereliggende delene av nedslagsfeltet er svært karrige, med dominerende rabbevegetasjon og snøleier, og langs vatna spredte forekomster av vier.

2.5 Naturgeografisk region

De nedre delene av vassdraget ligger i region 47: Østfinnmarks kystregion, på grensen mellom underregion a) og b). Skillet skyldes overnevnte bergartsgrense.

De høyereliggende delene hører til region 48: Finnmarks submaritime bjørk- og furuskogsregion.

3 Inngrep

3.1 Eksisterende inngrep

3.1.1 Landbruk

Ved utløpet av Ifjordelva ligger det et lite antall bruk, hvor ingen er i drift for øyeblikket. Dyrket areale utgjør ca. 150 daa, vesentlig lokalisert til området vest og sør for broen over elva. Inngrep forårsaket av landbruk er derfor minimale.

3.1.2 Reindrift

Vassdraget hører med i reinbeitedistrikt 13, Ifjordfjellet, og området ligger sentralt i distriktet som brukes som vår-, sommer- og høstbeite.

Det går et sperregjerde langs riksvegen, og ved Skaddjajavrit er det innhengninger til merking.

3.1.3 Bebyggelse

I tillegg til gårdsbrukene er det ca. 10 boliger omkring nedre del av Ifjordelva. En bensinstasjon/campingplass og et pensjonat ligger ved rv. 98, hhv. 1 og 2 km ovenfor utløpet.

Ved Skaddjajavrit, nord i nedslagsfeltet ved riksvegen, ligger det ca. 10 sommerboliger og et kapell.

3.1.4 Veger

Riksveg 98 krysser Ifjordelva noen hundre meter ovenfor utløpet i Laksefjorden, og går østover, først gjennom dalen og senere i nordlige del av nedslagsfeltet til grensen mot Langfjordvassdragets nedslagsfelt.

Det går en vegstubb fra riksvegen på vestsiden av vassdraget fram til de nevnte småbrukene.

3.1.5 Kraft- og telefonlinjer

En eldre telegraflinje går langs riksvegen.

To kraftlinjer krysser Ifjordelva på de nederste 2 km.

3.2 Grad av påvirkning

Store deler av nedslagsfeltet, områdene sør for riksvegen, er et småkupert fjellplatå uten noen form for inngrep.

Det er ingen løyper for motorferdsel i utmark i vassdraget, unntatt en løype som følger riksvegen.

4 Friluftsliv

4.1 Egnethet

4.1.1 Tilgjengelighet

Ifjordelvas nedslagsfelt er tilgjengelig fra riksvegen som går langs den nordre avgrensningen av området, likeledes fra den åpne anleggsvegen inn fra Adamsfjord.

Det er relativt lang avstand fra veg inn til de indre delene av vassdraget.

Ingen stier fører inn i selve nedbørfeltet, men terrenget er svært lettgått både til fots og på ski.

4.1.2 Fysisk egnethet

Vassdragets nedslagsfelt er en del Ifjordfjellet, et større fjellområde uten inngrep av betydning. Ifjordelvas nedslagsfelt representerer i nord lett tilgjengelige deler av dette området.

Nedslagsfeltet, eventuelt sammen med omkringliggende arealer egner seg derfor til turer både av kortere og lengre varighet.

Vatna i vassdraget har varierende, men ofte gode bestander av røye, dette sammen med det store antallet vatn gjør mulighetene for sportsfiske svært gode.

Lirype og fjellrype er de viktigste viltartene, og begge har sikre og periodevis store bestander i nedslagsfeltet.

4.1.3 Tilrettelegging

Det er ingen spesiell tilrettelegging for friluftsliv i vassdraget, men det drives noe fiskestell i vassdraget.

I Nedre Bårdejavit drives det et aktivt fiske, hvilket må sies å være den viktigste formen for fiskestell i denne typen vatn (røyevatn).

Ut over dette er det muligheter for å overnatte på campingplass eller pensjonat, samt

parkeringsmuligheter langs riksvegen.

4.2 Opplevelsesmuligheter

4.2.1 Landskapskvaliteter, spesielle naturforekomster, fauna/flora

Landskapet er rolig uten kraftig relieff, men likevel med kontrast mellom den frodige skogkledde dalen og de karrige fjellområdene.

Rett før Stuorraluokkajákka renner ned i Ifjordelva danner vassdraget en vakker foss. Fosser av denne type er uvanlige i Østfinnmark.

Skogen i nedre del av vassdraget er storvokst, og har i tillegg til bjørk betydelige innslag av storvokst rogn og selje.

4.2.2 Grad av påvirkning

Nedre deler av vassdraget er påvirket av veg, kraftlinjer og noe bebyggelse, øvrige deler er upåvirket av tekniske inngrep.

4.2.3 Kulturminner

Området er rikt på samiske kulturminner knyttet til reindrift, men det er ikke spesielle forekomster som har opplevelsesverdi i friluftslivssammenheng.

4.3 Dagens bruk

4.3.1 Brukergrupper

Ifjordvassdraget brukes som nærfriluftsområde av lokalbefolkningen.

Hele Ifjordfjellet er et svært viktig friluftsområde, særlig i fylkessammenheng, men også i nasjonal sammenheng. Selv om de mest brukte områdene på Ifjordfjellet ikke hører med til Ifjordelvas nedslagsfelt, er det bra besøk i området.

4.3.2 Aktuelle aktiviteter

Nedenfor følger en beskrivelse av de viktigste aktivitetene i vassdraget.

Turgåing til fots/på ski

Området er meget godt egnet for fotturer og skiturer, tross for at det ikke er stier eller løyper i området. Områdets størrelse og tilgrensningen til andre tilsvarende arealer gir gode muligheter for lengre overnattingsturer både sommer og vinter.

Turer i området skjer først og fremst i forbindelse

med fiske, jakt og bærplukking.

Fiske

Ifjordfjellets og Ifjordvassdragets verdi friluftslivssammenheng knytter seg i første rekke til sportsfiske i fjellvatna, først og fremst stangfiske og garnfiske om sommeren og isfiske på etterm vinteren og våren.

Viktigste fiskeart er røye, men i de fleste vatn er det også aure.

Bårdejavit og Suolujavri er vatn med gode bestander av røye, og disse vatna hører delvis med til de attraktive fiskeområdene på Ifjordfjellet.

Lokalbefolkningen i Ifjord driver et aktivt sports- og høstingsfiske i det nederste av de to Bårdejavitvatna.

Ifjordfjellet er kjent blant sportsfiskere i hele landet som et svært godt område for fjellfiske etter røye og aure, og sportsfiskere fra alle kanter av landet legger ofte ferien til dette området.

De nedre fire km av Ifjordelva fører anadrom laksefisk, men bestandene er svake, og det drives svært lite fiske etter disse fiskeslagene.

Hele nedslagsfeltet ligger på statsgrunn og fisket er derfor fritt for alle norske borgere som har løst fisketrygdavgift.

Jakt

Det er tidligere drevet elgjakt i området, men de siste 10 årene er det ikke gitt fellingsstillatelse for elg. Det jaktes derfor bare på småvilt i området.

I nedre del av nedslagsfeltet er det lirype, i snaufjellet stort sett fjellrype. Forholdene for disse jaktbare viltartene regnes for å være gode, og det drives småviltjakt i området, vesentlig av lokalbefolkningen og av befolkningen i Kjøllefjord. I gode småviltår er antallet tilreisende jegere til distriktet stort, og disse driver jakt i vassdraget som en del av et større attraktivt område.

Småviltjakten er åpen for alle norske borgere som har løst jaktkort. Kort selges på alle postkontor.

Høsting

Det er blåbær i bjørkeskogen og i lågfjellsbeltet, og molte på småmyrer. Området er ikke kjent som et særlig godt molteterreng. Lokalbefolkningen driver noe bærsanking.

Bading

Det er egnede gruntområder for bading ved utløpet i Laksefjorden og i nedre del av Ifjordelva. Bruken er ukjent, men trolig begrenset.

4.3.3 Omlandsregistreringer

Ifjordvassdraget utgjør som nevnt en del av et større urørt fjellområde mellom Laksefjorden og Tanadalen. Et av vassdragene som renner ut i Laksefjorden, Adamsfjordvassdraget, er det foretatt kraftutbygging i. Langfjordvassdraget i øst, og Storelva som renner ut helt i vest i Laksefjorden er med i tidligere verneplaner.

Isolert sett eksisterer det alternative friluftsområder til Ifjordvassdragets nedbørfelt.

5. Reiseliv

5.1 Eksisterende reiselivsbedrifter i området

Det er to reiselivsbedrifter i nedslagsfeltet

- Ifjordfjellets gjestgiveri
- Nilsens gjestgiveri og camping

begge lokalisert langs riksvegen i nedre del av vassdraget.

Sistnevnte baserer driften hovedsakelig på bensinstasjon- og kafevirksomhet, men har i tillegg campingplass med flere utleiehytter.

Ifjordfjellets gjestgiveri driver ren pensjonatvirksomhet.

Kapasitetsutnyttelsen på anleggene er lav, og Ifjordfjellets gjestgiveri har åpent bare i perioden 1.6 - 1.10.

Det er 2 ansatte på hver bedrift.

5.2 Naturbaserte attraksjoner og aktiviteter

Godt sportsfiske og småviltjakt i urørt natur må betraktes som Ifjordvassdragets største attraksjon i reiselivssammenheng.

Fossen i Stuoraluokkajäkka representerer en attraksjon.

5.3 Områdets verdi for reiselivet

Lokalt

Det er to reiselivsbedrifter i nedslagsfeltet. I alle fall for den ene bedriften har nedbørfeltet næringsmessig betydning, gjennom de overnattinger som knytter seg til jakt og fiske i området.

I reiselivsplanen for Gamvik og Lebesby gis det ingen signaler om reiselivssatsing i området.

Regionalt

Ifjordelvas nedslagsfelt, beliggenhet og opplevelsesmuligheter tilsier en beskjeden betydning for det regionale reiselivet. I fylkesplanen legges det heller ikke opp til framtidig satsing i området.

6 Plansituasjon

6.1 Kommunale planer

Det foreligger ingen aktuell kommuneplan for kommunen.

I motorferdselsammenheng arbeides det ut fra en forutsetning om at Ifjordelvas nedslagsfelt skal være uten løyper for motorferdsel i utmark.

6.2 Andre planer og ønsker

Vassdraget er med i Samlet plan for vassdrag.

7. Sammendrag

7.1 Friluftsliv

Ifjordelvas nedbørfelt er ca. 88 km². Området er i sin helhet statsgrunn.

Omlag 90 personer bor i nærheten av vassdragets nedre del.

Landskapet er preget av rolige landskapslinjer, men med en frodig nedre del og en karrig, småkupert øvre del. Vassdraget er et fjord til fjellvassdrag, med høyeste punkt ca. 500 m o. h.

Området ligger på grensen mellom to naturgeografiske regioner, region 47: Øst-Finnmarks kystregion og region 48: Finnmarks submaritime bjørk- og furuskogsregion.

Flora og fauna er typisk for området.

Inngrepene er lokalisert til nedre del av vassdraget, og langs rv. 98, som krysser nordre del av nedbørfeltet. Øvre deler av vassdraget er helt uten inngrep.

Tilgjengeligheten er god fra rv. 98. De indre delene nås også via anleggsvegen inn langs Addanjåkka. Det er ingen stier i nedbørfeltet, men topografi og vegetasjon gjør terrenget svært lettgått både sommer og vinter.

Områdets nedre deler brukes vesentlig av lokalbefolkningen i Ifjord og Friarfjord, mens de indre delene inngår som en del av Ifjordfjellet, med en viktig regional og delvis nasjonal funksjon som friluftsområde. Ifjordvassdraget kan brukes både som nærfriluftsområde og langturområde.

Viktigste friluftaktiviteter er fiske og jakt, kombinert med turer til fots og på ski.

Det er ingen spesielle tiltak som bedrer mulighetene for friluftsliv i nedbørfeltet.

Befolkningen i distriktet har alternative friluftslivsområder for de viktigste aktivitetene, men Ifjordvassdraget utgjør en naturlig del av Ifjordfjellet, et større sammenhengende natur- og friluftsområde som har en viktig funksjon for det regionale friluftslivet.

Ingen konkrete planer som vil påvirke nedbørfeltet er kjent.

En samlet vurdering av Ifjordelva tilsier at vassdraget har "stor verdi" for friluftslivet.

7.2 Reiseliv

Dagens reiseliv

Det er to reiselivsbedrifter i Ifjordelvas nedbørfelt. I alle fall for en av bedriftene har nedbørfeltet næringsmessig betydning, knyttet til besøk av jegere og fiskere.

Betydningen for det regionale reiselivet er svært begrenset.

Samlet vurderes vassdraget til å være av "middels verdi" for dagens reiseliv.

Framtidig reiseliv

Vassdraget ligger ikke innenfor noe regionalt satsingsområde for reiselivet.

Kommunen har generelle målsettinger om økt satsing på reiseliv, men ingen planer knytter seg direkte til vassdraget.

Vassdragets framtidige betydning for reiselivet bedømmes til å være av "middels verdi".

8 Kilder

* Befaring 11.8.1989

* Litteratur

Berg, M. 1964. Nord - Norske lakseelver.

Finnmark fylkeskommune 1986. Fylkesplan 1987-91.

Finnmark Jordsalgskontor 1989. Småviltjakt i Finnmark 1989-90. Brosjyre.

Lebesby kommune 1989. Reiselivsplan for kommunene Gamvik og Lebesby. Utkast.

Miljøverndepartementet 1984. Samlet plan for vassdrag. Vidjevatn. 894 Ifjordelva.

Nordisk Ministerråd 1984. Naturgeografisk regioninndeling av Norden.

Norges Automobilforbund 1989. NAF veibok.

Norges geografiske oppmåling 1984. Nasjonalatlas for Norge. Bergrunn 1.

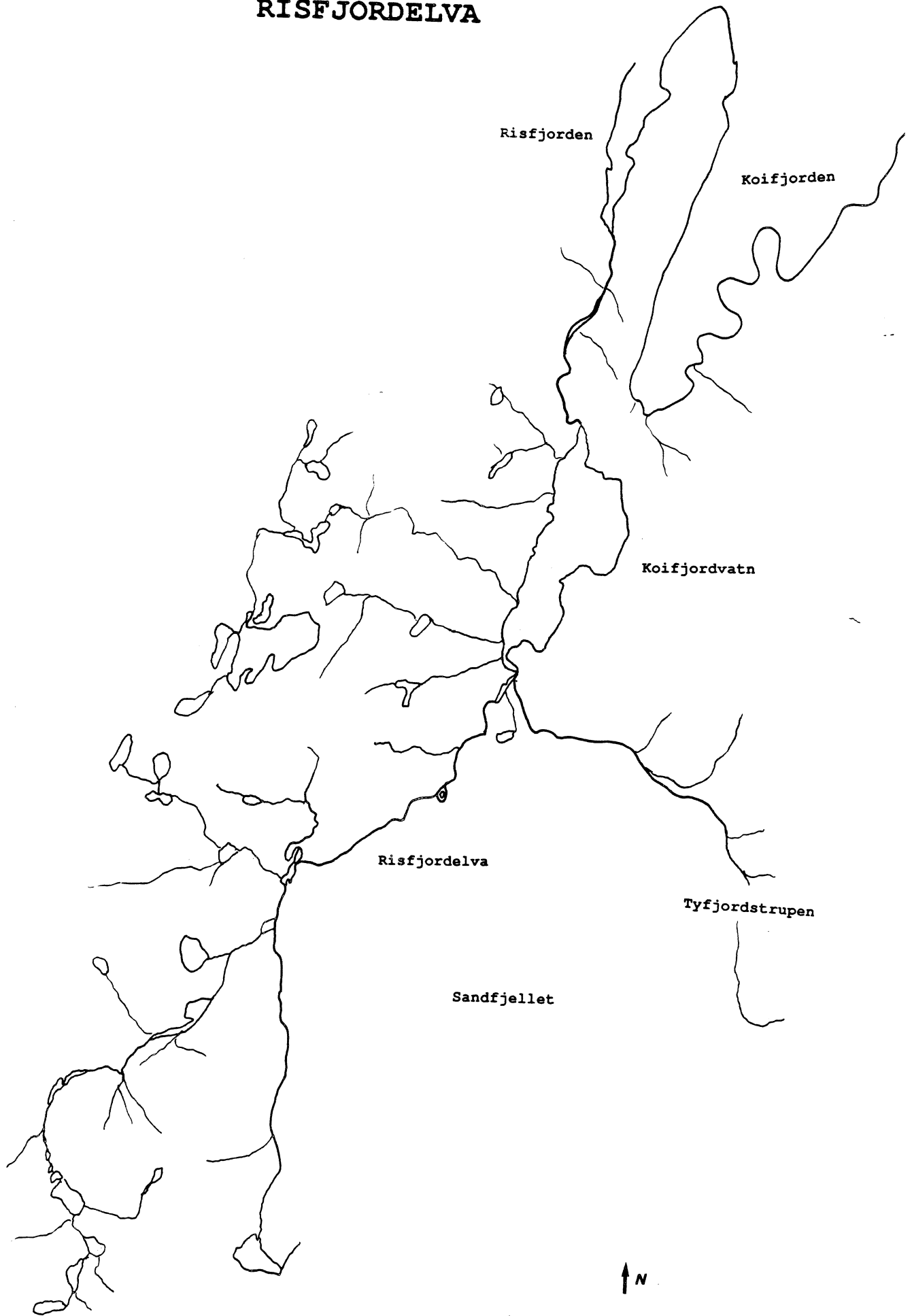
Statens Kartverk. Topografisk kart 1:50 000, serie M711, kartblad 2235 IV Ifjordfjellet.

* Informanter

Lebesby kommune v/rådmann Ulf Syvertsen

Vest Finnmark skogforvaltning

RISFJORDELVA

Vp 4 nr. 197 Risfjordelva Gamvik kommune

1 Beliggenhet og omland

1.1 Stedsangivelse

Vassdraget ligger på nordøstsiden av Norkinnhalvøya, i Gamvik kommune. Elva renner ut i Risfjorden, ca. 10 km sørøst for tettstedet Gamvik.

1.2 Atkomst

Det går ikke veg fram til vassdragets sentrale deler. Det er kort avstand med båt inn til utløpet av Risfjordelva fra Gamvik, og dette er vanligste adkomstmåte. Det er mulig å gå til fots inn til vassdraget, lettest fra rv. 888 ved Gunnarsfjorden vest for Gamvik.

1.3 Eiendomsforhold

Nedbørfeltet er i sin helhet statsgrunn.

1.4 Befolkning

Det er ingen fast bosatte i nedbørfeltet. Gamvik kommune har ca. 1500 innbyggere.

2 Naturgrunnlag

2.1 Geologi

Berggrunnen i området består for en stor del av næringsrik fyllitt.

2.2 Topografi

Nedbørfeltet er i alt ca. 102 km².

Vassdraget renner ut i den trange Risfjorden. Fra fjorden er det 3 km opp til Koifjordvatnet. Dette vatnet ligger 31 m o. h. og er ca. 2 km².

Tilførselselvene til Koifjordvatnet kommer fra småkuperte fjell- og viddeområder i vest, sør og øst. De høyeste og mest kuperte delene av

nedbørfeltet ligger i sørøst, med Sandfjellet som når opp i drøye 450 m o. h. som høyeste punkt. Hovedelva kommer fra sør, og drenerer områder helt sørover til Hopsfjorden.

Vesterelva drenerer enkelte større vatn i vest, bla. et av Stjernevatna.

Fra øst kommer bekken gjennom Tyfjordstrupen, en relativt trang dal nord for Sandfjellet.

2.3 Klima

Klimaet i område er preget av relativt milde vintre og kjølige somre. August er varmeste måned.

Området ligger relativt langt mot øst og årsnedbøren er derfor beskjedent til å være et kystnært nedbørfelt, trolig omkring 600 mm.

Risfjorddalen er kjent for et gunstig lokalklima.

2.4 Vegetasjon

Vegetasjonen i området er uten trær.

Selve Risfjorddalen er uvanlig artsrik og frodig.

I fjellpartiene dominerer skrinn fjellvegetasjon, med lavalpine utforminger i lavere deler, og vesentlig fragmentarisk mellomalpin rabbevegetasjon i øvre deler.

Det er en del myrer i området, spesielt i hoveddalen ovenfor Koifjordvatnet.

2.5 Naturgeografisk region

Området ligger i naturgeografisk region 47:

Øst-Finnmarks kystregion, underregion b) områdene øst for Laksefjorden.

3 Inngrep

3.1 Eksisterende inngrep

3.1.1 Bebyggelse

Inngrepene i området knytter seg i hovedsak til hyttebebyggelse. Det er ca. 30 hytter i eller ved nedslagsfeltet, de fleste ved Risfjorden og ved Koifjorden like øst for utløpet av Risfjordelva.

Fire hytter er plassert ved Koifjordvatnet, hvorav en er vakthytte for Gamvik jeger- og fiskerforening.

3.1.2 Kraft- og telefonlinjer

En linje krysser Risfjorden like utenfor utløpet av vassdraget.

3.1.3 Reindrift

Området er et viktig område for reindrift, med sentrale funksjoner som kalvingsområde og vårbeite.

Det er ingen spesielle anlegg for reindrift i området.

3.2 Grad av påvirkning

Bortsett fra hyttebebyggelse i nedre del av nedslagsfeltet, representerer Risfjordvassdraget et naturområde helt uten inngrep.

4 Friluftsliv

4.1 Egnethet

4.1.1 Tilgjengelighet

For å komme fram til elva er avhengig av båt eller ferdsel til fots. Avstanden fra Gamvik til utløpet av vassdraget er kort, bare ca. 15 min. båttur, og dette er den vanligste måten å reise til vassdraget.

Fra rv. 888 er det anslagsvis 1.5 times tur i lett fjellterreng.

Det går sti langs nedre del av vassdraget, og terrenget er også ellers relativt lett å ta seg fram i, bortsett fra enkelte områder med ur.

4.1.2 Fysisk egnethet

Området er svært godt egnet for flere friluftslivsaktiviteter, i første rekke tradisjonelle friluftslivsaktiviteter.

Risfjordelva fører laks, sjørret og sjørøye opp til og med Koifjordvatnet, i øvrige deler av vassdraget er det stasjonær aure og røye.

Risfjordelva er et av fylkets aller beste sjørøyevassdrag, med en meget god fiskekvalitet.

Det er bare småvilt i området, med jaktinteressene konsentrert til rype og hare. Innen nedbørfeltet er "Vestfjellet", områdene på vestsiden av hovedvassdraget, kjent som et spesielt godt

rypeterreng.

Risfjorddalen er etter Nordkynmålestokk en lun og frodig dal, med gunstig lokalklima, noe som forsterker en generell egnethet for turer og opphold utendørs.

Det er tildels gode forekomster av bær i området, størst interesse knytter seg til moltebær.

4.1.3 Tilrettelegging

Det er ingen tilrettelegging spesielt for friluftsliv i området. Av forhold som regnes inn under dette begrepet kommer i første rekke:

- umerkede stier i områdets nedre del
- fiskestelltiltak i form av oppsyn o.l.

4.2 Opplevelsesmuligheter

4.2.1 Landskapskvaliteter, spesielle naturforekomster

Risfjordvassdraget ligger nord på Nordkynhalvøya, og naturlandskapet preges av beliggenheten helt nord på Norges fastland. Selve Risfjorddalen er likevel frodig, med småkuperte og karrige fjellområder rundt.

Området regnes som det mest attraktive og varierte natur- og friluftsområdet på hele Nordkynhalvøya.

4.2.2 Grad av påvirkning

Det er en del hyttebebyggelse i og ved nedre del av vassdraget.

Forøvrig er vassdraget helt uten inngrep.

4.2.3 Kulturminner

En kjenner ikke til kulturminner i området som beriker områdets opplevelsesverdi.

4.3 Dagens bruk

4.3.1 Brukergrupper

Den største brukergruppen er befolkningen på Nordkyn, i første rekke folk fra Gamvik og Mehamn, men også fra Kjøllefjord.

En rekke tilreisende bruker også vassdraget, både nordmenn fra andre kanter av landet og utlendinger, i første rekke finner og svensker. Disse brukergruppene søker til området først og fremst

pga. fiskemulighetene.

Mest allsidig og utstrakt bruk av området foretas i første rekke av hytteeiere i Risfjordområdet og bosatte i Gamvik.

Sett under ett er området viktigst som ferie- og helgeturområde, men det brukes også som dagstur- og nærturområde.

4.3.2 Aktuelle aktiviteter

Risfjordelvas nedbørfelt brukes til en rekke aktiviteter, de viktigste er fiske, jakt og turgåing både til fots og på ski. Andre aktiviteter er bærplukking, naturstudier og lek, opphold og mosjon forøvrig.

Nedenfor følger en beskrivelse av hovedaktivitetene.

Fiske

Området brukes til sportsfiske både sommer og vinter.

Isfiske drives på Koifjordvatnet etter sjørøye, og etter innlandsrøye i høyereliggende vatn.

Størst interesse knytter seg til den lakseførende delen av vassdraget, som har en meget god bestand av sjørøye.

Elva forpaktet av Gamvik jeger- og fiskerforening, som selger fiskekort til vassdraget. Risfjordelva er en av Finnmarks aller beste sjørøyevasdrag, og er godt kjent. Det er stor tilstrømming av fiskere i juli/august.

I begynnelsen av 80-årene lå fangstkvantumet på omlag 1000 kg, men de siste årene har fangsten gått betydelig ned, til under 400 kg i 1987. Sjørøye utgjør omlag 3/4 av det oppfiskede kvantum.

I 1987 ble det solgt ca. 200 fiskekort til en samlet verdi av kr. 30.300,-. Salget har økt betydelig i 1988 og 1989, men det foreligger ikke eksakte tall for kortsalget disse årene foreløpig.

Risfjordvassdraget står i en særstilling som sportsfiskevasdrag på Nordkyn.

Jakt

Det drives jakt etter rypeartene og hare i nedbørfeltet.

Området er statsgrunn og det selges jaktkort til alle norske borgere.

Det er i første rekke lokale jegere som bruker

området, mest aktivt av hytteeiere.

Vestfjellet på vestsiden av Risfjorddalen er regnet som det beste jaktområdet, og dette er derfor også mest attraktivt.

Turer til fots og på ski

Disse aktivitetene drives i første rekke sammen med jakt og fiske.

Det går stier langs hovedvassdraget nederst, og mange går også fra rv. 888 ved Gunnarsfjord over Vestfjellet til Risfjorddalen.

4.3.3 Omlandsregistreringer

Nordkynhalvøya er rik på naturområder og småvasdrag, men ingen som kan by på så mange og varierte naturkvaliteter og gode muligheter for friluftsliv som Risfjordområdet.

5 Reiseliv

5.1 Eksisterende reiselivsbedrifter

Det er ingen reiselivsbedrifter i nedbørfeltet. Nærmeste reiselivsbedrift er Gamvik Gjestgiveri, beliggende i Gamvik.

5.2 Attraksjoner og aktiviteter

Hovedattraksjonen i vassdraget er som for friluftsliv muligheten for sportsfiske i Risfjordelva.

5.3 Områdets verdi for reiselivet

Lokalt

Risfjordelva har trolig en viss betydning for det lokale reiselivet knyttet til tilreisende sportsfiskere.

Regionalt

Den regionale betydningen er trolig begrenset, men vassdraget går inn som ett av mange attraktive tilbud om laksefiske i fylket.

6 Plansituasjon

6.1 Kommunale planer

Det foreligger ingen kommuneplan for Gamvik.

Det er gitt byggetillatelse for et antall nye hytter ved Risfjorden.

6.2 Andre planer/ønsker

Ikke kjent.

7 Sammendrag

7.1 Friluftsliv

Risfjordelvas nedbørfelt er 102 km². Området er i sin helhet statsgrunn.

Ingen personer er bosatt i nedbørfeltet, som ligger ca. 10 km sørøst for tettstedet Gamvik.

Landskapet preges av en etter forholdene frodig dal med karrige, småkuperte fjell- og viddeområder rundt. Det er et fjord til fjellvassdrag med høyeste punkt ca. 450 m o. h.

Området ligger i naturgeografisk region 47: Øst-Finnmarks kystregion, underregion b) områdene øst for Laksefjorden.

Nedbørfeltet er variert og frodig sammenlignet med andre områder på Nordkyn, med rike forekomster av anadrom laksefisk og småvilt.

Inngrepene begrenses til et 30-talls hytter i og ved vassdragets nedre del. Forøvrig er nedbørfeltet helt uten inngrep.

Det går ikke veg til vassdraget, og vanligste og enkleste adkomstmåte er med småbåt fra Gamvik. Alternativt er det mulig å gå over fjellet fra rv. 888. Det går sti langs vassdragets nedre deler, terrenget er forøvrig relativt lett å ta seg fram i.

Området brukes i stor utstrekning av lokalbefolkningen på hele Nordkynhalvøya. I tillegg kommer tilreisende både fra Norge og øvrige nordiske land til Risfjordelva for å fiske om sommeren. Nedbørfeltet er Nordkynhalvøyas viktigste og mest varierte friluftsliv- og naturområde, og brukes både dagsturområde og ferie- og helgeturområde. Området har en helt sentral plass som friluftsliv- og utfartsområde for befolkningen i

Gamvik.

Viktigste friluftslivsaktiviteter er fiske og jakt kombinert med turer til fots og på ski.

Det er ingen spesielle tilretteleggingstiltak for friluftsliv i området.

Det er ikke kjent spesielle planer for vassdraget.

En samlet vurdering tilsier at vassdraget har "meget stor verdi" for friluftslivet.

7.2 Reiseliv

Dagens reiseliv

Det er ingen reiselivsbedrifter i Risfjordelvas nedbørfelt.

Vassdraget har trolig en viss betydning for reiselivet i området knyttet til vassdragets rennome som spotsfiskeelv.

Samlet vurderes vassdraget å ha "middels verdi" for dagens reiseliv.

Framtidig reiseliv

Vassdraget ligger ikke innenfor noe regionalt satsingsområde for reiselivet.

Kommunen betrakter vassdraget som en ressurs i reiselivssammenheng, men ingen konkrete planer knytter seg til vassdraget.

Vassdraget vurderes til å ha "middels verdi" for det framtidige reiselivet.

8 Kilder

* Vassdraget er ikke besøkt av utreder.

* Litteratur

Berg, M. 1964. Nord - Norske lakseelver

Finnmark Jordsalgskontor 1989. Småviltjakt i Finnmark 1989-90. Brosjyre

Finnmark fylkeskommune 1986. Fylkesplan 1987-91.

Nordisk Ministerråd 1989. Naturgeografisk regioninndeling av Norden.

Norges Automobilforbund 1989. NAF veibok.

Norges geografiske oppmåling 1984. Nasjonalatlas for Norge. Berggrunn 1.

Statens kartverk. Topografisk kart 1:50 000, serie M711, kartblad 2236 I Hopseidet.

Statistisk sentralbyrå 1987. Fiske og oppdrett av laks mv. 1986.

- 1988. Fiske og oppdrett av laks mv. 1987.

* Informanter

Gamvik kommune v/Miljøvernssjef T. Kristensen